

Møteinnkalling

I samsvar med møteplan holdes det møte i Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 05.02.2019 kl. 12.15 i møterom 546

Innkalling er sendt til:

Karl Harald Søvig, Anne Marie Frøseth, Ragna Aarli, Hans Fredrik Marthinussen, Sigrid Eskeland Schütz, Knut Knapskog, Torhild Nordtveit, Ingrid Elisabeth Tøsdal, Philip Johan Haenel, Sausan Mustafa Hussein, Susanne Malene Voll Saenger

Innkalling er også sendt alle varamedlemmer

Saksliste og sakspapirer følger vedlagt i elektronisk form.

Eventuelle forfall bes meldt snarest til varamedlem og administrasjonen,
tlf. 97529688, evt. per e-post til maria.lidal@uib.no

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

29.01.2019

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 01/19
Møtedato: 05.02.2019
Journalnummer: 2019/1541

SAKSLISTE

Styresak	Saker til behandling
S 01/19	<u>Godkjenning av innkalling og saksliste</u>
S 02/19	<u>Orienterings- og referatsaker</u> Oversikt med vedlegg følger vedlagt
S 03/19	<u>Årsrapport økonomi 2018</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 04/19	<u>Programbeskrivelse av ph.d.-programmet i rettsvitenskap</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 05/19	<u>Utlysning av rekrutteringsstillinger</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 06/19	<u>Godskriving for kvalitetstiltak i klagesensur</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 07/19	<u>Godskriving for å skrive eksamensoppgaver</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 08/19	<u>Utlysning fast stilling</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 09/19	<u>Årsrapport for HMS 2018</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S 10/19	<u>Handlingsplan for HMS 2019</u> Saksforelegg med vedlegg følger vedlagt
S xx/19	<u>Eventuelt</u>

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

29.01.2019

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 02/19
Møtedato: 05.02.2019

ORIENTERINGS- OG REFERATSAKER

- a) Protokoll fra Fakultetsstyret
Protokoll fra 11.12.2018 følger vedlagt
- b) Protokoll fra Studieutvalget
Protokoll fra 12.12.2018 følger vedlagt
- c) Protokoll fra Tilsettingsutvalget
Protokoll fra 11.12.2018 følger vedlagt
- d) Protokoll fra HMS-utvalget
Protokoll fra 10.01.2019 følger vedlagt
- e) Personalialia
Idunn Tandstad er tilsatt i 100 % vikariat som ph.d.-koordinator (rådgiver) fra 1. februar 2019 til 30. november 2019.

Ingrid Halvorsen Barlund har fått forlenget Universitetslektorstilling til og med 28. februar 2019.

Ingun Fornes er tilsatt i en 50% postdoktorstilling ved Det juridiske fakultet og 50% forskerstilling ved Helse Bergen fra 1. januar 2019 til 31. desember 2022.

Jørn Øyrehagen Sunde har fått innvilget 20% ulønnet permisjon fra 1. februar 2019 til 31. januar 2021, med mulighet for forlengelse.
- f) Utlysninger
Det ble lyst ut en stipendiatstilling i rettshistorie (4 år) med søknadsfrist 25. januar. Utlysningstekst er vedlagt (2018/15094)
- g) Dekanbeslutning om ny forskergruppe i Informasjons- og innovasjonsrett.
Saken ligger vedlagt.
- h) Dekanbeslutning om settemedlem i innstillingsutvalget for behandling av tilsettingssak for førsteamanuensisstilling i konkurranserett/markedsrett

Saken ligger vedlagt.

i) Oppnevnte bedømmelseskommitéer

Ingvild Sandhaug har søkt om å fremstille seg til prøve for ph.d.-graden. 22. januar 2019 oppnevnte dekanen følgende komité for å bedømme avhandlingen, prøveforelesningen og forsvaret av avhandlingen:

- Professor Ragna Aarli
- Professor Thomas Elholm
- Professor Alf Petter Høgberg

Julie Gjørtz Howden har søkt om å fremstille seg til prøve for ph.d.-graden. 24. januar 2019 oppnevnte dekanen følgende komité for å bedømme avhandlingen, prøveforelesningen og forsvaret av avhandlingen:

- Professor Ernst Nordtveit
- Professor Alistair Rieu-Clarke
- Professor Patricia Wouters

Postdoktorstilling:

Oppnevning av bedømmelseskommité for vurdering av søkere til fireårig postdoktorstilling i finansmarkedsrett. Komitéen består av professor Christian Franklin, professor Pernille Wegener Jessen og professor Erling Hjelmeng.

Postdoktorstilling:

Oppnevning av bedømmelseskommité for vurdering av søkere til fireårig postdoktorstilling tilknyttet forskningsprosjektet LEG-ARCH. Komitéen består av professor Sigrid Eskeland Schütz, professor Michaël Tatham og professor Ellen Hey.

j) Ph.d.-grad Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund

Dekan har på fullmakt 12. desember 2018 fastsatt følgende:

I samsvar med innstilling fra den sakkyndige komité finnes Ingrid Margrethe Halvorsen Barlunds avhandling «A Legal Analysis of Leniency in the Interaction of Public and Private Cartel Enforcement within EU Competition Law» verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

Dekan har på fullmakt 7. januar 2019 fastsatt følgende:

- *Professor Erling Hjelmeng, Universitetet i Oslo, oppnevnes som førsteopponent.*
- *Professor Pernille Wegener Jessen, Aarhus universitet, oppnevnes som andreopponent.*

k) Ph.d.-grad Eva Marie Vestergaard Møller

Dekan har på fullmakt 10. januar 2018 fastsatt følgende:

I samsvar med innstilling fra den sakkyndige komité finnes Eva Marie Vestergaard Møllers avhandling «A Framework for Criminalization – Debating the aims of

punishment and the behavioural model of the criminal law» verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

*Professor Claes Lernestedt, Stockholms universitet, oppnevnes som førsteopponent.
Lektor Birgit Feldtmann, Aalborg Universitet, oppnevnes som andreopponent.*

l) Undervisningsplikt for stipendiater

Fakultetsledelsen har jobbet med et notat om stipendiatenes undervisningsplikt, som ble presentert på et møte med stipendiatene den 18. desember 2018. Ledelsen vil jobbe videre med saken og diskutere den mer med stipendiatene, og i denne omgang legges notatet frem for styret til orientering

Notat ligger vedlagt.

m) Annet

Ettårig forskerstilling finansmarkedsrett. Saken avsluttes uten at tilsetting foretas (2018/7897)

Karl Harald Søvig
Dekan

Øystein Lunde Iversen
Fakultetsdirektør

dato

Vedlegg

- Protokoll fra fakultetsstyremøte
- Protokoll SU
- Protokoll tilsettingsutvalget
- Protokoll HMS-utvalget
- Utlysningstekst
- Dekanbeslutning om ny forskergruppe i Informasjons- og innovasjonsrett.
- Dekanbeslutning om settemedlem i innstillingsutvalget for behandling av tilsettingssak for førsteamanuensisstilling i konkurranserett/markedsrett
- Appointment of assessment committee
- Nedsetting av sakkyndig komite
- Oppnevningbrev Howden
- Oppnevningbrev Sandhaug
- Bedømmelse for ph.d.-graden (Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund)
- Bedømmelse for ph.d.-graden (Eva Marie Vestergaard Møller)
- Notat om undervisningsplikt for stipendiater
-

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Møtedato: 11.12.2018
Journalnummer: 2018/1471
Sted: Møterom 546
Tid: 12.15-14:30

PROTOKOLL

- Oppmøte**   **Faste representanter**
Karl Harald Søvig, Anne Marie Frøseth, Ragna Aarli, Hans Fredrik Marthinussen (meldte seg inhabil i sak 76 og deltok ikke i behandlingen av denne saken), Sigrid Eskeland Schütz, Brage Thunestvedt Hatløy, Ingrid Elisabeth Tøsdal, Vegard Fosso Smievoll, Lise Carlsen og Johannes Ørn Thorsteinsson, Henrik Skar (vara for Torhild Nordtveit)
- Andre**   Halvard Haukeland Fredriksen, Øystein L. Iversen, Gunhild Brubakken (gikk etter sak 76), Christine S. Olsvik, Anita H. Garden, Lars Petter Holgersen (gikk etter sak 76) Johanne Spjelkavik, Henning Simonsen, Hanna Leinebø Slaatta (kom under sak 77), Maria Holme Lidal (sekretær).
- Styresak**   **Saker til behandling**
- S 71/18   Godkjenning av innkalling.
Ingen merknader til innkalling og saksliste.
- S 72/18   Orienterings- og referatsaker
Ingen merknader til orienterings- og referatsaker.
- S 73/18   Økonomirapport pr. oktober 2018
Saksforelegg med vedlegg fulgte vedlagt
- Vedtak:**
Økonomirapport pr. oktober tas til etterretning
- S 74/18   Budsjettfordeling 2019
Saksforelegg med vedlegg fulgte vedlagt
- Vedtak:**
1. Fakultetets budsjettfordeling innenfor den grunnbevilgningsfinansierte virksomheten fordeles som foreslått i det fremlagte saksforelegget.
2. Styret ber FU fastsette krav til aktivitet i forskergruppene som betingelse for tildeling av driftsmidler til forskergruppetedere.

Vedtak:

Styret ved Det juridiske fakultet gir dekanen fullmakt til å slutte seg til «Ethiske retningslinjer ved Det juridiske fakultet».

S 80/18   Gruppe d-representanter i SU, VS og FU
Saksforelegg fulgte vedlagt

Vedtak:

- 1. Morten Birkeland sin søknad om å tre ut av SU, FU og VS innvilges*
- 2. Nedenstående godkjennes som representanter og vararepresentanter til studieutvalget, forskningsutvalget og valgstyret fra gruppe D for perioden 11.12.2018-31.7.2019*

Studieutvalget

Representanter

Andreas Myrseth Kolstad

Emilie Mellbye Rytter

Vararepresentanter

1. vara: Aleksander Bø Rognan

2. vara: Nadja Kustova

3. vara: Sandra Natland Skarstein

4. vara: Henrik Wilhelm Offstad Saxegaard

Forskningsutvalget

Representanter

Katrine Bjørndalen

Henrik Wilhelm Offstad Saxegaard

Vararepresentanter

1. vara: Aleksander Bø Rognan

2. vara: Emilie Mellbye Rytter

3. vara: Magnus Sveberg

4. vara: Sandra Natland Skarstein

Valgstyret

Representanter

Kristine Flystad Dahl

Aleksander Bø Rognan

Vararepresentanter

1. vara: Henrik Wilhelm Offstad Saxegaard

2. vara: Benedicte Røvik

S -/18

Eventuelt
Ingen saker

Karl Harald Søvig
Dekan

Øystein L. Iversen
Fakultetsdirektør

11.12.18 MALI

PROTOKOLL fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Onsdag 12. desember 2018 kl. 10:15 – 12:10.

Møterom 546.

Til stede:

Halvard Haukeland Fredriksen (leder) (a)

Hilde Hauge – vara for Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)

Jan-Ove Færstad (a)

Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)

Kjersti Bakke Sørensen (c)

Emilie Mellbye Rytter (d)

Andreas Myrseth Kolstad (d) (oppnevnt av fakultetsstyret 11/12-18, sak 80/18)

Forfall: Synne Sæther Mæhle (a)

Sekretær: Johanne Spjelkavik.

Kontakt: studieutvalget@jurfa.uib.no

ePhorte 18/174

Neste møte: onsdag 23. januar 2019, kl. 10:15 i 546 (forbehold, ref. sak 87/18).

Sak 84/18	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader. (Tre ettersendte saker: 85/18 – 9, 93/18 og 95/18). Dagsorden: Ingen merknader.
Sak 85/18	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 17. oktober 2018. Godkjent på sirkulasjon 22. oktober. OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: a) JUS134-KINA. Eksamensdatoer 2019. b) JUS134-KINA. Innleveringstidspunkter. c) JUS277-2-B International Copyright Law. Litteratur. d) JUS286-2-A Constitution and Politics. Litteratur. e) JUS288-2-A International Criminal Law. Litteratur. f) JUS276-2-B European Human Rights. Overlapp. g) JUS260-2-B Opphavsrett. Hjelpemidler. h) JUS399 Datoer/frister skrivesemester vår. i) JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner Litteratur. <i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget@jurfa.uib.no</i>
3 2018/11989	Stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet. Invitasjon til innspill og våre innspill . UiBs endelige hørings svar er her: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/invitasjon-til-a-komme-med-innspill-til-stortingsmeldingen-om-internasjonalt-studentmobilitet/id2611424/?uid=1575c940-bff2-4246-9a2e-8aa093a7fe34
4	Karakterfordeling obligatoriske emner 2014 – 2018. Oversikt fra studieadministrasjonen/JOSP.
5	Sensurklageandel og fordeling. Oversikt fra studieadministrasjonen.
6	Resultatfordeling etter sensurklager. Oversikt fra studieadministrasjonen.
7	Orientering om høstens opptak. Notat fra studieadministrasjonen. ANT/CHO/REGL/MAFR
8	Antall ferdige jurister. Notat fra studieadministrasjonen/JOSP.
9	Søknad til DIKUs program for studentaktiv læring. Notat fra studieadministrasjonen/NIØS (Ettersendt.)

Sak 86/18 Saker til drøftelse/høring/uttalelse	
1	Meritteringsordning for undervisere. Notat fra studieadministrasjonen/INTØ.
SU uttaler	SU ber om at ordningen videreutvikles i dialog med fagmiljøene, og med avveining av de innspillene som kommer inn. Herunder også avklaring av enkelte punkter, for eksempel hva det siktes til med «kollektiv innsats og samarbeid».
2	EXFAC Juridisk forprøve Kursrapport H18.
SU uttaler	EXFAC Juridisk forprøve bærer et tungt ansvar for å introdusere studentene til et krevende studium, det gjelder så vel faglig og metodisk tenking, som den akademiske og sosiale kulturen de skal formes i. Slik emnet framstår nå, løses oppgaven på en svært god måte innenfor gjeldende ressursrammer. Studentenes tilbakemeldinger underbygger et inntrykk av at emnet har en god form og et tjenlig innhold. Det framheves som positivt at emnet er lite fastlåst, sånn at innspill og merknader utenfra, sammen med emneansvarliges egne erfaringer, kan bli fulgt opp på gode måter. De praktiske/tekniske merknadene som kommer fram i evalueringen, vil bli fulgt opp av studieadministrasjonen med sikte på forbedringer der det er mulig. SU ser det som ønskelig at emnet kan ta opp i seg tema knyttet til programmets målsetning om etikk, det vises til punktet under generell kompetanse i programmets læringsbeskrivelse , tredje og fjerde prikkpunkt.
3	« Invitasjon » fra CF Bergen Juridica.
SU uttaler	SU vil oppfordre fakultetets lærere til ikke å bidra til et kompendium som kan oppfattes som «skyggepensum». SU anerkjenner behovet for introduksjonsartikler, men oppfordrer lærerne til å velge tradisjonelle publiseringskanaler for slike.
4	Fellesprosjektet: Oppfølging av karakterfordeling for masteroppgave 30 studiepoeng. Orientering fra studieadministrasjonen.
SU uttaler	SU tar statistikken til orientering, og ber om at karakterfordelingen for masteroppgaver 30 studiepoeng fortsatt holdes under observasjon.
5	Sensorordninger. Forslag fra JSU.
SU uttaler	SU slutter seg til de to hovedmålsetningene JSU stiller opp: <ul style="list-style-type: none"> - Sensormøter mot slutten av nivåkontrollperioden, eller like etter at nivåkontrollen er sendt ut - Opplæring av nye sensorer, eventuelt ved at de sensurerer sammen med en erfaren sensor første gang. Det er nødvendig å utrede hvilke økonomiske og administrative konsekvenser tiltakene vil ha. SU innhenter evaluering fra JUS121 og JUS134 som har en viss erfaring med sensormøter. JSU oppfordres til å ta kontakt med de emneansvarlige på et eller to emner med tradisjonell skoleeksamen, med tanke på en forsøksordning med sensormøte og/eller oppfølging av nye sensorer.
Vedtaksaker	
Sak 87/18	Møtekalender SU V19
Vedtak	Onsdag 23. januar (hvis behov) kl. 12:15 – 448 JUSII Onsdag 20. februar kl. 13:15 – 448 JUSII Onsdag 20. mars kl. 12:15 -- 448 JUSII Onsdag 8. mai kl. 12:15 – 448 JUSII Onsdag 12. juni kl. 12:15 – 448 JUSII
Sak 88/18	Godskrivning for eksamensoppgave. Notat fra studieadministrasjonen/studiedekanen.
Vedtak	1. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at utarbeidelse av rene teorioppgaver til eksamen godskrives med 0,5 timer. 2. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at sidetallsbegrensingen for praktikumsoppgaver i godskrivningstabellen, fjernes.
Sak 89/18	Godskrivning for kvalitetstiltak i klagesensuren. Notat fra studieadministrasjonen.

Vedtak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at klagesensorer får godskrevet 2 timer pr eksamen de deltar i for å lese en A- og en B-besvarelse. 2. Besvarelsene som sendes klagesensorene, skal være nivåkontrollerte besvarelser og kommentarer fra nivåkontrollen skal følge med.
Sak 90/18	JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse. Emneansvar.
Vedtak	Halvard Haukeland Fredriksen går inn som emneansvarlig for JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse i Arnts Skjefstads permisjon og forskningstermin, fra og med 01.01.2019 til og med februar 2020.
Sak 91/18	JUS113 Kontraktsrett I. Emneansvar.
Vedtak	Emneansvaret for JUS113 Kontraktsrett I deles mellom Jan-Ove Færstad og Johan Giertsen med umiddelbar virkning.
Sak 92/18	JUS250-2-D Velferdsrett. Emnebeskrivelse, eksamen. Notat fra studieadministrasjonen/JOSP.
Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS250-2-D Velferdsrett endres som foreslått med virkning fra V19.
Sak 93/18	Fastsette sensurdatoer. Notat fra studieadministrasjonen/JOSP.
Vedtak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fra og med studieåret 2019/2020 inngår sensurfristene i vedtak om eksamensplan. 2. Sensorenes frist for registrering av karakterer i Inspira og avslutning av sensurprosessen er senest to virkedager før sensurfristen. 3. For våren 2019 vedtas sensurfrister i henhold til matrise i saken.
Sak 94/18	JUS243 Alminnelig formuerett. Emnebeskrivelse. Forslag fra emneansvarlig.
Vedtak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Litteraturlisten for JUS243 Alminnelig formuerett endres som foreslått med virkning fra V19. 2. SU viser til fakultetets handlingsplan for utdanning, pkt. D, der det bl.a. heter: «Oppfordre emneansvarlige på alle studieår til å inkludere engelskspråklig litteratur i kjernelitteraturen i alle emner» og oppfordrer til at slik litteratur vurderes også i dette emnet. 3. SU ser det som interessant å kunne utvikle nye og bedre måter å arbeide med rettskilder så vel i undervisningen som under eksamen. De modellene som velges må kunne kvalitetssikres i henhold til kravet i universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 1 og de må være teknisk gjennomførbare. SU ber om en utredning i samarbeid med DigUiB med hensyn til en målsetning i overensstemmelse med skissen i notatet her.
Sak 95/18	JUS276-2-B European Human Rights. Emnebeskrivelse. Forslag fra emneansvarlig.
Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS276-2-B European Human Rights endres som foreslått med virkning fra V19.

Eventuelt

God jul

Halvard Haukeland Fredriksen

Leder

Johanne Spjelkavik

Sekretær

PROTOKOLL

TILSETTINGSUTVALGET

Dato: 11.12.2018

Til stede:

Karl Harald Søvig, Ragna Aarli, Brage Thunestvedt Hatløy, Ingrid E. Tøsdal, Johannes Thorsteinsson

Fra administrasjonen:
Lise Engelbreth (sekretær)

Tilsettingssaker er unntatt offentlighet, jfr. Off.l. § 25

	<u>Sak:</u>
Sak 3/18	<u>Godkjenning av saksliste</u> Vedtak <i>Sakslisten godkjennes</i>
Sak 4/18	<u>Protokoll fra møte 14.9.2018</u> Vedtak <i>Protokollen godkjennes</i>
Sak 5/18	<u>Tilsettingssak 1 postdoktor</u> (2018/12132) Vedtak <i>Ingun Fornes tilsettes i 50 % postdoktorstilling ved Det juridiske fakultet for en periode på 4 år og med 25 % pliktarbeid.</i>

Bergen, 11. desember 2018

Karl Harald Søvig
dekan

Lise Engelbreth
sekretær

HMS-utvalgsmøte 10.01.2019, kl. 10:30-11:30

Møterom 545

Til stede:

- Hovedverneombud og verneombud for administrativt område: Bente Rosnes
- Vara for verneombud for administrativt område: Kjersti Bakke Sørensen
- Verneombud vitenskapelig område: Tine Eidsvaag
- Vara for verneombud vitenskapelig område: Camilla Bernt
- Brannvernansvarlig: Vivian Gjelsvik
- Linjeleder: Øystein L. Iversen
- Linjeleders representant: Anita H. Garden
- HMS-koordinator: Synne Alne
- Referent: Synne Jakobsen

Saksliste:

1/19: Unisextoaletter i ansattfløyen

HMS-utvalget vedtar at 7. etasje i Jusl får unisextoaletter.

Oppfølging:

- Fakultetsnytt fredag 18.januar. Utført.
- Bestilleransvarlig bestiller skilt

2/19: Handlingsplan og årsrapport for 2018

Oppfølging:

- Årsrapport 2018 og handlingsplan for 2019 går til godkjenning i styremøte 12. mars 2019.

3/19: Handlingsplan for 2019

Oppfølging:

- Henge opp HMS-oppslag på innsiden av evakueringsdører og på oppslagstavler.
- Finne en løsning for hvordan man skal orientere forelesere (faste og gjester) om deres ansvar ved håndtering av beredskapssituasjoner. Settes på agendaen for neste møte.
- Linjeleders representant tar kontakt med Roar Nese, Vara for verneombud administrativt område hører med studieårsansvarlige om hvilken informasjon som trengs ifm informasjon til forelesere.
- Ulike oppslag om sikkerhet i Fakultetsnytt og på informasjonstavlene hver måned.
- Linjeleders representant tar kontakt med Olaug Eiksund ang loggføring CIM.
- Informasjon om brannvernkurs for ansatte sendes ut så snart det foreligger.
- Brannvernansvarlig/HMS-koordinator tar kontakt med Tore Reigstad (EIA) ang brannvernseminar.

4/19: Møtedatoer for våren:

Det er ønskelig at man har HMS-utvalgsmøte før hvert styremøte. For våren 2019 vil dette være medio februar, ultimo mars, primo mai.

5/19: Eventuelt

Oppfølging:

- HMS-koordinator sender ut informasjon om 40-timers kurset for alle verneombud.

21.01.2019

Stipendiatstilling ved Det juridiske fakultet

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei stipendiatstilling i rettshistorie.

Normal åremålsperiode for stillinga er fire år med 25 prosent pliktarbeid. Åremålsperiode med pliktarbeid blir vurdert særskilt etter søkjaren sine kvalifikasjonar.

Kvalifikasjonar og eigenskapar

- Du må ha mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende juridisk utdanning. Det er ein føresetnad at du har levert masteroppgåva innan søknadsfristen, og at mastergraden er oppnådd før tilsetjing kan skje
- Du må gjennom karakternivå og/eller skriftlege arbeid ha vist eit høgt fagleg nivå, som kvalifiserer for rettsvitenskapleg arbeid
- Du må kunne arbeide sjølvstendig og strukturert
- Du må ha gode samarbeidsevner og evne til å bidra til utvikling av faget
- Du må ta aktivt del i utviklinga av eit godt fagmiljø

Om stipendiatstillinga

Administrasjons- og undervisningsspråket på fakultetet sitt doktorgradsprogram er til vanleg norsk. Eventuell undervisning skal kunne gjennomførast innanfor dei obligatoriske emna i masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB.

Prosjektskildringa bør vere på ca. 10 sider, og ho skal innehalde ein plan for gjennomføringa av prosjektet og forskarutdanninga. Prosjektskildringa skal følgje dei krava til innhald som står i [retteiinga for prosjektskisser](#).

Om forskarutdanninga:

I tillegg til å fylle det generelle kravet for tilsetjing, må søkjarane fylle kravet for opptak på fakultetet sitt ph.d.-program.

Du må fylle ut [skjema](#) for opptak på ph.d.-programmet og leggje dette ved søknaden.

Vi kan tilby:

- Eit godt og fagleg utfordrande arbeidsmiljø
- Løn etter lønssteg 53/58 (kode 1017/LR 20) ut frå relevant praksis. Dette ligg for tida i spennet mellom 464 800,- og 505 800,-. For særleg kvalifiserte søkjarar kan det bli aktuelt å vurdere høgare løn
- Medlemskap i Statens pensjonskasse
- Stilling i ei inkluderande arbeidslivsverksemd (IA-verksemd)
- Gode velferdsordningar

Søknaden skal innehalde:

- Prosjektskildring og framdriftsplan
- CV
- Skjema for opptak på ph.d.-programmet
- Kopiar av vitnemål og attestar. Vitskaplege arbeid og liste over desse (publikasjonsliste)
- Søkjarar med utanlandsk utdanning må leggje ved offisiell dokumentasjon som viser kva for karakterar på vitnemålet som er på eit høgt fagleg nivå, og kva for kriterium som ligg til grunn for ei slik vurdering
- Søkjarar med utanlandsk utdanning må òg leggje ved sertifisert omsetjing til engelsk eller skandinavisk dersom originalvitnemålet, karakterutskriftene og tilleggsdokumentasjonen ikkje er på eit av desse språka. Søkjar må i tillegg leggje ved NOKUT si generelle

Du må laste opp søknad og vedlegg i Jobbnorge via lenkje på denne sida merka «Søk stillingen».

Generell informasjon:

Utfyllande opplysningar om stillingane kan du få ved å vende deg til førstekonsulent Lise Engelbreth ved Det juridiske fakultet, tlf. 55 58 96 78, eller til prodekan for forskning Anne Marie Frøseth, tlf. 55 58 95 49.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnsamansetjing og rekruttere personar med innvandrarbakgrunn. Personar med innvandrarbakgrunn og nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Universitetet i Bergen nyttar meirinnsyn ved tilsetjing i vitskaplege stillingar.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teken til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Den som blir tilsett, må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Det kan bli aktuelt å gjennomføre intervju før vedtak om tilsetjing i stillinga.

Vi viser elles til rettleiing for søkjarar til stipendiatstilling som du finn på denne nettsida:
<http://www.uib.no/jur/24432/reglement-og-retningslinjer>.

Søknadsfrist: 25. januar 2019

Søknaden skal merkast: 18/15094

Jobbnorge-ID: 162497, Søknadsfrist: 25. januar 2019

Dekanbeslutning

Opprettelse av ny forskergruppe: Informasjons- og innovasjonsrett

Etter reglement for forskergruppene pkt. 2 oppnevnes nye forskergrupper av dekanen etter søknad fra et fagmiljø og anbefaling fra Forskningsutvalget. Forskningsdekanen utpeker forskergruppens ledere.

I tråd med innstilling fra Forskningsutvalget i møte 29. november 2018 (sak 34/18) oppretter dekanen den nye forskergruppen Informasjons- og innovasjonsrett.

Bergen, 3. januar 2019

Karl Harald Søvig
dekan

Dekanbeslutning

Oppnevning av settemedlem til Innstillingsutvalget

Berte-Elen Konow oppnevnes som settemedlem av Innstillingsutvalget for behandling av tilsetningssak for førsteamanuensisstilling i konkurranserett/markedsrett vinter 2019.

Bergen, 10. januar 2019

Karl Harald Søvig
dekan

Professor Sigrid Eskeland Schütz (leader)
Professor Michaël Tatham
Professor Ellen Hey

Your ref	Our ref	Date
	2018/13300-LIENG	18.12.2018

Appointment of assessment committee

We refer to previous correspondence with Dean Søvig at the Faculty of Law, and we thank you for serving as a member of the committee for evaluating applicants for the position as Postdoctoral Fellow.

There are six applicants for the position, please see enclosed list of applicants. In recruitment processes where there are more than two applicants, the applicants must be ranked.

Professor Sigrid Eskeland Schütz is appointed chair of the committee, and is kindly asked to coordinate the committee work.

Enclosed you will find the job advertisement, applications with appendices and the following documents in Norwegian:

- «Utlysning og ansettelse i undervisnings- og Forskerstillinger», jf. Universitets- og høyskoleloven § 6-3
- «Reglement for ansettelse i vitenskapelige stillinger og faglige / administrative lederstillinger ved UiB», vedtatt av Universitetsstyret 28.05.2014.
- Utfyllende bestemmelser til retningslinjer for tilsetting som stipendiat ved UiB, ref.punkt 1 – ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vit.ass. og spesialistkandidat.

External members of the committee will be paid a fee for their work. In order to be able to pay out the fee we kindly request that a copy of the attached contract form be returned. The amount will be paid as soon as we receive the evaluation.

The assessment must be sent to the University of Bergen, Faculty of Law, Pb. 7806, 5020 Bergen.

We ask the committee to deliver its report by 28 February 2019.

Yours sincerely,

Karl Harald Søvig
Dean

Lise Engelbreth
Higher Executive Officer

This document has been electronically approved and therefore has no handwritten signatures

Professor Christian Franklin (leder)
Professor Pernille Wegener Jessen
Professor Erling Hjelmeng

Deres ref

Vår ref

Dato

2018/13013-LIENG

07.01.2019

Sakkyndig komité

Vi viser til tidligere kontakt med dekanatet ved Det juridiske fakultet, og takker for at dere vil være med i sakkyndig komité for vurdering av søkere til utlyst stilling som postdoktor i finansmarkedsrett.

Ved søknadsfristens utløp var det kommet inn to søknader til stillingen. Bedømmelseskomitéen skal vurdere de faglige kvalifikasjonene til søkerne. Professor Christian Franklin er oppnevnt som leder av komitéen, og vi ber ham koordinere arbeidet.

Vedlagt er utlysningstekst, søknad med vedlegg, aktuelt regelverk og veiledninger:

1. Universitets- og høgskolelovens § 6-3 "Utlysning og ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger"
2. Regler om fremgangsmåten ved tilsetting i vitenskapelige stillinger
3. Utfyllende bestemmelser til retningslinjer for tilsetting som stipendiat ved UiB, ref.punkt 1 – ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vit.ass og spesialistkandidat.

Arbeid i forbindelse med bedømmelsen godskrives etter medgått tid. Eksterne medlemmer av den sakkyndige komitéen får utbetalt honorar for sitt arbeid. I den forbindelse ber vi om at ett eksemplar av vedlagte avtale om bedømmelsesoppdrag med betalingsinformasjon til lønnsavdelingen blir returnert i utfylt og undertegnet stand. Beløpet vil bli utbetalt så snart vi har mottatt bedømmelsen.

Bedømmelsen skal sendes til Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet, Pb. 7806, 5020 Bergen.

Komitéen bes om å komme med sin innstilling innen 25. januar 2019.

Vennlig hilsen

Karl Harald Søvig
dekan

Lise Engelbreth
førstekonsulent

Telefon 55580000
postmottak@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes plass
1
Bergen

Saksbehandler
Lise Engelbreth
55589678

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Alistar Rieu-Clarke
Patricia Wouters
Ernst Nordtveit

Your ref	Our ref	Date
	2012/11997-IDT	24.01.2019

Appointment of Evaluation Committee for the PhD degree

The Faculty of Law has received Julie Gjørtz Howden application (dated 30 November 2018) for evaluation of her thesis "The Community of Interest Approach in International Water Law: A Legal Framework for Common Management of International Watercourses".

The Faculty of Law has appointed the following Evaluation Committee to evaluate the thesis:

Professor Alistair Rieu-Clarke, Northumbria University
Professor Patricia Wouters
Professor Ernst Nordtveit, University of Bergen

Professor Ernst Nordtveit is appointed chair of the committee, and is kindly asked to see to that the evaluation process commences, as well as presenting possible dates for the defence to the committee and the Faculty of Law as soon as possible.

On behalf of the University of Bergen, we thank you for serving as a member of the committee.

Yours sincerely,

Karl Harald Søvig
Dean

Øystein L. Iversen
Faculty Director

This document has been electronically approved and therefore has no handwritten signatures

Ragna Aarli
Thomas Elholm
Alf Petter Høgberg

Deres ref	Vår ref	Dato
	2015/2166-GUBRN	22.1.2019

Oppnevning av bedømmelseskomité

Ingvild Sandhaug har søkt om å få fremstille seg til prøve for ph.d.-graden.

Dekan ved Det juridiske fakultet har oppnevnt følgende sakkyndige komité til å bedømme avhandlingen, prøveforelesningen og forsvaret av avhandlingen:

- professor Ragna Aarli, Universitetet i Bergen (leder)
- professor Thomas Elholm, Københavns universitet
- professor Alf Petter Høgberg, Universitetet i Oslo

Komiteens leder bes om å ta initiativ til at bedømmelsesarbeidet kommer i gang, samt sørge for at dato for eventuell disputas snarest mulig avklares med komité og fakultetsledelse.

Vennlig hilsen

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

University of Bergen

Faculty of Law

Evaluation for the degree of Philosophiae Doctor (PhD):

Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund: “A Legal Analysis of Leniency in the Interaction of Public and Private Cartel Enforcement within EU Competition Law”

1. The assignment

By letter dated 11 September 2018, addressed to the Faculty of Law, University of Bergen, Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund applied to be evaluated for the degree of Philosophiae Doctor (PhD) on the basis of her thesis “A Legal Analysis of Leniency in the Interaction of Public and Private Cartel Enforcement within EU Competition Law”.

By letter dated 18 September 2018, the Faculty of Law of the University of Bergen appointed the following Committee to evaluate the thesis:

- Professor Pernille Wegener Jessen, University of Aarhus
- Professor Erling Hjelmeng, University of Oslo
- Professor Christian Franklin, University of Bergen (Chair of the Committee)

2. The standard for the degree of Philosophiae Doctor (PhD)

The requirements for the PhD degree are regulated by the “Regulation for the Degree of Philosophiae Doctor”, adopted by the University Board on 20 June 2013. According to Section 10.1 thereof:

“The thesis must be an independent, academic work that meets international standards, and must be at an advanced academic level in respect of the formulation of the research topic, conceptual clarification and methodical, theoretical and empirical rationale, as well as in respect of the documentation of sources and formal presentation. The thesis must be able to contribute to the development of new knowledge in the chosen field and must be of such quality as to qualify for publication as a part of the academic literature in the field.”

The Committee has also had “The Level of Doctoral Degrees in Law – Guidelines for the Faculties of Law at the University of Bergen and the University of Oslo”, as adopted by the University of Bergen’s Law Faculty Board on 4 September 2007, at its disposal.

The Committee has based its evaluation on the criteria as expressed in the Regulation and the more detailed Guidelines.

3. Overview of content

Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund’s thesis consists of 343 pages written in the English language, divided into six parts and 17 chapters, plus references and appendixes that add up to 403 pages in total.

The introductory Part I consists of three chapters. *Chapter 1* sets out the aims, certain delimitations and an outline of the further parts and chapters of the thesis. The overarching research question is formulated here as being what the scope of leniency can and should be to allow a leniency applicant to self-report with confidence, without undermining the right to compensation of those having suffered losses due to the cartel, to assure the public interest of society at large of undistorted competition. Several further questions and issues related to the main research question are then

presented and explained. *Chapter 2* focuses on the methods to be applied in seeking out an answer to the research question posed, detailing the relationship between primary and secondary EU law measures, the nature of EU soft law measures – particularly crucial to understanding the leniency institute under EU law – and the comparative method (US/EU) upon which several later observations and suggestions are based. *Chapter 3* elaborates further on the main research question presented earlier, by identifying four different conflict-scenarios (dubbed internal and external conflicts) contended as representative of the various legal interests which may be at stake in leniency cases; and by presenting four different approaches to how the enforcement objectives can be pursued in public and private enforcement – what the author dubs the separate, complementary, integrated and interchangeable approaches. The stated aim is to provide a backdrop and framework against which a positive (*de lege lata*) and normative (*de lege ferenda*) evaluation of the EU leniency rules can be evaluated. The author further emphasizes here that the thesis aims at carrying out a legal analysis of leniency, and not to examine leniency from a more law and economics perspective.

Part II (2 chapters) presents leniency mechanisms and programmes in more general terms. *Chapter 4* describes what a cartel is, how leniency mechanisms may generally be used as a tool in combatting them, various enforcement theories underpinning the leniency institute – including the deterrence equation and the prisoner’s dilemma – and various theoretical/practical incentives and disincentives for cartel participants in applying for leniency. *Chapter 5* proceeds to examine from a comparative perspective how leniency mechanisms have been established and generally function in the US anti-trust and EU competition law systems, pointing out certain differences in the scope of the two leniency programmes. Background is also provided on the general development of both public enforcement and private enforcement (i.e. damages actions) under EU and US law.

Part III (2 chapters) focuses more specifically on leniency as a public enforcement instrument within EU competition law, and is thus related primarily to issues arising under the author’s first external conflict scenario (i.e. between the Commission and the leniency applicant(s)). *Chapter 6* examines the public enforcement carried out by the EU Commission through its fining system, which aims at ensuring deterrence through punishment and disgorgement. The author explains how fines – as the only sanction included in the Leniency Notice – relate to leniency, and how the interaction between the two may be seen to affect the deterrence equation presented in earlier chapters. *Chapter 7* provides a more detailed assessment and overview of the Leniency Notice itself, both historically and at present, describing the two different options of leniency, their requirements and the objectives to which they relate, and also how they relate to one another. A few reflections concerning the subjective scope of the lenient treatment are also presented here.

Part IV consists of one chapter (*Chapter 8*), which looks at private enforcement of EU competition law in light of the Damages Directive. It is therefore largely devoted to examining issues related to what the author calls the second external conflict scenario (i.e. conflicts between leniency applicants and claimants seeking damages for competition law infringements). The author presents and examines the legal basis, scope and objectives of the Damages Directive, which seeks to harmonize various matters related to actions for non-contractual (i.e. tort) damages for competition law infringements and national procedural law related thereto in the Member States. In doing so, the author shows how competition law enforcement at EU level has developed from a separate to a more complementary approach by recognizing the interaction between public and private enforcement.

Part V is the largest of the thesis, consisting of 4 chapters focusing on leniency in the particular context of the Damages Directive’s rules on disclosure and liability. The author analyses how the specific rules impact on the interaction between leniency and damages actions from both a positive and normative perspective. The rules are viewed through the lens of the second external conflict scenario (i.e. between leniency applicants and injured parties), exposing various conflict interests, how they are currently balanced and/or solved, and how they might arguably be better dealt with.

More specifically, *Chapter 9* presents the rules of disclosure concerning leniency evidence under the Damages Directive, focusing on how the conflicting interests of leniency applicants and cartel victims are balanced out in order to ensure both a robust leniency mechanism and the right to compensation for losses caused by cartels. Emphasis is placed mainly on the perspective of the leniency applicant. The author identifies how the rules have evolved from a more separated approach in case-law, to a more complementary approach under the Directive. The rules are presented according to a system of lists – white, grey and black – which according to the author renders the task of seeking evidence easier for claimants. The author nevertheless criticizes the Directive, with the help of specific examples, for a lack of clarity as to what types of evidence may be seen as belonging to which list, and at what time they are accessible.

Chapter 10 views the rules on (non-)disclosure from the perspective of the damages claimant. The question examined here concerns whether the prohibition against disclosure of the leniency statement threatens the right to effective judicial protection of the right to compensation, by denying access to potentially important evidence to the claimant, thereby potentially in breach of EU primary law – a question which the author answers in the negative. The author examines other possible avenues for acquiring both the leniency statement and other forms of evidence which may be open to claimants, such as e.g. information found on the white or grey lists, other information provided before and during investigation, competition authority decisions and/or non-confidential public versions of Commission decisions. The conclusion drawn is that an untapped potential already seems to exist within the regulatory framework which could assist claimants in building their cases. Specifically, the author examines whether art. 4(2) of the Transparency Regulation might lead to direct access for claimants to (amongst other things) a leniency statement held by the Commission (which she deems possible), or whether the same might be obtained indirectly through national courts according to Art. 15(1) of Regulation 1/2003 (which she concludes as unlikely). The evidential value of leniency documents – at least in cases involving secret cartels, where much of the evidence is likely to have been concealed or destroyed – is questioned by the author as potentially exaggerated, although it is equally contended that there may well be certain cases where other evidence is difficult to decipher without access to the leniency statement itself. The general prohibition on disclosure of leniency statements under the Damages Directive is therefore viewed by the author as a positive contribution on the whole to achieving a balance between public and private enforcement, as protecting leniency statements may arguably be more helpful to victims of cartels than accessing them. On the basis of the analyses, the author concludes that more guidance is nevertheless needed on several issues – including how the *prima facie* threshold of Art. 9(2) of the Damages Directive for taking into account infringement decisions of other Member State's national competition authorities is to be understood, and as regards the publishing of public, non-confidential decisions.

Chapter 11 contains a positive legal analysis of how the new rules on liability for immunity recipients contained in the Damages Directive work, and to what ends. The author describes how the Directive generally provides leniency applicants a certain “practical (...) protection from liability”, by limiting their joint and several liability to their direct and indirect purchasers (barring situations where the other cartel participants are bankrupt), and by limiting contribution for harm caused to others. It is argued that these limitations nevertheless do not limit the right to full compensation for injured parties, but also convey a (complementary) deterrent orientation since other infringers may risk having to pay a larger share of the compensation. The chapter rounds off by examining the special rules on liability for small and medium sized enterprises (SMEs) under the Damages Directive, and how these relate to leniency – both where the leniency applicant itself is a SME, and in terms of their liability as cartel participants in situations where leniency has been sought by others.

The main focus of *Chapter 12* lies on highlighting shortcomings and suggesting improvements to the rules on disclosure and liability set out in the two previous chapters, with a view to striking a better balance between leniency and the right to compensation. Three specific suggestions are proffered.

Firstly, by shifting liability to an even greater extent from the leniency recipient onto the co-infringers. Several possible solutions are discussed to this end, including e.g. limiting protection to the same extent as under the Damages Directive, leaving the contribution stage out, adjustment of fines according to the damages paid, establishing a supremacy of damages to fines and the complete removal of liability altogether (which is the author's preferred option). Secondly, drawing inspiration from the US model – whilst duly wary of the pitfalls in applying legal transplants – by mandating leniency recipients to provide evidential aid and assistance to claimants in return for liability relief from damages claims. Thirdly, by the setting up of a monetary fund sustained by fines for cartel infringements, which could contribute to compensating injured parties and potentially also provide legal aid in cases where litigation costs are high. In all, the author argues that the creation of “a leniency system for damages actions” will contribute to a closer integration of the public and private enforcement channels – strengthening the chances of claimants building solid damages cases, whilst also creating stronger incentives to self-report to the Commission.

The final Part VI consists of 5 chapters, including the concluding remarks of the author, where she seeks to connect the dots of her various findings and observations, and to make a few more policy suggestions.

Chapter 13 revisits the deterrence equation and the first external conflict scenario, yet this time with a more singular normative focus, examining how the various components of the deterrence equation might arguably be better secured in practice. Since fines alone under the current system seem inadequate in her view to ensure a sufficient level of deterrence, the author contends that private enforcement by way of damages actions – whilst primarily oriented towards ensuring the objectives of corrective justice – may also play a complementary role in the deterrence equation. Further, it is argued that public enforcement may be improved by the institution of new forms of individual criminal and administrative sanctions, directed at both undertakings and/or individuals. With regards to the issue of criminalizing cartel activities, the author argues how this would not be possible to achieve at EU level (i.e. by empowering the Commission as prosecutor) under the current Treaty framework, as lacking the necessary legal basis or bases for doing so. She also emphasizes certain potential problems this might lead to with regards to the protection of fundamental rights to a fair trial under the ECHR and EU Charter, in light of the Commission's dual role as both investigator and initial decision-maker. Whilst it is argued that criminalisation might possibly be achieved by way of harmonization at national level in light of the competences set out in Art. 83, 103, 114 and/or 352 TFEU, the author ultimately suggests that Treaty amendments may be needed to facilitate any such initiatives – for example particularly by broadening the scope of Art. 83 TFEU. The author further draws a distinction between harmonization of administrative sanctions at national level directed on the one hand at undertakings, and as against individuals on the other. Whilst the former is viewed as largely unproblematic, it is questioned whether individual administrative sanctions – e.g. director disqualifications, black-listing for employment purposes – may be harmonized at all under the current EU Treaty framework. Finally, concerning the probability of detection component in the deterrence equation, the author stresses the need to avoid over-reliance on the leniency institute, and that it should remain a supplement to (not a substitute for) more traditional public enforcement methods of market monitoring and surveillance.

Chapter 14 provides a brief account as to how the various roles which a cartel participant may be seen to inhabit (i.e. as instigator, ringleader, coercer, and external facilitator) both are, and should be, regulated in the context of leniency. Having reiterated that external facilitators should be treated in same manner as other cartel participants, the analyses center on why coercers based on economic theories on deterrence are currently excluded from immunity under the Leniency Notice, and whether they nevertheless should be capable of being granted immunity, since they are capable of inhabiting several roles at the same time. Notwithstanding the strain this might place on interests of justice, the author concludes that leniency should be open for coercers, too, as this would ultimately be liable to enhance enforcement and thus increase deterrence.

Chapter 15 seeks to draw together and summarise the author's earlier analyses, with a view to illustrating the impact that her normative suggestions might have for the balancing of interests under the four different conflict scenarios which might be raised in a leniency context. Having recalled the dualistic/pluralistic nature of the EU competition law enforcement apparatus as regulated in parts at both EU and national level, and the uneven levels of enforcement in the Member States, the author reiterates her call for increased harmonization as the key to securing a less complex regulatory system, thereby arguably increasing legal certainty and in turn more effective public and private enforcement on the whole. Concerning the first external conflict (Commission and the leniency applicant), with a view to bolstering the existing public sanctionary regime, and notwithstanding the compromises they might pose to fundamental principles of justice and equality, the author recalls her arguments in favour of new individual criminal and administrative sanctions at EU level – including public disgorgement and bounties for individual whistleblowers – coupled with increased harmonization of individual sanctions at national level. Concerning the second external conflict (leniency applicants and damages claimants), the author restates her suggestions on improving the rules on disclosure and liability under the Damages Directive by providing further limited liability for the immunity recipient in return for evidentiary assistance to damages claimants, and the setting up of a monetary fund to guarantee compensation and legal aid where necessary. Increased protection from damages actions may nevertheless lead to increased liability for the other cartel participants, who are generally barred from seeking contribution from the immunity recipient – thus raising issues related to the first internal conflict (immunity recipient and subsequent leniency applicants in the cartel). It is argued that the negative impact that such increased liability might have on competition in certain situations might nevertheless be avoided if fines and damages are adjusted to one another, and that the suggested fund may also assist by compensating any unredeemed victims. The author further criticizes the Commission for its “generous lenient treatment” of subsequent leniency applicants to date, urging a more cautious approach in applying its discretion. Finally, concerning the second internal conflict within a cartel (liability of the immunity recipient and the other cartel members), the author argues that external facilitators and coercers should both be eligible for immunity and reduced fines under the EU leniency programme, and that the positive effects this might have in terms of deterrence should be seen to outweigh any potential misgivings borne by considerations of justice.

In light of the various normative suggestions made, *Chapter 16* seeks to examine which of the four approaches to the interaction between the public and private EU competition law enforcement channels should be pursued. The author seeks to show how her normative suggestions would build on and consolidate the current complementary approach between public and private enforcement encouraged by the Damages Directive, by further strengthening the public enforcement tools and including damages actions within the leniency programme. This is viewed as important, since public enforcement pursues several objectives which damages actions do not, is best suited to achieving the components of the deterrence equation in light of the sanctions it is in its disposal, and may also pick up certain losses not covered by damages actions. Given that private parties may also have different (e.g. profit driven) incentives to a public authority in bringing cases against competition law infringers, the author argues in favour of both a complementary and interchangeable approach between public and private enforcement, coupled with an interchangeable approach between the administrative and criminal channels within public enforcement. The chapter is rounded off with a discussion on how best to seek to implement the suggestions for improvement made throughout the thesis, to which the author contends that more harmonization (where possible) is required – preferably in the form of a new EU directive. In light of the potential lack of political support for such hard law initiatives in the field, a flexible approach based on a mix of hard and soft measures is ultimately championed, also leaving certain issues to be regulated at national level.

Chapter 17 aims at providing a definitive answer to the main research question posed at the outset of the thesis, and thus intending to provide more than simply a summary of the various conclusions drawn throughout the individual parts and chapters of the thesis. The author concludes that

promoting private enforcement at the expense of public enforcement would be self-defeating, as both are better secured by a regulatory framework where the former relies on the latter. The current scope of the leniency programme is nevertheless considered as too narrow, particularly since fines are the only sanction available to the Commission. Notwithstanding potential problems concerning lack of an appropriate legal basis under the EU Treaties, other sanctions should therefore be included in the Leniency Notice to be enforced at EU or national level in order to ensure the components of the deterrence equation and to reinforce leniency offers. Increased protection from damages actions should also be provided for leniency applicants in the Leniency Notice, conditional upon furnishing evidence to damages claimants – thereby arguably also simplifying the complex rules on disclosure under the Damages Directive. In all, on the basis of the analyses made, the suggestions provided seek to integrate the public and private enforcement channels to a higher degree than at present, strengthening the interdependence between them. Finally, although the proposed changes might be seen to challenge fundamental considerations of justice (equality and retribution) paramount to the European enforcement tradition, this concern should be considered outweighed by their ability to better achieve the ultimate aim of cartel enforcement by increasing general deterrence, and thereby preventing cartels from the outset.

4. Evaluation

The Committee generally considers the topic of the thesis to be well-chosen and interesting, and ripe for more comprehensive legal analysis. Whilst the conflicts and interaction between the public and private enforcement channels and issues of leniency are not new in themselves, the thesis nevertheless brings new knowledge by placing this interaction into the particular context of the Damages Directive.

The main research question upon which the analyses centre is clearly formulated, providing the reader with a clear indication of where the thesis is heading, and what issues it purports to focus on. Further questions and issues related to the main research question are subsequently presented, to a sufficiently detailed and structured extent.

From a methodological perspective, Halvorsen Barlund has demonstrated that she is capable of applying legal method to a high standard. Part 1 sets out a relatively solid methodological construct, which is applied and reverted to consistently throughout the thesis. The four conflict scenarios presented studiously expose the many and varying interests at stake, as well as the underlying objectives of the EU leniency programme itself in different settings. The four approaches to the interaction between public and private enforcement further allow the reader to more readily grasp both how the objectives of the leniency mechanism are pursued today, and also how they perhaps ought to be pursued in the future. The author's development of and observations connected to her proposed interchangeable approach deserve some credit in this regard.

Furthermore, the comparative treatment (EU v. US) of the interaction between public and private channels of competition law enforcement seems particularly well chosen, and adds value to the findings of the thesis. The comparative method applied contributes to explaining the current EU leniency programme and its scope, as well as providing inspiration for some of the suggestions for improvement made. The Committee finds in particular the presentation of disgorgement in Chapter 6 (and referred to in later chapters) as raising interesting new issues, which although discussed to a greater extent in US anti-trust literature, hitherto have remained somewhat overlooked in an EU-setting.

Although the author is fastidious at times in her distinction between points describing what the law is and what it should be, this fundamental methodological distinction does not always pervade the structure of the thesis itself. For example, whilst Chapter 12 is made out to be a policy chapter, it actually builds further on and contains certain unique astute observations as to what the law is today. Although the Committee naturally commends these observations, a more stringent adherence

to the *de lege lata/de lege ferenda* distinction would have seemed more in line with the author's own stated objectives in many of the individual chapters.

On the whole, the materials gathered and utilized in the thesis are rather impressive. The use of the prototype set out in Appendix I, as based on specific examples of leniency applications submitted to the Norwegian Competition Authority, also reveals interesting insights into the content of leniency statements in different scenarios. The Committee nevertheless lacks an explanation as to why certain EEA and Norwegian legal sources and practice are drawn into a thesis pertaining to relate to EU competition enforcement regulation alone. Whilst clearly relevant in the eyes of the Committee, and not explicitly delimited against in Chapter 2, a few clarifying remarks on how these particular legal sources relate to the topic under discussion would have seemed both necessary and appropriate. Particularly since the tenuous status of soft law instruments such as the Leniency Notice under EEA law presents a number of legal issues in and of itself.

Concerning the general presentation, the Committee finds the thesis to be relatively well-written, and with a good – if somewhat predictable – flow from one part and chapter to the next. The Committee would nevertheless point out that whilst a certain amount of repetition of various points and conclusions may be helpful to the reader – such as for example in Chapters 15 and 16, where broader lines of the author's findings are drawn – many of these seem repeated too often. Particularly the constant reiteration of the research question at the beginning and end of most chapters seems superfluous and could benefit from further streamlining.

Whilst the Committee also commends and appreciates the extra effort which goes into writing a thesis in English, which is not the native language of the author, several points throughout the thesis would also have benefitted from greater clarity in their formulation. This is regrettable, as several of these matters might have been picked up in proof-reading.

Concerning the substance of the thesis, Chapter 7 contains several analytical reflections concerning the subjective scope of the leniency institute, also broadening the enquiry to encompass external facilitators, thereby bringing something new to the discussion. Parts IV and V contain some astute observations based on positive legal analyses, exposing several issues which may arguably require further clarification in practice. The author further illustrates here how private enforcement – in spite of its primary compensatory objective – may also have relatively significant deterrent effects in its own right. The Committee also feels that Part VI in particular illustrates Halvorsen Barlund's solid grasp of the various conflicts and approaches at policy level, and her ability to raise novel ideas in an attempt to resolve many of the problems identified in the preceding chapters.

Certain points of the discussions presented could nevertheless have benefitted from a more confident stance being adopted by the author, in light of her particular knowledge of the field. Such as for example in Chapter 14, concerning the issue as to whether coercers should continue to be excluded from immunity under the Leniency Notice. The discussion itself, which involves a balancing of interests of justice and effective enforcement against the backdrop of the economic rationale behind the current rules excluding coercers, is interesting and important. The tentative conclusion reached in the end nevertheless leaves the reader with an inescapable impression of a lingering uncertainty or doubt on the part of the author, which a more assertive approach would have done much to dispel.

As to the specific suggestion of adopting new criminal (and/or administrative) sanctions at EU level, the analyses in Chapter 13 connected to whether sufficient EU Treaty legal bases exist in order to criminalise cartel activities at EU and/or national level raise several interesting questions connected to more generic competence issues under institutional EU law. The author returns to the point in Chapters 16 and 17, again concluding that her proposed suggestions for change may not be possible without amending certain provisions of the EU Treaties first. Halvorsen Barlund deserves some credit for her analyses and conclusions concerning the scope of EU competence under Art. 83, 103 and 114 TFEU. They also illustrate a potentially broader understanding and knowledge of how EU competition

law may be seen to relate with other fields of EU cooperation. The Committee agrees with the contention that much would seem to depend on the political will of the Member States in the end. Contrary to the author's contention, however, the Committee fails to see how the objectives in question could not be fully achieved by utilizing the residual competence provided for under Art. 352 TFEU.

Whilst appreciative of the time constraints involved in writing a PhD-thesis and the delimitations that this may naturally entail, the Committee's main point of criticism is nevertheless reserved for the rather descriptive nature of several of the legal analyses carried out in the thesis. As the author for example points out in Chapter 15, the interaction between public and private EU competition law enforcement is regulated not only at EU level, but also in part at Member State level. According to the author, this dualistic/pluralistic enforcement regime complicates not only the mere explanation of how the enforcement apparatus works, but also suggesting new policies. Similarly, the questions raised and examined in Chapters 13 and 16 as to whether it is possible (and if so how best) to further harmonize national laws of the Member States in order to implement the author's suggestions for improvements – i.e. by way of soft/hard law measures, or both – also entail consideration of the impact that such measures may have on the potentially differing enforcement traditions of the Member States. In light of this regulatory complexity, and the impact and importance of national level enforcement, greater emphasis on exemplification and comparison to how matters are dealt with at national level would have provided much needed analytical depth, elevating and strengthening these and other points. Particularly since where a few such examples are provided – such as in chapter 6, where the German model for disgorgement is discussed – they add significant depth to the analyses, bolstering the conclusions reached. It would also have allowed the author to illustrate more clearly how EU soft law measures interact with national law – a perspective which the Committee feels is somewhat underplayed in latter parts of the thesis.

Alternatively, whilst touched upon to a certain extent by the very use of and reference to the deterrence equation, another potential for improvement in terms of adding more depth to the analyses could have been provided by delving further into the interaction between economics and law. Although wary of the pitfalls involved in engaging in methods beyond one's scientific area of expertise, in light of the common interplay between economics and law in the field of competition law today, the Committee feels that this would have provided a richer context in which to place the more descriptive analyses.

A more cumbersome alternative to adding depth to the analyses could also potentially have been achieved by structural means – for example by starting out with an appraisal of the various practical problems/issues, breaking up the chapters in Part V, and working the descriptions of the law as it is along the way. Such a fundamental reworking of the structure may naturally be fraught with other potential pitfalls and shortcomings, and might in any event also have been considered (and discarded) by the author. Whilst potentially capable of providing more dynamism to the thesis, the Committee is nevertheless keen to stress that the chosen structure is sufficient to achieve the aims of the thesis as is.

In addition to the point made above concerning the relationship between EU soft law measures and national law in the Member States, there are also certain unaddressed issues concerning the relation between hard and soft EU law measures in the context of some of the specific suggestions made by the author. In Chapter 17, for example, it is argued that several of the suggestions should be implemented by adding them to the Leniency Notice. More specifically, it is contended that adding a rule in the Leniency Notice that increases immunity from damages actions for leniency applicants subject to them furnishing evidence to damages claimants would simplify the complex rules on disclosure under the Damages Directive. Yet the legal implications – if any – which such inclusion in the (soft law) Leniency Notice might have for the (hard law) rules on liability of the Damages Directive, remain unanswered.

5. Conclusion

The objections voiced above do not alter the impression that the thesis brings important new insights into how the leniency mechanism can and should function under EU competition law, adding to existing academic literature in the field. The thesis brings new knowledge and holds a high scientific level, and is by unanimous decision of the Committee therefore considered worthy of being defended for the degree of Philosophiae Doctor (PhD).

Aarhus/Oslo/Bergen, 12 December 2018

Pernille Wegener Jessen

Erling Hjelmeng

Christian Franklin

5. Conclusion

The objections voiced above do not alter the impression that the thesis brings important new insights into how the leniency mechanism can and should function under EU competition law, adding to existing academic literature in the field. The thesis brings new knowledge and holds a high scientific level, and is by unanimous decision of the Committee therefore considered worthy of being defended for the degree of Philosophiae Doctor (PhD).

Aarhus/Oslo/Bergen, 12 December 2018

Pernille Wegener Jessen

Erling Hjelmeng

Christian Franklin

Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen
Magnus Lagabøtes plass 1
5010 Bergen

Bedømmelse for graden philosophia doctor (PhD)

Eva Marie Vestergaard Møller: A Framework for Criminalization. Debating the aims of punishment and the behavioural model of criminal law.

1. Innledning

Eva Marie Vestergaard Møller har 9. september 2018 søkt om å få avhandlingen «A Framework for Criminalization. Debating the aims of punishment and the behavioural model of criminal law» bedømt for graden philosophia doctor (Phd). Den 11. september 2018 oppnevnte dekan Karl Harald Søvig ved Det juridiske fakultet følgende sakkyndige til å bedømme avhandlingen:

Professor dr. juris Asbjørn Strandbakken, Universitetet i Bergen, leder.

Professor Birgit Feldtman, Aalborg Universitet

Professor Claes Lernestedt, Stockholms Universitet.

2. Reglement for bedømmelsen

Komiteen har fått seg forelagt Forskrift for graden philosophiae doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen vedtatt av Universitetsstyret 20. juni 2013, utfyllende regler til § 4.1 og 4.2 — Opplæringsdelen ved ph.d.-programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet vedtatt 1. februar 2011 med senere endringer, samt retningslinjer om nivået for juridiske doktorgrader vedtatt av styret for Det juridiske fakultet 4. september 2007.

Nivåkravet etter PhD-forskriften fremgår av § 10.1 første ledd som lyder:

«Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Avhandlingen skal kunne bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ha et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.»

I tillegg til kravet gjengitt ovenfor, følger det av retningslinjene for nivået for juridiske doktorgrader fra 2007, at det forventes at en avhandling skal utgjøre 200-400 sider — se retningslinjene punkt 4, som skal kunne gjennomføres innenfor den normerte tiden på 3 år — se retningslinjene punkt 3. Videre er det fremhevet at avhandlingen skal vise at doktoranden har evne til rettsvitenskapelig forskning på nivå som kreves for ansettelse i en universitetsstilling. Det vil derfor stilles andre krav til den som søker stilling som professor fordi «doktorgraden etter gjeldende stillingssystem nå skal fungere som en inngangsport for nye rekrutter — som «en svenneprøve», ikke som «et mesterbrev»», se nærmere retningslinjene punkt 5.

3. Om avhandlingen

Den innleverte avhandling utgjør 294 sider inkludert innholdsfortegnelse, abstract og registre. Selve avhandlingsteksten utgjør 265 sider.

I avhandlingens 1. kapittel – s. 9-22 – presenteres temaet og problemstillinger, presiseringer og avgrensninger, terminologi og den videre fremstilling. Doktoranden formulerer formålet med avhandlingen på s. 17 på denne måten: «Therefore, the ultimate purpose of this thesis is to construct a framework for criminalization of behavior that cannot be considered a core crime, i.e. something which is not in itself harmful, but which poses a risk of harm to valuable interests, ...». Allerede innledningsvis blir man presentert for problemstillinger knyttet til at menneskelig psykologi blir underspilt i en rekke sammenhenger i samfunnet. Lovgivning er ett området som i for stor grad synes å bygge på antakelser menneskets iboende evne til å tenke rasjonelt, basert på økonomisk tenkning om «the rational actor». Som det fremgår av avhandlingens tittel forfølges ikke denne problemstillingen i sin fulle bredde, men er avgrenset til å gjelde kriminalisering.

Innenfor diskusjonen om kriminalisering er det primært reguleringslovgivningen som forfatteren retter fokus på. Handlinger som er forkastelig uavhengig av om de er kriminalisert eller ikke – male per se – vies av forståelige grunner mindre interesse. Man står da igjen med berettigelsen av å kriminalisere handlinger som i seg selv ikke behøver å være skadelig, men representerer en risiko for rettsgoder som verdsettes høyt i samfunnet. I forhold til slik kriminalisering antar doktoranden at den underliggende tanke er at dette ut fra rasjonell menneskelige beslutningsprosess vil medføre at mennesker avstår fra å overtre loven. Spørsmålet er om nyere kunnskap innenfor adferdsteori kan bidra til en dypere forståelse om og i tilfelle hva som skal til for at straff skal ha en preventiv effekt. Avhandlingen bygger derfor på et tverrfaglig fundament.

Kapittel 2 – s. 23-37 – starter med å fremheve at strukturen og metoden i avhandlingen skiller seg fra den ordinære strukturen man finner i rettsvitenskapelige arbeider. Vanlig juridisk metode er ikke egnet til å besvare forskningsspørsmålene på en tilfredsstillende måte. Bakgrunnen er at adferdsteori og adferdsvitenskap står sentralt i drøftelsene. Avhandlingen

særpreges på denne bakgrunn ved at den trekker inn andre vitenskaper i drøftelsen av juridiske spørsmål. Så vel empirisk- som annen samfunnsvitenskapelig forskning er relevant for doktorandens drøftelser. Også forskning knyttet til utviklingen av den menneskelige hjernen har en sentral plass i doktorandens avhandling. Naturlig nok har ikke doktoranden ambisjoner om å tilføre disse vitenskapene selvstendige bidrag, men heller drøfte allerede forliggende kunnskaper og resultater, og se på hvilke implikasjoner de har for strafferetten. Kapittelet avsluttes med noen betraktninger om noen teoretiske utgangspunkter som realisme contra konstruktivisme mv.

Straffens formål er temaet for kapittel 3 – s. 39-72. Bakgrunner er at formålet med straffen står sentrale når det er spørsmål om å kriminalisere en bestemt type adferd. Doktoranden starter med å avklare hva hun forstår med straff, og redegjør for ulike typer straff som kan anvendes. For avhandlingens formål er det særlig bruk av bot og frihetsstraff som er interessant. Ved siden av å være en reaksjon på lovbrudd, er også straff det mest inngripende middel staten kan ta i bruk overfor borgerne. Doktoranden fremhever også straffens kommunikative funksjon i forhold til både gjerningsperson og samfunnet.

Kapittelet inneholder en presentasjon av hovedteoriene om straffens formål: straffens avskrekkende funksjon og straffens nyttefunksjon. Forfatteren drøfter også den nærmere innholdet i disse teoriene, og i hvilken grad de gjør seg gjeldende innenfor strafferetten i dag. Begge teorier gjør seg gjeldende og for doktorandens formål er det ikke nødvendig å avgjøre hvilken modell som har de beste grunner for seg fordi begge er relevant i diskusjonen om kriminalisering.

Formålet med straff i en norsk kontekst, er behandlet på s. 51-66. Selv om forfatteren fremhever at drøftelsene i avhandling har betydning utover en nasjonal kontekst, vil en nasjonal forankring kunne gi de teoretiske standpunktene en klarere og konkret forankring. Det gis en meget kort historisk gjennomgang, via Criminalloven fra 1842, straffeloven fra 1902 og frem til straffeloven fra 2005. Det er ikke overraskende at allmennprevensjonen er viet særlig oppmerksomhet tatt i betraktning den dominerende posisjon Andenæs hadde i over 50 år, se s. 56-60. Til tross for allmennprevensjonens dominerende posisjon, identifiseres også klare innslag av forholdsmessighetsvurderinger i norsk strafferett. Kapittelet avslutter med å behandle formålet med straff og formålet med kriminalisering. Er det det tale om to forskjellige spørsmål? Ulike syn har gjort seg gjeldende, men det synes enighet om at strafferettssystemet som sådan har en preventiv effekt. Og ulike hensyn kan begrunne kriminalisering avhengig av hvilke type handling det er tale om. Doktoranden introduserer deretter spørsmålet om noe kan anses som moralsk klanderverdig, og hvilke kriterier som kan brukes for å avgjøre dette spørsmålet. Her kan også psykologisk- og utviklingsteori bidra til større klarhet.

Kapittel 4 er et av avhandlingens hovedkapittel og omhandler kriminalisering ut fra «retributive grounds» og spørsmålet om hva som skal anses som moralsk klanderverdig, s.

73-140. «Retributive grounds» sier ikke noe om hva som skal kriminaliseres. Hva som er moralsk klanderverdig kan imidlertid gi retningslinjer for hva som bør kriminaliseres. Et hovedmål med kapittelet er derfor å undersøke om man kan komme nærmere innholdet i hva som er moralsk klanderverdig.

For å kunne undersøke innholdet i hva som er moralsk klanderverdig, tar doktoranden først opp spørsmålet om hva som ligger i begrepet «moral». Doktoranden trekker historiske linjer frem til nyere forskning knyttet til rettsfølelse. En av tesene er at enkelte handlinger oppfattes som klanderverdige i seg selv, mens andre oppfattes klanderverdig bare fordi de er kriminalisert. Og når man taler om moral, kommer ikke doktoranden utenom problemstillinger knyttet til spørsmål om moralske oppfatninger er universelle eller varierer med ulike samfunn.

Dersom det er grunnleggende moraloppfatninger som er kulturavhengig, oppstår spørsmålet om hvordan man identifisere slike oppfatninger. Her går doktoranden først inn på utviklingspsykologien, og gir en oversikt over utviklingen innenfor denne vitenskapen, se s. 86 flg. Doktoranden viser at den genetiske utviklingen går svært langsomt, mens utvikling av kultur går veldig fort.

Et annet tema i dette kapittelet er moralpsykologien, se s. 114 flg. Selv om oppfatninger om moral kan variere etter samfunn og kultur, legger doktoranden til grunn at det er en felles kjerne som må anses som universell. Kunnskaper innenfor moralpsykologien kan ha implikasjoner for strafferetten og da særlig i forhold til kriminalisering. Doktoranden tar opp hva som skaper vår moralske oppfatninger, og redegjør for teorien på området og redegjør for ulike tema som teorien er bygget rundt. Hun problematiserer betydningen av at teorien er utviklet i et polarisert samfunn som USA, og hvilken overføringsverdi teorien derfor kan ha til skandinaviske forhold.

Det siste tema som tas opp i kapittel 4 er kriminalisering begrunnet i gjengjeldelsessynspunkter, se s. 132 flg. Formålet er ikke å legitimere lovgivning ut fra en oppfatning om hva som er moralsk urett, men heller å begrense kriminalisering ut fra å ivareta grunnleggede moralske verdier eller til områder der det er grunn til å forvente en preventiv effekt.

Kapittel 5 - s. 141-194 - er også et av avhandlingens hovedkapittel og omhandler kriminalisering av handlinger som ikke i seg selv er utslag av moralsk urett, men handlinger som anses som farlige eller uønsket i et moderne samfunn, for eksempel brudd på trafikklovgivningen, miljølovgivningen eller bruk av ulovlige rusmidler. Gjengjeldelsesbetraktninger betraktninger kan ikke begrunne kriminalisering av slike handlinger. Spørsmålet er om kriminalisering kan begrunnes ut fra reguleringshensyn, og i tilfelle hvilke hensyn som lovgiver må ta i betraktning ved avgjørelsen av å kriminalisere denne type handlinger.

Doktoranden tar opp spørsmål knyttet til overkriminalisering, i hvilken grad rasjonelle adferdsteorier ligger til grunn for lovgivningen, herunder eventuelle svakheter knyttet til kriminalisering inspirert av økonomiske teorier om rasjonelle valg. Doktoranden redegjør for ulike teoretiske posisjoner innenfor feltet, og drøfter ulike innvendinger mot teoriens oppfatninger.

Betydning av kunnskaper fra adferdsvitenskapen ved spørsmål om kriminalisering, tas opp avslutningsvis i kapittel 5, se s. 176 flg.

På bakgrunn av de foregående kapitler presenteres et rammeverk/modell for kriminalisering innenfor reguleringslovgivningen i kapittel 6 – s. 195-265. Doktoranden tar utgangspunkt i modellen som er oppstilt på s. 195 og drøfter deretter de sentrale spørsmål som denne modellen reiser. Sentrale spørsmål er om det er behov for å forhindre en adferd, vil en eventuell sanksjon bidra til å redusere den uønskede adferd og er en sanksjon nødvendig for å forhindre adferden. Hvis alle spørsmål besvares bekreftende kan det være grunnlag for å kriminalisere handlingen. Det resterende del av kapitlet inneholder en inngående drøftelse av de spørsmål som inngår i doktorandens modell.

Det siste og avsluttende kapittel inneholder en sammenfatning og konklusjoner, se kapittel 7 – s. 267-275.

4. Bedømmelseskomiteens vurdering

Komiteen, har vært i tvil om avhandlingen kan passere. Når komiteen likevel har funnet den verdig til forsvar for phd-graden, har den lagt avgjørende vekt på at doktoranden har gjennomført det prosjekt hun har angitt gjennom sitatet ovenfor fra s. 17. Doktoranden har «laget» en modell for kriminalisering utenfor kjernestrafretten (core crimes) og gjennomdrøfter denne, og bidrar dermed med ny viten i faget. Der tverrfaglig perspektiv med innslag fra adferdspsykologien, gir nye perspektiv på strafferetten.

Bakgrunnen for at komiteen har vært i tvil er at avhandlingen i sin foreliggende form fremstår som uferdig og lider av mangel på gjennomarbeidelse. Eksempel på at fremstillingen er lite gjennomarbeidet finner man på s. 25, i form av gjentakelse se s. 50 s. 178, og s. 96 hvor to etterfølgende avsnitt begynner med samme ord «today». Se også s. 161 siste avsnitt om «... driving under influence, ...», 239. Og det er ikke særlig elegant å opererer med dobbeltnoter, se s. 161 – note 435 og 436, og s. 250 note 650 og 651.

Metodeoverveielser fremstår som lite klargjørende både i seg selv og i forhold til avhandlingen som forskningsprosjekt. Språklig sett er fremstillingen til tider svak og til dels uklar, og det mangler generelt en grundig korrekturlesing. Samtidig behandles flere spørsmål noe overfladisk se s. 32, s. 86, s. 91 note 208, s. 115 og s. 143. Fra tid til annen blir noen underproblemstillinger hengende noe i løse luften. Og til tross for at doktoranden hevder å ta utgangspunkt i norsk rett – se s. 51, blir dette i liten grad gjennomført. Avhandlingen fremstår

som en drøftelse av en viss angloamerikansk teori, med enkelte tilfeldig henvisning tilbake til norsk rett. Det litteraturutvalg som doktoranden har foretatt, fremstår som tilfeldig.

Komiteen vil også fremheve at noen konsepter/begreper fremstår som uforklart. Og noen av de sentrale begreper doktoranden arbeider med, fremstår som forenklet og uklare, for eksempel er «male in se» per definisjon begrenset til skadestraftebud.

Avhandlingen er også gjennomgående svak i forhold til formelle krav som konsekvens i avsnittsnummerering, se for eksempel s. 20, s. 32, s. 41, s. 52, s. 74, s. 93, s. 146, s. 152, s. 156, s. 178, s. 199, s. 212, s. 226, s. 232, s. 237, s. 246, s. 249 og s. 262.

Bakgrunnen for at komiteen likevel har akseptert avhandlingen fremgår innledningsvis under dette avsnittet. Etter at lest doktorandens avhandling sitter man igjen med nye perspektiver og ny kunnskap om strafferett. Komiteen hadde imidlertid forventet at det var lagt ytterlig tid til å heve fremstillingen både i form og innhold.

5. Konklusjon

Eva Marie Vestergaard Møllers avhandling «A Framework for Criminalization. Debating the aims of punishment and the behavioural model of criminal law» er verdig forsvar for graden philosophiae doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen.

Birgit Feldtmann

Asbjørn Strandbakken

Claes Lernestedt

Bergen/Stockholm/Aalborg 10. januar 2019

som en drøftelse av en viss angloamerikansk teori, med enkelte tilfeldig henvisning tilbake til norsk rett. Det litteraturutvalg som doktoranden har foretatt, fremstår som tilfeldig.

Komiteen vil også fremheve at noen konsepter/begreper fremstår som uforklart. Og noen av de sentrale begreper doktoranden arbeider med, fremstår som forenklet og uklare, for eksempel er «male in se» per definisjon begrenset til skadestraftebud.

Avhandlingen er også gjennomgående svak i forhold til formelle krav som konsekvens i avsnittsnummerering, se for eksempel s. 20, s. 32, s. 41, s. 52, s. 74, s. 93, s. 146, s. 152, s. 156, s. 178, s. 199, s. 212, s. 226, s. 232, s. 237, s. 246, s. 249 og s. 262.

Bakgrunnen for at komiteen likevel har akseptert avhandlingen fremgår innledningsvis under dette avsnittet. Etter at lest doktorandens avhandling sitter man igjen med nye perspektiver og ny kunnskap om strafferett. Komiteen hadde imidlertid forventet at det var lagt ytterlig tid til å heve fremstillingen både i form og innhold.

5. Konklusjon

Eva Marie Vestergaard Møllers avhandling «A Framework for Criminalization. Debating the aims of punishment and the behavioural model of criminal law» er verdig forsvar for graden philosophiae doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen.

Birgit Feldtmann

Asbjørn Strandbakken

Claes Lernestedt

Bergen/Stockholm/Aalborg x. januar 2019

som en drøftelse av en viss angloamerikansk teori, med enkelte tilfeldig henvisning tilbake til norsk rett. Det litteraturutvalg som doktoranden har foretatt, fremstår som tilfeldig.

Komiteen vil også fremheve at noen konsepter/begreper fremstår som uforklart. Og noen av de sentrale begreper doktoranden arbeider med, fremstår som forenklet og uklare, for eksempel er «male in se» per definisjon begrenset til skadestraftebud.

Avhandlingen er også gjennomgående svak i forhold til formelle krav som konsekvens i avsnittsnummerering, se for eksempel s. 20, s. 32, s. 41, s. 52, s. 74, s. 93, s. 146, s. 152, s. 156, s. 178, s. 199, s. 212, s. 226, s. 232, s. 237, s. 246, s. 249 og s. 262.

Bakgrunnen for at komiteen likevel har akseptert avhandlingen fremgår innledningsvis under dette avsnittet. Etter at lest doktorandens avhandling sitter man igjen med nye perspektiver og ny kunnskap om strafferett. Komiteen hadde innledertid forventet at det var lagt ytterlig tid til å heve fremstillingen både i form og innhold.

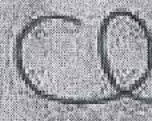
5. Konklusjon

Eva Marie Vestergaard Møllers avhandling «A Framework for Criminalization. Debating the aims of punishment and the behavioural model of criminal law» er verdig forsvaret for graden philosophiae doctor (PhD) ved Universitetet i Bergen.

Birgit Feldtmann

Asbjørn Strandbakken

Claes Lomstedt

Bergen/Stockholm/Aalborg s. januar 2019

NOTAT OM STIPENDIATENES UNDERVISNINGSPLIKT

I møter mellom de tre juridiske fakultetene har spørsmål om stipendiatenes undervisningsplikt kommet opp. De tre lærestedene har et ønske om å avklare eventuelle forskjeller. For å sikre at bedømmelsen av avhandlingene skjer ut fra like vilkår, bør arbeidsplikten være noenlunde identisk.

Utgangspunktet for beregningen av stipendiatenes undervisningsplikt ved alle de tre juridiske fakultetene er et fullt årsverk på 1695 timer. Med en undervisningsplikt på 25 %, gir dette 424 klokketimer. Hos oss gjøres det imidlertid et betydelig kutt i dette timetallet, slik at utgangspunktet for stipendiatene i Bergen er 203 timer per år. Dette tallet har ikke blitt justert i takt med senere endringer i stipendiatenes forberedelsesfaktorer og ulike fradrag, og det ble bare lagt til grunn både av Sæbøkomiteen av 2003 og Holgersenkomiteen av 2006.

Stipendiatenes reelle undervisningsplikt ikke har vært tatt opp i full bredde siden 1995. Det har vært en utbredt oppfatning av atplikten er på samme nivå som i Oslo og Tromsø. Forsøk på å undersøke om stipendiatenes undervisningsforpliktelser faktisk er de samme ved de tre fakultetene, har vist at fakultetenes ulike måter å beregne pliktene på lett fører til misforståelser. Å oppgi stipendiatenes undervisningsplikter i prosenter av et fullt årsverk har svært lite for seg, blant annet fordi det ikke tar høyde for svært ulike omregningsnøkler og ulike grunnfradrag. De samme problemene rammer forsøk på å sammenligne antall timer som skal fylles i henhold til fakultetenes undervisningsregnskaper. Den beste målestokken for en sammenligning av undervisningsforpliktelsene er antall «katetertimer» som en stipendiat må undervise hvert år. Både for fakultetene og stipendiatene er det til syvende og sist dette som teller, og ikke de ulike mellomregningene som leder frem til dette timetallet.

Dersom vi tar utgangspunkt i at stipendiatenes primære undervisningsoppgave ved alle fakultetene er å lede seminarer/storgrupper, og for enkelthets skyld ser bort fra andre oppgaver som ordinære forelesninger, sensur, oppgavekommentering, masterveiledning mv., viser det seg at stipendiat i Oslo må undervise 34 katetertimer hvert år, mot 28,3 timer per år i Tromsø og i intervallet 16,1 til 22,6 timer per år i Bergen (avhengig av om undervisningen består i storgrupper eller seminarer, se vedlegg 1).

Basert på disse tallene er den reelle undervisningsplikten for de fleste stipendiat i Bergen omkring halvparten av undervisningsplikten til stipendiatene i Oslo. Forskjellen til Tromsø er noe mindre, men målt i antall katetertimer utgjør undervisningspliktene til flertallet av stipendiatene i Bergen mindre enn 3/5 av pliktene til stipendiatene i Tromsø. Disse tallene fanger ikke opp at stipendiatene også veileder masteravhandlinger. I Bergen er det en forventning om at stipendiatene veileder åtte oppgaver i løpet av stipendiatperioden (styresak 66/18), og godskrivingen for veiledning varierer mellom de tre lærestedene.

Det store intervallet på 16,1 til 22,6 katetertimer for våre stipendiat skyldes forskjellen i godskriving mellom storgrupper (faktor 7) og seminarer (faktor 5) for våre stipendiat. Dagens godskrivingssystem leder derfor til store forskjeller i arbeidsbyrden mellom stipendiat som underviser på 1.-3.- studieår og de som påtar seg seminarundervisning på 5. studieår. Det er ikke helt lett å se noen gode grunner for denne forskjellsbehandlingen. Forberedelse til seminarundervisning på 5. studieår, med erfarne og tidvis krevende studenter, fremstår som minst like arbeidskrevende som forberedelse til storgrupper på 1.-3. studieår. Det er heller ikke slik at

stipendiatene kan velge her. Stipendiater som forsker innenfor de emnene som ligger på 5. studieår, vil ofte bli henvist til å fylle undervisningspliktene sine gjennom seminarundervisning på dette året.

For stipendiater som fyller store deler av undervisningsplikten sin på annet vis enn gjennom kateterundervisning, f.eks. sensur, oppgaveretting eller masterveiledning, vil forskjellene være mindre enn de her angitte beregningene. Gitt forskjellene i uttelling i undervisningsregnskapet, er det imidlertid svært forståelig at de fleste stipendiatene synes å fylle størstedelen av undervisningsplikten gjennom storgruppe- og seminarundervisning.

Forskjellene som nå er avdekket mellom undervisningspliktene i Oslo og hos oss, skyldes delvis en innstramming som ble foretatt i Oslo i 2017. Tidligere var undervisningsplikten for stipendiatene i Oslo på 28 katetertimer per år, dvs. omtrent som dagens situasjon i Tromsø. Denne innstrammingen forklarer likevel ikke mer enn en liten del av forskjellene som nå er avdekket mellom de tre fakultetene.

I første omgang vil fakultetsledelsen legge frem et notat for fakultetsstyret til diskusjon i februarmøtet. Basert på innspillene fra styret, vil vi senere legge frem et saksnotat for styret med forslag om eventuelle endringer. Siden tematikken i første rekke angår stipendiatene, bør den først luftes blant de midlertidige ansatte, og dette notatet går derfor først til gruppe B. Før saken legges frem for fakultetsstyret til orientering, vil det bli et åpent høringsmøte for gruppe B. Vi vil understreke at vi vil foreslå at mulige endringer bare vil gjelde for stipendiater som blir ansatt etter et eventuelt vedtak i styret.

VEDLEGG 1

OVERSIKT OVER UNDERVISNINGSPLIKTEN FOR STIPENDIATENE VED DE TRE LÆRESTEDENE

Oslo: Fra utgangspunktet på 424 timer per år kommer et administrasjonsfradrag på 42 timer hvert semester. Gjenstående undervisningsplikt er da 340 timer per år. Forberedelsesfaktoren for all seminarundervisning for stipendiater i Oslo er satt til 10,¹ noe som gir 34 katetertimer per år.

Tromsø: Fra utgangspunktet på 424 timer per år gjøres det i Tromsø et generelt fradrag på 262 timer, slik at årlig undervisningsplikt er satt til 160 timer. Fra disse 160 timene gjøres det et ytterligere fradrag for administrasjon på 75 timer per år. Netto undervisningsplikt er dermed 85 timer per år, men forberedelsesfaktoren for seminarundervisning i Tromsø er satt fra sentralt hold til bare 3², og dermed blir resultatet 28,3 katetertimer per år.

Bergen: Fra utgangspunktet på 424 timer per år gjøres det et generelt fradrag på 221 timer, slik at årlig undervisningsplikt er satt til 203 timer. Fra disse 203 timene gjøres det ytterligere fradrag på 60 timer per år for administrasjon, 20 timer per år for studentkontakt (uavhengig av om stipendiaten underviser det aktuelle året) og 10 timer til i ekstra administrasjonsfradrag for oppmøte på disputaser, lærermøter mv. Netto undervisningsplikt er dermed 113 timer per år. En stipendiat som leder storgrupper på 1.-3. studieår, hvor forberedelsesfaktoren er 7,³ ender da opp med 16,1 katetertimer per år. En stipendiat som utelukkende leder seminargrupper på ex.fac. eller på 5. studieår, hvor forberedelsesfaktoren i begge tilfeller er 5,⁴ må derimot undervise 22,6 katetertimer årlig. Stipendiater som både leder storgrupper og seminarer ender et sted mellom disse ytterpunktene. Det hører imidlertid med her at det er langt flere storgrupper enn seminargrupper, og at det er relativt få stipendiater som leder seminarer på 5. studieår. For de fleste vil derfor det årlige antallet katetertimer ligge langt nærmere 16,1 enn 22,6.

---

¹ I matematisk forstand er faktoren 13,3 (45 minutter x 13,3 = 10 klokketimer i undervisningsregnskapet).

² I matematisk forstand er faktoren 4 (45 min. x 4 = 3 klokketimer i undervisningsregnskapet).

³ I matematisk forstand er faktoren 9,3 (45 min. x 9,3 = 7 klokketimer i undervisningsregnskapet).

⁴ I matematisk forstand er faktoren 6,67 (45 min. x 6,7 = 7 klokketimer i undervisningsregnskapet).

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 03/19
Møtedato: 5. februar/2019
Journalnummer: 2019/1541

ØKONOMIRAPPORT GRUNNBEVILGNINGEN 2018

2018-budsjettet ble vedtatt med et overskudd på kr 2,9 millioner og kr -12,5 millioner i overføring til 2019. Regnskapet viser et overskudd på kr 6,9 millioner og gjelden er nå redusert til kr 8,4 millioner.

Det er flere faktorer som påvirker resultatet, men hovedårsaken ligger på lavere driftskostnader enn budsjettet. Mindreforbruket kan forklares med at fakultetet har vært seg bevisst den utfordrende økonomiske situasjonen og har vist stor grad av forsiktighet i bruk av de økonomiske ressursene.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

24.01.2018

LAHO/BENRO

Resultatet for 2018

Artsklasse	Årsbudsjett*	Budsjett	Regnskap	Avvik
3 Inntekter	-146 880 054	-146 880 054	-146 814 331	-65 723
Sum	-146 880 054	-146 880 054	-146 814 331	-65 723
4 Varek.	600 000	600 000	379 503	220 497
5 Lønn	112 477 600	112 477 600	111 426 962	1 050 638
6-7 Adk.	8 828 454	8 828 454	5 788 765	3 039 689
8-9 Annet	22 116 000	22 116 000	22 312 085	-196 085
Sum	144 022 054	144 022 054	139 907 314	4 114 740
	-2 858 000	-2 858 000	-6 907 017	4 049 017

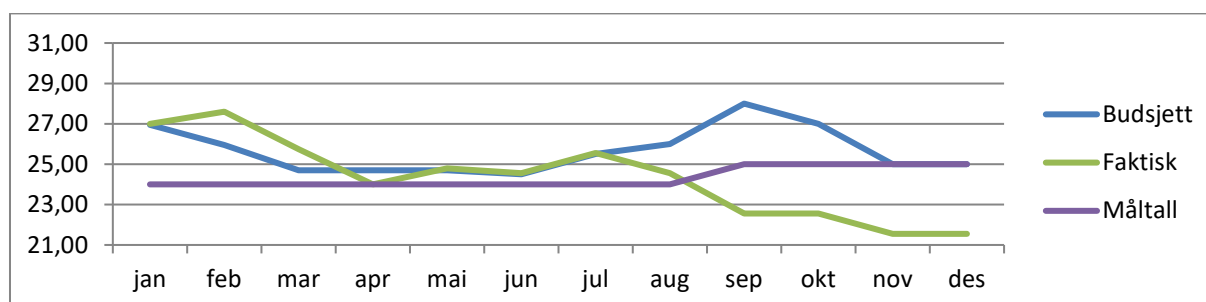
Styret vedtok 2018-budsjettet med et overskudd på kr 2,9 millioner og la opp til en negativ overføring til 2019 på kr 12,5 millioner. Regnskapet for viser at fakultetet brukte kr 6,9 millioner mindre enn tildelt og at overføringen til 2019 er kr -8,4 millioner kroner.

At resultatet ble 4 millioner kroner bedre enn i budsjett kan tilskrives lavere forbruk både på investeringer, lønn og drift enn budsjettet. Inkludert i dette beløpet er tildelinger mottatt i løpet av året som av ulike grunner overføres ubrukt til 2019.

Mindreforbruket henger også sammen med at fakultetet har vært seg bevisst den økonomisk vanskelige situasjonen og dermed vært forsiktig med pengebruken. Samtidig skal det ikke utelukkes at fakultetets pressede bemanningssituasjon har gjort at bruk av egne undervisningsressurser har gått foran annen aktivitet.

Investeringene var lavere enn budsjettet, og det var hovedsakelig Dragefjellet lærings- og formidlingssenter (DLF) som brukte mindre til investeringer enn planlagt. Totalt hadde DLF høyere inntekter enn kostnader i 2018, og senteret bidro i 2018 med kr 63 000 på fakultetets bunnlinje. Dette er kr 403 000¹ bedre enn budsjettet.

Lønnskostnadene var kr 1 050 000 lavere enn budsjettet, og her hovedårsaken til dette er at antall rekrutteringsårsverk ble 24,3 mot 25,67 budsjettet og det reduserte lønnskostnadene.

¹ DLF: Inntektene var budsjettet til kr 160 000, mens kostnadene (uten fastlønn) var budsjettet til kr 500 000, til sammen nettokostnad på kr 340 000.

At driftskostnadene ble kr 3 040 000 lavere enn budsjettet tilskrives på den ene siden at reiseaktiviteten i 2018 var 25% lavere enn budsjettet og postene konferanser, seminarer, kurs og interne møter viste et mindreforbruk på 33%. Eksempelvis ble det under potten Små driftsmidler lyst ut og tildelt kr 900 000, og ut fra tidligere års erfaringer ble det budsjettet med at 2/3 ville bli brukt. Men fasit for 2018 er at kun kr 473 000 ble brukt, og det er om lag halvparten av tildelt beløp.

Driftsmidler for stipendiater og forskergruppetledere

Fakultetsstyret vedtok i 2016 at alle stipendiater skulle få kr 100 000 i driftsmidler fordelt på en 4-årig stipendiatperiode (kr 75 000 for de uten undervisningsplikt). Fasit etter de første fire årene er:

2015	kr 6 100 pr årsverk
2016	kr 13 800 pr årsverk
2017	kr 15 400 pr årsverk
2018	kr 6 800 pr årsverk

Forskergruppetlederne kan bruke kr 25 000 dersom de er alene om vervet og kr 20 000 hver dersom de er to. De siste årene har gruppene til sammen brukt følgende:

2016	kr 172 000
2017	kr 216 000
2018	kr 134 000

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 04/19
Møtedato: 05.02.2019
Journalnummer: 2019/1541

PROGRAMBESKRIVEELSE FOR PH.D.-PROGRAMMET I RETTSVITENSKAP

Innledning

Den siste store revisjonen av ph.d.-programmet i rettsvitenskap skjedde i forbindelse med opprettelsen av Grunn- og Perspektivlinjen på grunnlag av Forskerskoleutvalgets utredning, jf. styrevedtak 14. desember 2010 (sak 65/10). Styret vedtok 1. februar 2019 retningslinjer for forskerutdanningen, jf. styresak 9/11. Det formelle grunnlaget for ph.d.-programmet var UiBs forskrift for graden philosophia doctor (forskrift 20. juni 2013 nr. 862) som bygget på en ordning med ett felles program for alle fakultetene. Universitetsstyret behandlet i november 2017 sak om fremtidig organisering av forskerutdanningen ved UiB, og fattet da vedtak om at UiB skal innføre fakultetsvise program, jf. [universitetsstyresak 129/17](#). På denne bakgrunn vedtok universitetsstyret i møte 29. november 2018 ny forskrift for ph.d.-graden, jf. [universitetsstyresak 131/18](#) og forskrift 29. november 2018 nr. 1869 (heretter kalt forskriften og lagt ved som vedlegg 1). Denne saken for fakultetsstyret følger opp universitetsstyrevedtak ved å foreslå ny programbeskrivelse for ph.d.-programmet i rettsvitenskap.

Nærmere om forskriften og rammeverket

Den viktigste foranledningen til omorganiseringen av rammene for ph.d.-programmet ved UiB, var studiereglementets krav til faglig kvalitetssikring. Den tidligere ordningen med ett ph.d. programmet på UiB åpnet for en praksis der fakultetene vedtok tilpassede rutinebeskrivelser og lokale retningslinjer for driften av programmet. Realiteten har vært at det meste av ansvaret som lå i ledelsen av programnivået fant sted på fakultetsnivået. Som følge av dette, er fakultets program allerede i dag i stor grad tilpasset fakultets ønsker og behov for ph.d.-utdanningen. I praksis behøver den nye ordningen derfor ikke innebære større endringer.

Etter forskriften § 3 første ledd har universitetsstyret det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen ved UiB. Universitetsstyret oppretter og nedlegger program for ph.d.-utdanningen ved det enkelte fakultet. Den nærmere programbeskrivelsen fastsettes av hvert enkelt fakultet, jf. forskriften § 3 annet ledd. Fakultetet selv kan «vedta utfyllende regler til denne forskriften om opptakskrav, opptaksvedtak, avtaleperiode, midtveisevaluering, opplæringsdelen, framdriftsrapportering, ph.d.-avhandlingen, språk, dokumentasjon ved innlevering, retting av formelle feil, prøveforelesning og disputas», jf. forskriften § 3 tredje ledd.

Forskriften danner det overordnede rammeverket for ph.d.-programmet. Utkastet til revidert ph.d.-forskrift ble sendt på høring til fakultetene 21. juni 2018. Fakultetsstyret behandlet

saken i møte 11. september 2018, jf. styresak 54/18, og fakultet innga hørings svar 1. oktober 2018 (vedlegg 2).

Ulike spørsmål kom opp under høringen. Både Det juridiske fakultet og Det medisinske fakultet foreslo å fjerne kravet om minst fem studiepoeng i etikk og vitenskapsteori i opplæringsdelen. De øvrige fakultetene og universitetsledelsen støttet forslaget om et slikt minimum, jf. nå forskriften § 7-3. Begrunnelsen var at etikk og vitenskapsteori er viktig for UiB som institusjon, og angivelsen av studiepoeng bør anses som et mål på den minste samlede arbeidsmengden i dette temaet gitt over ett eller flere emner, kurs eller andre opplæringstilbud.

Flere fakultet har i høringsrunden spilt inn at de ønsker at bedømmelseskomiteen skal ha anledning til å anbefale mindre omarbeiding av avhandlingen før bedømmelseskomiteen avgjør om avhandlingen er verdig til å forsvares i disputas. Forskriften har beholdt dagens ordning med at en innlevert avhandling ikke kan trekkes tilbake før det er endelig avgjort om den er verdig til å forsvares for ph.d.-graden, jf. § 11-1 fjerde ledd.

I tillegg til de fakultetsvise programmene, fastsetter forskriften at det skal legges til rette for tverrfaglig ph.d.-utdanning ved UiB, der kandidatene knyttes til et ph.d.-program ved ett av fakultetene, jf. forskriften § 3 femte ledd. I tillegg til ph.d.-programmet, kommer graden doctor philosophiae («dr. philos») for kandidater som ikke er knyttet til organisert forskeropplæring, jf. forskrift 2. oktober 2011 nr. 2011. Omleggingen av forskerutdanningen gjør ikke endringer i graden «dr. philos».

Den som er tatt opp ved ph.d.-utdanningen etter den tidligere forskriften før 29. november 2018, beholder de rettighetene som følger av den tidligere forskriften, dersom dette er til gunst for vedkommende, jf. overgangsbestemmelsen i forskriften § 21.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Forslaget til programbeskrivelse følger vedlagt, jf. vedlegg 3. Saken er behandlet i FU, jf. sak 2/19, og dekan og fakultetsdirektør følger opp forslagene fra FU. Programbeskrivelsen gjelder for alle som er tatt opp ved doktorgradsprogrammet ved fakultetet, både de som er ansatt som stipendiat ved fakultetet og eksterne kandidater (som normalt har et ansettelsesforhold ved en annen institusjon).

Forskriften fordrer at fakultetene kvalitetssikrer ph.d.-utdanningen i tråd med Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved UiB, jf. § 4. Ifølge arbeidsgruppen som utredet behovet for omorganisering av ph.d.-utdanningen på UiB, ble det særlig etterlyst et klarere definert faglig lederansvar, og systemer for identifikasjon og kvalitetsforbedrende tiltak på det lokale nivået. Spørsmålet for vårt fakultet er om vi skal opprette et eget programstyre for ph.d.-programmet. En slik ordning eksisterer ved flere andre fakultet ved UiB, og er også etablert ved Det juridiske fakultet, UiO. Fordelen med et eget programstyre er at vi får et organ som er dedikert til forskerutdanningen. Samtidig vil det kreve demokratisk representasjon, og vil derfor innebære et nytt nivå i organisasjonen. Per i dag utgjør saker knyttet til forskerutdanningen omtrent halvparten av saksmengden til Forskningsutvalget. Til forskjell fra vårt søsterfakultet i Oslo har vi heller ikke institutter, slik at programutvalget ikke vil få en særskilt rolle på tvers av grunnenhetene. Dessuten har fakultet vårt færre stipendiater enn i Oslo. Dekan og fakultetsdirektør foreslår derfor at vi beholder FU som vedtaksorgan i saker knyttet til forskerutdanningen. For å øke graden av faglig kvalitetssikring og grundigheten på saksbehandlingen, foreslås det imidlertid en ordning der sakene forberedes i et sekretariat

for forskerutdanningen som består av prodekanen, lederen av forskerutdanningen og ph.d.-koordinatoren. De øvrige beslutninger vedrørende ph.d.-kandidatenes gjennomføring av programmet foreslås å ligge til de samme rollene/funksjonene som i dag. Dermed vil beslutninger knyttet til enkeltkandidaters gjennomføring av ph.d. programmet ligge hos personalansvarlig, og ikke behandles i større organer.

Etter forskriften § 5-1 kan må søkere til opptak på ph.d.-programmet ha en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Dekan og fakultetsdirektør foreslår at programbeskrivelsen åpner for unntak. I enkelte land er jussutdanningen mindre enn fem år, og programmet bør være åpent også for denne gruppen søkere, gitt at de ellers fyller vilkårene for opptak. Dekan og fakultetsdirektør foreslår også at personer som søker opptak på grunnlag av prosjekter som ikke har en tradisjonell rettdogmatisk karakter, kan anses kvalifisert til å gjennomføre prosjektet uten utdanning innenfor rettsvitenskap, gitt at de ellers fyller vilkårene for opptak.

Midtveiseevalueringen foreslås i hovedtrekk gjennomført i tråd med dagens ordning. Inntrykket så langt, både fra veiledere og kandidater som har gjennomført midtveiseevaluering, er at ordningen har fungert godt og bidratt til fremdrift i prosjektene. Erfaringene tilsier imidlertid tre mindre endringer. For det *første* foreslår dekan og fakultetsdirektør at kravene til tekstmengde skal angis gjennom antall ord (25 000 til 50 000 ord). Hittil har denne vært formulert som et sidetallskrav (70-100 sider), men erfaringene er at flere bruker andre format enn «malen» som avhandlingene skal innleveres i, og dermed varierer tekstmengden. For det *andre* foreslår dekan og fakultetsdirektør endringer i hvilke personer som skal være med på evalueringen. Utgangspunktet er et lukket seminar med kandidat, veileder(e), kommentator, ordstyrer (normalt leder av ph.d.-programmet) og eventuelt prosjektleder. Det er i dag en åpning for at ytterligere eksperter kan inviteres med etter søknad. Denne muligheten har i liten grad vært brukt, og er derfor foreslått snevret inn ved formuleringen «Øvrige deltakere er normalt kandidat, veileder(e) og ordstyrer». For det *tredje* foreslår dekan og fakultetsdirektør en endring knyttet til tidsavgrenset oppfølgingsplan. Etter dagens reglement skal det lages en «tidsavgrenset oppfølgingsplan» for kandidater som ikke tilfredsstillers «forventet progresjon». Erfaringen er at dette en beskrivelse som vil være dekkende for relativt mange prosjekter, samtidig som en slik plan, med den oppfølging som kreves, ikke nødvendigvis er at tiltak som er påkrevd for alle disse prosjektene. Dekan og fakultetsdirektør foreslår å reservere bruken av oppfølgingsplaner til prosjekt som mer markant ligger etter skjema, gjennom formuleringen om «klart ikke tilfredsstillers forventet progresjon» eller «av andre grunner står ovenfor store utfordringer knyttet til gjennomføring av prosjektet».

På denne bakgrunn framsettes følgende forslag til vedtak:

Programbeskrivelse for ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet vedtas i tråd med vedlagte forslag.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

28.01.2019
KHS

Vedlegg

- Vedlegg 1: Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen
29. november 2018 nr. 1869
- Vedlegg 2: Svar fra Det juridiske fakultet på høring - revisjon av forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 1. oktober 2018
  - Vedlegg 3: Forslag til programbeskrivelse

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen

Dato	FOR-2018-11-29-1869
Departement	Kunnskapsdepartementet
Avd/dir	Universitetet i Bergen
Ikrafttredelse	29.11.2018
Endrer	FOR-2013-06-20-862
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2005-04-01-15-§3-3, LOV-2005-04-01-15-§3-9, LOV-2005-04-01-15-§4-13
Kunngjort	11.12.2018 kl. 15.25
Korttittel	Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen

---

Hjemmel: Fastsatt av universitetsstyret ved Universitetet i Bergen 29. november 2018 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-3, § 3-9 og § 4-13.

Del I. Innledende bestemmelser

§ 1. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder for all utdanning som fører frem til graden philosophiae doctor (ph.d.).

For andre bestemmelser som regulerer forhold knyttet til ph.d.-graden, se til lov om universiteter og høyskoler, forskrift om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og om henvisningen til Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring, forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat, forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler, Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning, lov om organisering av forskningsetisk arbeid, European Charter for Researchers & Code of Conduct for the Recruitment of Researchers og fakultetenes egne programbeskrivelser og utfyllende regler.

§ 2. Målsetting, innhold og omfang for ph.d.-utdanningen

§ 2-1. Målsetting for ph.d.-utdanningen

Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere for forskning av internasjonal standard og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning, i samsvar med god vitenskapelig skikk og forskningsetiske standarder.

Ph.d.-utdanningen skal gi kandidaten kunnskap, ferdigheter og kompetanse i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

§ 2-2. Innhold i ph.d.-utdanningen

Utdanningen omfatter et selvstendig forskningsarbeid som skal dokumenteres med en vitenskapelig avhandling av internasjonal standard på høyt nivå. I tillegg skal kandidaten ha en opplæringsdel i faglig kontekst, metode og teori som gir dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme. I ph.d.-utdanningen skal kandidaten også få trening i formidling av vitenskapelig arbeid overfor fagfeller, studenter og allmennheten.

§ 2-3. Omfang av ph.d.-utdanningen

Ph.d.-utdanningen organiseres i programmer som er normert til 3 årsverk.

Ph.d.-utdanningens viktigste komponent er et selvstendig forskningsarbeid som gjennomføres under aktiv veiledning.

Ph.d.-graden tildeles på grunnlag av:

1. Godkjent vitenskapelig avhandling
2. Godkjent gjennomføring av opplæringsdelen, eventuelt annen godkjent faglig skolering eller kompetanse
3. Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne, og
4. Godkjent offentlig forsvar av avhandlingen (disputas).

§ 3. Ansvaret for ph.d.-utdanningen

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen. Universitetsstyret oppretter og nedlegger program for ph.d.-utdanningen ved det enkelte fakultet.

Rektor kan fastsette regler om utforming av programbeskrivelser. Fakultetet selv fastsetter og endrer programbeskrivelsen for det enkelte ph.d.-programmet. Med fakultetet selv menes organer på fakultetsnivå.

Fakultetet selv kan vedta utfyllende regler til denne forskriften om opptakskrav, opptaksvedtak, avtaleperiode, midtveisevaluering, opplæringsdelen, framdriftsrapportering, ph.d.-avhandlingen, språk, dokumentasjon ved innlevering, retting av formelle feil, prøveforelesning og disputas.

Fakultetet selv fatter vedtak om opptak til ph.d.-program, oppnevning av veiledere, om godkjenning av opplæringsdelen, om tvungen avslutning, om innlevert avhandling er verdig til å forsvares for ph.d.-graden, oppnevning av bedømmelseskomité, retting av formelle feil i avhandlingen og om prøveforelesning og disputas kan godkjennes.

Det skal legges til rette for tverrfaglig ph.d.-utdanning ved Universitetet i Bergen, der kandidatene skal knyttes til et ph.d.-program ved ett av universitetets fakulteter.

§ 4. Kvalitetssikring

Fakultetene skal kvalitetssikre ph.d.-utdanningen i tråd med Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Bergen.

Del II. Opptak

§ 5. Opptak

§ 5-1. Vilkår for opptak

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak.

Søknaden skal inneholde prosjektbeskrivelse og fremdriftsplan. Fakultetet selv fastsetter hvilken dokumentasjon som skal følge søknaden ut over dette.

Fakultetet selv kan stille ytterligere krav til kvalifikasjoner etter kriterier som er åpent tilgjengelige og i tråd med Universitetet i Bergens rekrutteringspolitikk og faglige profil.

§ 5-2. Opptaksvedtak

Søknad om opptak skal sendes til det fakultet som har det fagområdet det søkes opptak til. Tverrfaglige kandidater søker normalt opptak ved det fakultet der hovedveileder er tilknyttet.

Vedtaket om opptak fattes av fakultetet selv. Vedtaket skal gjøres etter en samlet vurdering av søknaden. Fakultetet kan rangere kvalifiserte søkere når antall søkere overstiger opptakskapasiteten.

Opptaksvedtaket skal fastsette avtaleperiode.

Opptak bør nektes dersom:

- a) avtaler med ekstern tredjepart er til hinder for offentliggjøring og offentlig forsvar av avhandlingen
- b) de immaterialrettslige avtalene som er inngått, er så urimelige at institusjonen ikke bør medvirke i prosjektet, eller
- c) søkeren ikke vil kunne oppfylle kravet om at minimum ett år av forskningsprosjektet skal gjennomføres etter at vedkommende er tatt opp på ph.d.-programmet.

Det kan gjøres unntak fra bokstav c) for søkere fra forskerlinjer og tilsvarende ordninger.

§ 5-3. Avtaleperiode

Ph.d.-utdanningen er normert til tre (3) årsverk.

Det er ikke anledning til å planlegge gjennomføring av ph.d.-utdanningen med en progresjon som gir lengre avtaleperiode enn seks (6) år. Unntaket er kandidater som deltar i organisert dobbelkompetanseutdanning. Her kan fakultet som tilbyr dobbelkompetanseutdanning gi egne regler for avtaleperioden.

Fakultetet kan i sine utfyllende regler ha strengere krav til progresjon.

Ved lovhjemlede permisjoner forlenges avtaleperioden tilsvarende. Kandidatene er selv ansvarlige for å melde fra om og dokumentere slike avbrudd.

Avtaleperioden kan etter søknad til fakultetet selv forlenges på annet grunnlag. I søknaden må det vedlegges en redegjørelse for hva som er gjort og hva som gjenstår av ph.d.-arbeidet. Det skal gjøres en samlet vurdering av om prosjektet vil kunne gjennomføres i forlengelsesperioden. Bekreftelse fra veileder og grunnenhet om veiledning i forlengelsesperioden må foreligge. Ved innvilget forlengelse kan fakultetet selv sette ytterligere vilkår.

Selv om avtaleperioden har opphørt, kan kandidaten søke om å få levere inn avhandlingen til bedømmelse for ph.d.-graden. Dette forutsetter at opplæringsdelen er fullført.

Semesterregistrering er obligatorisk for kandidater i avtaleperioden.

§ 5-4. Ph.d.-avtalen

Opptak til ett av Universitetet i Bergens ph.d.-program formaliseres gjennom en skriftlig avtale. Ph.d.-avtalen underskrives av kandidat, veileder(e), institutt og det fakultetet kandidaten er tatt opp ved. Ph.d.-avtalen inneholder bestemmelser om partenes rettigheter og plikter i avtaleperioden og skal sikre at kandidaten deltar regelmessig i et aktivt og relevant forskermiljø og legge til rette for at ph.d.-utdanningen skal kunne gjennomføres til avtalt tid.

Vesentlige endringer i ph.d.-avtalen som påvirker gjennomføringen av forskningsprosjektet eller opplæringsdelen, skal forelegges fakultetet selv til eventuell godkjenning.

Kandidaten skal ha nødvendig infrastruktur for gjennomføring av forskningsprosjektet. Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig infrastruktur for gjennomføring, tas av fakultetet og skal fremkomme av ph.d.-avtalen.

For kandidat med ekstern finansiering eller arbeidsplass, skal dette reguleres i ph.d.-avtalen mellom Universitetet i Bergen og samarbeidspart i forbindelse med det enkelte forskningsprosjektet. Slik avtale er del av ph.d.-avtalen og skal som hovedregel foreligge på det tidspunkt opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes, eller umiddelbart etterpå.

§ 5-5. Avslutning før avtalt tid

§ 5-5-1. Frivillig avslutning

Kandidat og fakultet kan avtale at ph.d.-utdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik frivillig avslutning av ph.d.-utdanningen skal det ved egen avtale fastsettes hvordan partene ordner spørsmål om eventuelle tilsetningsforhold, finansiering, utstyr og rettigheter til resultater.

§ 5-5-2. Tvungen avslutning ved forsinkelse eller manglende fremdrift

Når ett eller flere av de følgende vilkårene er oppfylt, kan fakultetet selv vedta tvungen avslutning av utdanningen:

- a) Vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen.
- b) Gjentatte eller vesentlige brudd fra kandidatens side på informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt, herunder unnlatt innsendelse av fremdriftsrapport, jf. § 9.
- c) Forsinkelse i fremdriften av prosjektet som er av en slik art at det skaper overveiende sannsynlighet for at kandidaten ikke vil kunne fullføre til avtalt tid.

Tvungen avslutning etter reglene her kan bare vedtas dersom fremdriftssvikten eller forsinkelsen skyldes forhold som kandidaten selv rår over.

Vedtak etter denne paragrafen fattes av fakultetsstyret. Klager behandles av Den sentrale klagenemnda.

§ 5-5-3. Tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver

Vedtak om tvungen avslutning på bakgrunn av fusk fattes av fakultetet selv etter innstilling fra grunnenhet. Vedtaket kan klages til Den sentrale klagenemnd.

Vedtak om tvungen avslutning på bakgrunn av uredelighet fattes av fakultetet selv etter uttalelser i Redelighetsutvalget.

Del III. Gjennomføring

§ 6. Veiledning

Arbeidet med ph.d.-avhandlingen skal foregå under individuell veiledning. Fakultet, institutt og veilederne skal sammen sikre at kandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø.

§ 6-1. Oppnevning av veiledere

Kandidaten skal som hovedregel ha to veiledere. Normalt oppnevnes én hovedveileder og en eller flere medveiledere. Veilederne oppnevnes av fakultetet selv og hovedveileder skal være oppnevnt på opptakstidspunktet.

Veiledere skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse innenfor fagfeltet og være aktive forskere. Minst en av de oppnevnte veilederne skal normalt ha erfaring fra veiledning av kandidater på ph.d.-nivå.

Hovedveileder skal normalt være tilsatt ved det fakultet der kandidaten er tatt opp. Fakultetet selv kan oppnevne hovedveileder som ikke er tilsatt ved det fakultet der kandidaten er tatt opp. I slike tilfeller bør medveileder være tilsatt ved det fakultet der kandidaten er tatt opp.

Habilitetsreglene i forvaltningslovens andre kapittel, § 6 til § 10, gjelder for veilederne.

Kandidat og hovedveileder kan hver for seg be fakultetet om å oppnevne ny hovedveileder for kandidaten. Hovedveileder kan ikke fratte før ny oppnevnt.

§ 6-2. Veiledningens innhold

Hovedveileder skal være kandidatens primære kontakt. Kandidaten og veiledere bør ha jevnlig kontakt. Universitetet i Bergens etiske retningslinjer skal ligge til grunn for veiledningsforholdet. Veileder har ansvar for å følge opp kandidatens faglige utvikling og skal gi råd om opplæringsdelen. Kontakthypigheten bør fremgå av den årlige fremdriftsrapporteringen.

Veilederne plikter å holde seg orientert om fremdriften i kandidatens arbeid og vurdere den i forhold til prosjektbeskrivelsens fremdriftsplan. Veileder plikter å følge opp faglige forhold som kan medføre forsinket gjennomføring av ph.d.-utdanningen, slik at denne kan fullføres innenfor normert tid.

Veilederne skal gi råd om formulering og avgrensning av tema og problemstillinger, drøfte og vurdere hypoteser og metoder, drøfte resultater og tolkningen av disse, drøfte opplegg og gjennomføring av fremstillingen, som disposisjon, språklig form og dokumentasjon og gi hjelp til orientering i faglitteratur og datagrunnlag. Veilederne skal gi kandidaten veiledning i forskningsetiske spørsmål knyttet til avhandlingen.

Uenigheter mellom veileder og kandidat knyttet til tilgang til eller rådighet over innsamlede data, tvist om størrelsen på bidrag til felles artikkelprosjekter, og tvister mellom opphavsrettigheter mv., kan bringes inn til behandling og avgjørelse ved fakultetet selv. Fakultetets avgjørelse kan påklages til den sentrale klagenemnden.

§ 6-3. Midtveisevaluering

Hver kandidat skal gjennomgå en midtveisevaluering. Som hovedregel skal midtveisevalueringen inkludere faglige innspill fra forskere innenfor kandidatens eget fagfelt og tilgrensende fagfelt. Midtveisevalueringen har som hovedformål å hjelpe kandidaten til å identifisere forhold som medfører risiko for at prosjektet stanser opp eller blir forsinket, samt å gi innspill som kan øke kvaliteten i arbeidet. Fakultet, veileder og kandidat plikter aktivt å følge opp forhold som kan medføre fare for forsinket eller manglende gjennomføring av ph.d.-utdanningen, slik at utdanningen, så langt som mulig, kan bli gjennomført innenfor normert tidsramme.

§ 7. Opplæringsdelen

§ 7-1. Opplæringsdelens formål

Fakultetet har ansvar for at opplæringsdelen, sammen med avhandlingsarbeidet, gir utdanning på høyt faglig nivå og etter internasjonal standard. Opplæringsdelen skal gi trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode. Opplæringen skal sammen med forskningsarbeidet bidra til oppnåelse av forventet læringsutbytte i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Dersom fakultetet ikke selv tilbyr hele opplæringsdelen, skal forholdene legges til rette for at kandidaten får tilsvarende opplæring ved andre fakultet og/eller institusjoner.

§ 7-2. Opplæringsdelens omfang

Opplæringsdelen skal tilsvare minst 30 studiepoeng, hvorav minst 20 studiepoeng skal avlegges etter opptak. Elementer som skal inngå i opplæringsdelen, bør ikke være eldre enn fem (5) år ved opptaksdato. Fakultetet selv kan gjøre unntak fra dette for søkere som har bakgrunn fra forskerlinjer og tilsvarende ordninger.

Opplæringsdelen skal være gjennomført og godkjent før avhandlingen innleveres. Alle elementer som inngår i opplæringsdelen skal dokumenteres.

§ 7-3. Opplæringsdelens innhold

Opplæringsdelen skal inneholde vitenskapsteori og etikk med et omfang som gir minst fem (5) studiepoeng.

Fakultetet selv fatter vedtak om godkjenning av opplæringsdelen. Fakultetet kan godkjenne at kurs og andre faglige aktiviteter gjennomført utenfor Universitetet i Bergen inngår i opplæringsdelen.

§ 8. Kandidatens rettigheter ved permisjon

Kandidater som har lovhjemlede permisjoner fra ph.d.-utdanningen, kan følge undervisning og avlegge eksamener i emner og kurs som skal inngå som en del av kandidatens opplæringsdel under permisjonstiden, i tråd med lov om folketrygd § 14-10, fjerde ledd og NAVs rundskriv til § 14-10, fjerde ledd, av 18. desember 2006.

Kandidaten må sørge for at fakultetet blir informert om permisjoner som blir innvilget av arbeidsgiver, hvis disse to ikke er de samme.

§ 9. Rapportering

I løpet av avtaleperioden skal kandidat og hovedveileder hvert år levere separate og uavhengige rapporter om framdriften av ph.d.-utdanningen på fastsatt måte og til fastsatte frister. Fakultetet går gjennom framdriftsrapportene.

Kandidat og veileder har et likeverdig ansvar for framdriftsrapportering. Manglende eller utilfredsstillende framdriftsrapportering kan medføre tvungen avslutning av ph.d.-utdanningen før avtaleperiodens utløp. Veiledere som unnlater å følge opp denne plikten kan bli fratatt veilederansvaret.

Kandidat og hovedveileder skal i forbindelse med framdriftsrapportering gå gjennom planen for prosjektet og vurdere behov for justeringer. Betydelige endringer skal godkjennes av fakultetet selv.

Fakultetet kan ved behov kreve særskilt rapportering.

§ 10. Ph.d.-avhandlingen

§ 10-1. Krav til avhandlingen

Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, forskningsetisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Avhandlingen skal kunne utvikle ny faglig kunnskap og ha et faglig nivå som tilsier at forskningen vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Flere arbeider kan godkjennes som deler av avhandlingen når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte delene skal det da utarbeides en sammenbindende fremstilling som gjør nærmere rede for helheten i avhandlingen.

Et arbeid eller deler av arbeid som kandidaten tidligere har fått godkjent for ph.d.-graden ved norsk eller utenlandsk universitet eller høgskole, kan ikke bli gjenstand for bedømmelse, selv om arbeidet innleveres i omarbeidet form.

§ 10-2. Medforfatterskap

Fellesarbeid godtas til bedømmelse forutsatt at ph.d.-kandidatens bidrag representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres i den utstrekning det er nødvendig for vurderingen.

Dersom et skriftlig arbeid er blitt til i samvirke med andre forfattere, skal kandidaten følge de normer for medforfatterskap som er allment akseptert i fagmiljøet og Universitetet i Bergens retningslinjer for medforfatterskap og i henhold til internasjonale standarder.

I avhandlinger hvor det inngår arbeider med flere forfattere skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidaten og den enkelte medforfatters innsats i hvert enkeltarbeid.

§ 10-3. Arbeider som ikke godtas

Arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener, bedømmelser eller grader, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider. Data, analyser eller metoder fra tidligere grader kan likevel benyttes som grunnlag for arbeid med ph.d.-prosjektet.

Ved bruk av publiserte arbeider kan disse ikke godtas som del av avhandlingen hvis de ved opptakstidspunkt er eldre enn fem (5) år fra publiseringsdato. Fakultetet selv kan gjøre unntak fra dette kravet dersom helt ekstraordinære forhold tilsier det.

Avhandlingen kan innleveres for bedømmelse ved kun ett lærested.

§ 10-4. Språk

Fakultetet selv bestemmer hvilke språk som kan benyttes i en avhandling.

§ 10-5. Meldeplikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse

Kandidater som er tilsatt ved Universitetet i Bergen har meldeplikt om arbeidsresultater som omfattes av universitetets IPR-reglement, se reglement om håndtering av ansattes rettigheter til forsknings- og arbeidsresultater ved Universitetet i Bergen

For kandidater med annen arbeidsgiver enn Universitetet i Bergen skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i ph.d.-avtalen mellom Universitetet i Bergen, kandidaten og den eksterne arbeidsgiveren.

Regulering av rettigheter mellom samarbeidende institusjoner fastsettes i skriftlig avtale.

For kandidater uten arbeidsgiver skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i ph.d.-avtalen mellom Universitetet i Bergen og kandidaten.

Del IV. Fullføring

§ 11. Søknad om bedømmelse og bedømmelseskomiteens arbeid

§ 11-1. Innlevering av søknad om bedømmelse

Søknad om å få avhandlingen bedømt rettes til fakultetet selv.

Søknaden kan først leveres når opplæringsdelen er godkjent.

Fakultetet behandler søknad om å få avhandlingen bedømt. Fakultetet selv kan på selvstendig grunnlag avvise søknad om å få avhandlingen bedømt dersom det er åpenbart at avhandlingen ikke har høy nok vitenskapelig kvalitet og vil bli underkjent av en komité.

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Avhandlingen vil bli vurdert slik den er innlevert.

§ 11-2. Oppnevning av bedømmelseskommité

Når fakultetet selv har godkjent søknad om å få avhandlingen bedømt, oppnevner fakultetet selv en sakkyndig bedømmelseskommité på minst tre (3) medlemmer som skal bedømme avhandlingen. Habilitetsreglene i forvaltningslovens § 6 gjelder for komiteens medlemmer.

Grunnenheten foreslår bedømmelseskommité. Kandidaten skal underrettes om forslaget til sammensetning av komité, og har anledning til å innlevere skriftlige merknader senest fem (5) virkedager etter at grunnenheten har oversendt forslaget til fakultetet. Fakultetet selv fatter beslutning om hvorvidt merknadene skal tas til følge.

Det bør normalt ikke gå mer enn fire (4) uker fra søknaden om å få avhandlingen bedømt er godkjent til komiteen er oppnevnt.

Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at:

- begge kjønn er representert
- flertallet er uten tilknytning til Universitetet i Bergen
- ett av medlemmene, om mulig, er fra en relevant utenlandsk institusjon
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Dersom kriteriene fravikes skal dette begrunnes særskilt. Oppnevnt veileder kan ikke være medlem av komiteen. Fakultetet utpeker en av sine ansatte til komiteens leder.

§ 11-3. Innlevering til ny bedømmelse

En doktorgradsavhandling som fakultetet selv ikke har funnet verdig til forsvar, kan bedømmes i ny versjon. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang.

Kandidaten skal ved ny innlevering opplyse om at arbeidet tidligere har vært bedømt ved Universitetet i Bergen og ikke funnet verdig til å forsvares.

Hvis en avhandling leveres inn i ny versjon for ny bedømmelse, bør minst ett medlem fra den opprinnelige bedømmelseskommiteen delta i den nye komiteens arbeid.

Den nye bedømmelseskomiteen skal gjøre sin bedømming på selvstendig grunnlag, men skal likevel ha anledning til å se den forrige bedømmelsen.

§ 11-4. Bedømmelseskomiteens innstilling og kandidatens merknader

Bedømmelseskomiteen avgir en begrunnet innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Komiteens innstilling skal normalt foreligge senest tre måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen.

Bedømmelseskomiteen kan kreve framlagt kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle dissenser sendes til fakultet, og skal så snart som mulig oversendes kandidaten, som gis en frist på ti (10) virkedager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen.

Dersom kandidatens merknader kan ha betydning for spørsmålet om avhandlingen kan godkjennes, bør merknadene forelegges bedømmelseskomiteen før fakultetet selv gjør vedtak i saken.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle merknader behandles av fakultet selv.

§ 12. Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

På grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling fatter fakultetet selv vedtak om hvorvidt en ph.d.-avhandling er verdig til å forsvares.

Dersom fakultetet selv finner at det foreligger begrunnet tvil om komiteens innstilling eller dersom komiteen avgir delt innstilling, kan fakultetet selv søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen.

Eventuelle tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader.

Fakultetsstyret skal fatte vedtak ved delt eller negativ innstilling.

§ 13. Avhandlingen

§ 13-1. Avhandlingens format

Når avhandlingen er funnet verdig til å forsvares, skal kandidaten levere avhandlingen til fakultetet i standardisert format og i henhold til fakultetets bestemmelser.

Kandidaten skal også levere et sammendrag av avhandlingen på engelsk og en pressemelding på norsk.

§ 13-2. Retting av formelle feil i avhandlingen

Kandidaten kan etter innlevering, én gang, søke fakultetet selv om å rette formelle feil i den versjonen av avhandlingen som skal offentliggjøres. Til søknaden skal det legges ved en liste (errataliste) som viser de rettinger kandidaten ønsker å foreta i avhandlingen. Verken den rettede versjonen av avhandlingen eller erratalisten skal oversendes bedømmelseskomiteen. Frist for søknad om retting av formelle feil er én uke etter at kandidaten har mottatt innstillingen. Erratalisten legges som innstikk i avhandlingen som er tilgjengelig under disputasen.

§ 13-3. Offentliggjøring

Avhandlingen skal offentliggjøres senest to (2) uker før dato for disputas. Avhandlingen gjøres tilgjengelig slik den ble innlevert til bedømmelse, eventuelt med rettinger som er foretatt etter § 13-2.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring av en doktorgradsavhandling med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring. Slik utsettelse kan finne sted for at institusjonen eller eventuelt ekstern part som helt eller delvis har finansiert ph.d.-utdanningen, skal kunne ta stilling til eventuell kommersialisering herunder patentering. Hverken Universitetet i Bergen selv eller ekstern part kan stille krav om at hele eller deler av ph.d.-avhandlingen ikke skal kunne offentliggjøres.

Ved publisering av avhandlingen skal kandidater følge gjeldende retningslinjer for kreditering av institusjoner. Hovedregelen er at en institusjon skal oppgis som adresse i en publikasjon dersom den har gitt et nødvendig og vesentlig bidrag til eller grunnlag for en forfatters medvirkning til det publiserte arbeidet. Samme forfatter skal oppgi også andre institusjoner som adresse dersom disse i hvert enkelt tilfelle tilfredsstiller kravet til medforfatterskap.

§ 14. Prøveforelesning og disputas

Ph.d.-utdanningen avsluttes med:

- a) Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne, og
- b) Disputas.

§ 14-1. Prøveforelesning

Kandidaten skal prøveforelese etter at avhandlingen er levert inn, men før disputas holdes. Prøveforelesningen er en selvstendig del av ph.d.-prøvene. Hensikten er å prøve kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnen til å formidle disse i en forelesningssituasjon. Prøveforelesningen skal være over oppgitt emne og bør ha en varighet på 45 minutter. Emne for prøveforelesningen bestemmes av fakultetet og kunngjøres for doktoranden ti (10) virkedager før forelesningen.

Prøveforelesningen avholdes som hovedregel ved Universitetet i Bergen og fakultetet selv avgjør hvilket språk som kan benyttes.

Prøveforelesningen skal vurderes av en bedømmelseskomite. Komiteen meddeler fakultetet om prøveforelesningen er bestått eller ikke bestått. Innstillingen skal begrunnes dersom prøveforelesningen anbefales ikke bestått.

Dersom fakultetet ikke godkjenner prøveforelesningen, må det avholdes ny prøveforelesning. Ny prøveforelesning må holdes over nytt emne og ikke senere enn seks (6) måneder etter første forsøk. Ny prøveforelesning kan bare holdes én gang. Forelesningen bedømmes så vidt mulig av den samme komiteen som den opprinnelige, dersom ikke fakultetet har bestemt noe annet.

Prøveforelesningen skal være bestått før disputas kan avholdes.

§ 14-2. Disputas

Ph.d.-kandidaten skal gi et offentlig forsvar av det vitenskapelige arbeidet i sin avhandling. Disputasen skal være en faglig diskusjon mellom opponenter og ph.d.-kandidat vedrørende problemformuleringer, metodisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Disputas skal normalt finne sted innen to (2) måneder etter at fakultetet har funnet avhandlingen verdig til å forsvares.

Tid og sted for disputas skal kunngjøres minst ti (10) virkedager før den avholdes.

Disputas skal normalt avholdes ved Universitetet i Bergen.

Fakultetet bestemmer hvilke språk som kan benyttes under disputas.

Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen og oppnevnes av fakultetet selv. I særlige tilfeller kan det oppnevnes opponenter som ikke har vært medlemmer av komiteen.

Disputasen ledes av dekanen eller den denne bemyndiger. Kandidaten skal gis anledning til å forsvare avhandlingen. Øvrige tilstedeværende skal gis anledning til å kommentere *ex auditorio*.

Bedømmelseskomiteen avgir innstilling til fakultetet om disputasen bør godkjennes. Innstillingen skal begrunnes dersom disputasen anbefales ikke godkjent.

Dersom disputas ikke godkjennes, kan ny disputas holdes én gang. Ny disputas skal så vidt mulig bedømmes av den samme komité som den opprinnelige.

Disputasen skal være godkjent før vitnemål kan tildeles.

§ 15. Kreering og vitnemål

På grunnlag av innberetning om at prøveforelesningen og disputasen er godkjent, kreerer universitetsstyret kandidaten til philosophiae doctor.

Vitnemålet utferdiges av Universitetet i Bergen.

§ 16. Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)

Det skal utstedes vedlegg til vitnemålet i tråd med gjeldende retningslinjer for Diploma Supplement.

§ 17. Klage

§ 17-1. Klage over avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett, klage over avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen

Avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett og klage over avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen, kan påklages etter reglene i forvaltningslovens § 28 følgende. Begrunnet klage sendes til fakultetet selv. Blir avslaget opprettholdt, sendes klagen uten ugrunnet opphold til Den sentrale klagenemnd til avgjørelse.

§ 17-2. Klage over eksamen i opplæringsdelen

Eksamener som er avlagt under opplæringsdelen, kan påklages etter lov om universiteter og høyskoler, § 5-3 klage over karakterfastsetting, rett til begrunnelse og § 5-2 klage over formelle feil ved eksamen.

§ 17-3. Klage over avslag på søknad om bedømmelse, underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar

Underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar kan påklages etter reglene i forvaltningslovens § 28 følgende. Begrunnet klage sendes fakultetet. Fakultetet kan, etter at saken først er lagt fram for bedømmelseskomitéen, oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. Hvis ikke fakultetet tar klagen til følge, sendes klagen til Den sentrale klagenemnd til avgjørelse. Klagenemnda kan prøve alle sider ved det påklagede vedtaket.

Dersom underinstansen eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes et utvalg eller enkeltpersoner til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 18. Fellesgrader og cotutelle-avtaler

§ 18-1. Fellesgrader og cotutelle-avtaler

Institusjonen kan inngå samarbeid med en eller flere norske eller utenlandske institusjoner om samarbeid i form av fellesgrader eller cotutelle-avtaler.

I avtaler om fellesgradssamarbeid og cotutelle kan det gjøres unntak for bestemmelsene, dersom det er nødvendig av hensyn til regelverket ved de samarbeidende institusjonene. Slike unntak skal, både enkeltvis og samlet, fremstå som fullt ut forsvarlige.

§ 18-2. Fellesgrader og fellesgradsavtaler

Ved fellesgrader menes et samarbeid mellom flere institusjoner, der samtlige i fellesskap har ansvar for opptak, veiledning og gradstildeling. Samarbeidet organiseres normalt i et konsortium og reguleres i avtale mellom konsortiedeltakerne. For fullført fellesgrad utstedes felles vitnemål i form av:

- a) et vitnemålsdokument utstedt av alle konsortiemedlemmene, eller
- b) et vitnemål fra hver av konsortiedeltakerne, eller
- c) en kombinasjon av a og b.

Fellesgradsavtaler skal normalt bare inngås dersom det fra før er et etablert, stabilt faglig samarbeid mellom universitetet og minst en av de andre konsortiedeltakerne. Styret i konsortiet vedtar retningslinjer for fellesgradssamarbeid, inkludert mal for samarbeidsavtaler.

§ 18-3. Cotutelle-avtaler

Med cotutelle-avtaler menes felles veiledning av kandidater og samarbeid om utdanning av ph.d.-kandidater. Cotutelle-avtalen inngås for hver enkelt kandidat og bør bygges på et stabilt, faglig institusjonelt samarbeid.

§ 18-4. Krav ved fellesgrader og cotutelle

Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes.

§ 19. Delegering

Fakultetets myndighet etter denne forskriften kan ikke delegeres til instituttnivå, dersom dette ikke eksplisitt er nevnt i forskriften.

§ 20. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks og samtidig oppheves forskrift 20. juni 2013 nr. 862 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen, vedtatt av universitetsstyret.

§ 21. Overgangsbestemmelser

Den som når denne forskriften trer i kraft er tatt opp ved ph.d.-utdanningen etter forskrift 20. juni 2013 nr. 862 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen, beholder de rettighetene som følger av den dersom dette er til gunst for vedkommende.

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2018/7518-GUBRN

Dato

1.10.2018

Svar fra Det juridiske fakultet på høring - revisjon av forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen

Vi viser til brev sendt 21. juni 2018, hvor vi får muligheten til svare på høring om revisjon av forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen.

Fakultetets prinsipielle ståsted er at forskriften bør legges på et minimumsnivå når det gjelder detaljerings- og reguleringsgrad, og er glade for å se at dette også i en viss grad er gjort i forslaget som er sendt ut.

Proessen har vært preget av at utkastene til forskrift har hatt et lavt presisjonsnivå og har hatt en del redigeringsmessige svakheter

Våren 2018 ble det nedsatt en arbeidsgruppe ved fakultetet for å arbeide med omleggingen til fakultetsvise ph.d.-program. Medlemmene er prodekan Anne Marie Frøseth, leder for ph.d.-programmet, Jørn Jacobsen, og ph.d.-koordinator Gunhild Brubakken. Overgangen til fakultetsvise ph.d.-program og revisjon av ph.d.-forskriften har vært orientert om i fakultetsstyret, i fakultetets forskningsutvalg, i internavisen Fakultetsnytt og i møte med ansatte i gruppe B. Høringen har vært behandlet i fakultets forskningsutvalg 30. august 2018 og fakultetsstyret 11. september 2018.

I det følgende redegjøres det for fakultets innspill til høringen:

1. Innholdet i utkastet til forskrift består stort sett av bestemmelser som fremgår av UHRs veiledende retningslinjer for graden philosophiae doctor ([lenke til retningslinjer](#) og [lenke til utfyllende kommentarer](#)). Forskriften burde være bedre koblet til disse bestemmelsene.
2. *Språk*
Fakultetet mener at forslaget inneholder for mange språklige uklarheter. Flere steder brukes det et upresist språk. For eksempel «vises det til» i § 1 (2), «særlig om

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

temaer» i § 3 (3) og «jamfør» i § 5-1 (1).

I § 6-1 (5) står det at «kandidat og veileder kan be institusjonen om å oppnevne ny veileder». Det er uklart om det betyr «kandidat *eller* veileder» eller at det må skje i samråd.

Tittelen i § 12-5 («krav til avhandlingen») er misvisende.

§ 13-2 (8) «Dersom disputas ikke godkjennes, kan ny disputas holdes en gang». Hva menes med «en gang»? Menes «én gang»?

3. *Gjentagelser*

Det at hovedveileder normalt skal være oppnevnt ved opptakstidspunktet nevnes i § 5-2, § 5-4 og § 6-1.

Paragrafene 7-3 (2) og 17 er bestemmelser som regulerer eksamener i opplæringsdelen. Dette dekkes av innledningen til forskriften.

Paragrafene 11-2 og 12-4 er like. Den første bør strykes.

Paragraf 11-3 (4), andre og siste kulepunkt vil si det samme.

Paragraf 12-1 (1) regulerer dobbelt opp: «begrunnet innstilling» + «innstillingen (...) skal begrunnes».

4. *Blander ansettelsesforhold og opptak på ph.d.-programmet*

Forskriften skal gjelde alle som er tatt opp på ph.d.-program ved UiB, uavhengig av hvor vedkommende er ansatt ved UiB, ved annen institusjon eller virksomhet, eller har egen finansiering. To steder omtaler forskriften ansettelsesforholdet; arbeidsavtale i § 5-4 (2) og oppsigelse i § 5-6. Fakultetet foreslår at henvisningen til arbeidsrettslige regler tas ut. Den skaper et uklart forhold mellom de to regelverkene og angår bare noen av kandidatene.

5. *Krav om 5 sp etikk i opplæringsdelen (§7-3.)*

Hvordan for eksempel etikk-aspektet ved et fag best kan ivaretas og integreres i det øvrige studieopplegget kan variere og avgjøres best av det enkelte fakultet. Slike minstekrav inviterer i denne sammenhengen lett til kunstige regnemåter som i alle tilfelle ikke blir i særlig grad etterprøvd av overordnet instans. Fakultetet mener at forskriften bør gjøres mindre spesifikk, og gi rom for at det enkelte fakultet kan avgjøre vekten av de obligatoriske temaene. Det er tilstrekkelig å angi de temaer som skal dekkes inn i opplæringsdelen.

6. *Retningslinjer for errata (§12-2.)*

Ved diskusjoner i UiBs ph.d.-koordinatortforum har det kommet frem at forståelsen av hva som kan anses som «formelle feil» i den eksisterende forskriften er forskjellig på de ulike fakultetene. Endringsadgangen etter innlevering praktiseres derfor forskjellig. Fakultetet mener at forskriften bør definere formelle feil så langt det er mulig på tvers av fag ved UiB. Forskriften bør videre regulere hvor lang tidsfristen for ettersendelse og retting skal være. Når det gjelder det materielle innholdet i endringsadgangen bør forskriften gi uttrykk for at errata ikke er en mulighet til å forbedre innholdet i en avhandling, men til å korrigere åpenbare formaliafeil (for eksempel at kandidaten henviser til en lovbestemmelse som ikke finnes fordi man skriver 34-5 istedenfor 54-3). Det bør også fremgå at adgangen er en unntaksregel. Praksisen for errata bør

være lik på hele UiB, og bør derfor ikke overlates til programbeskrivelsene.

7. *Behandling av negativ innstilling (§12-3.)*

Fakultetet mener at forskriften bør ha klare retningslinjer for hvordan en negativ innstilling skal behandles på hvert fakultet, for eksempel om den skal behandles av fakultetsstyret.

8. *Ny innlevering etter underkjenning (§12-4.)*

Forslaget til ny forskrift inneholder ikke regulering om hvor lenge etter en underkjenning kandidaten kan søke om å få avhandlingen bedømt på ny. Imidlertid er dette diskutert i flere fora. Fakultetet mener det ikke bør være en endelig frist for ny innlevering etter underkjenning, men hvis en slik frist skal settes bør den ikke være kortere fem år pluss eventuelle rettighetsfestede permisjoner.

Vennlig hilsen

Anne Marie Frøseth
prodekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Utkast til programbeskrivelse for ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet

Programmets navn, mål og kvalifikasjon

Overordnet

Ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet fører til graden philosophiae doctor (ph.d.).

Ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet er regulert av Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen ([lenke](#)).

Læringsutbyttebeskrivelse

Kunnskaper

Kandidaten skal

- være godt orientert om kunnskapsfronten i sitt fagområde
- være godt kjent med rettsvitenskapens vitenskapsteoretiske forutsetninger, metoder og ulike teoretiske innfallsvinkler til faget
- ha den nødvendige kunnskapen til å kunne treffe kvalifiserte og informerte valg med hensyn til egen metodisk posisjon, mulige teoretiske innfallsvinkler og overordnede problemformuleringer

Ferdigheter

Kandidaten skal

- ha utviklet ferdighet til å formulere rettsvitenskapelige forskningsproblemstillinger, og planlegge og gjennomføre forskning rundt slike problemstillinger på høyt internasjonalt nivå
- kunne håndtere komplekse rettsvitenskapelige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på dette området
- kunne utøve forskning og formidling med faglig integritet og i samsvar med de grunnleggende verdier for akademisk virksomhet
- ha erfaring med og kompetanse til å gi konstruktiv og kritisk tilbakemelding på andres faglige arbeid, både skriftlig og muntlig
- kunne kritisk vurdere eksisterende oppfatninger og teori på sitt fagfelt
- kunne bidra til utvikling av ny kunnskap, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor rettsvitenskapen

Generell kompetanse

Kandidaten skal

- kunne identifisere relevante etiske problemstillinger knyttet til rettsreglene og anvendelsen av denne i samfunnet.
- ha kompetanse til å drive forskning, inkludert å styre komplekse arbeidsoppgaver og prosjekter, og se potensiale for tverrfaglige prosjekter

- kunne drive forskningsformidling og formidling av utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler
- kunne delta i juridiske og rettspolitiske debatter både nasjonalt og internasjonalt
- ha kompetanse til å vurdere behovet for, ta initiativ til og drive innovasjon i rettsvitenskapelig sammenheng

Opptak

Vilkår for opptak

For opptak kreves femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak.

Søkeren må kunne dokumentere et så høyt faglig nivå at det er sannsynlig at han eller hun vil klare å gjennomføre et doktorgradsprosjekt innenfor de rammer som overordnet regelverk og fakultetets retningslinjer til enhver tid setter. Prosjektplanen må kunne dokumentere at doktorgradsprosjektet skal kunne gjennomføres i løpet av 3 år. Dersom prosjektplanen skal ha lenger varighet, må dette godkjennes særskilt i forbindelse med ansettelse i undervisningsstilling eller opptak på programmet. Nærmere utfyllende retningslinjer om de generelle kvalifikasjonskravene og kriterier for godkjenning av annen likeverdig utdanning, er fastsatt i [veiledning for bedømmelseskomité for søkere til programmet](#).

Det juridiske fakultets ph.d.-utdanning gir som en normalordning opplæring i rettsvitenskap. Prosjektet som søkeren opptas på grunnlag av må derfor være innenfor den til enhver tid anerkjente definisjonen av dette vitenskapelige fagfeltet. Prosjektet kan ha betydelige tverrfaglige innslag og perspektiver. Personer som søker opptak på grunnlag av prosjekter som ikke har en tradisjonell rettdogmatisk karakter, kan anses kvalifisert til å gjennomføre prosjektet uten utdanning innenfor rettsvitenskap. Den konkrete vurderingen av søkerens kvalifikasjoner knyttes til vurderingen av vedkommendes evne til å gjennomføre det konkrete forskningsprosjektet i forbindelse med avgjørelse om ansettelse og/eller opptak på ph.d.-programmet. Enkelte utlysninger av stipendiatstillinger vil kunne være avgrenset til mer spesifikke materielle emner.

For søkere uten kunnskaper i norsk eller et annet skandinavisk språk, forventes det gode engelskkunnskaper. Språkkvalifikasjonene vil bli prøvd skriftlig og muntlig.

Følgende vedlegg må følge søknaden:

- søknadsskjema (lenke til søknadsskjema) *Vi lager vårt eget med inspirasjon fra [eksisterende mal](#).*
- prosjektbeskrivelse (*blir sannsynligvis en veiledning som det lenkes til*)
- CV
- vitnemål og karakterutskrift. Søkere som har sin utdanning fra utenfor Norden, må legge ved NOKUT-godkjenning av utdannelsen
- vitenskapelige produksjoner (artikler og monografier) maks 10
- masteroppgave eller tilsvarende selvstendig arbeid på minimum 30 studiepoeng

Dersom en søker ønsker å bli tatt opp på ph.d.-programmet uten å søke stipendiatstilling ved fakultetet, må det foreligge en egen avtale mellom fakultetet og kandidatens arbeidsgiver som blant annet omhandler finansiering av utdanningen. Avtalen trenger ikke å være vedlagt søknaden, men søknaden vil ikke bli behandlet før slik avtale er inngått.

[Se veiledning for søkere til ph.d.-programmet](#)

Avtaleperiode

Avtaleperiode og vilkår for forlengelse på ph.d.-programmet avgjøres i tråd med forskriften §5-3.

Struktur og innhold i programmet

Veiledning

Søkere står fritt til å henvende seg til og be ansatte ved fakultetet om bistand i søknadsprosessen, men fakultetet tilbyr ikke vitenskapelig veiledning i forbindelse med skriving av prosjektbeskrivelsen. Søkeren skal selv ha hovedansvaret for prosjektutformingen.

Arbeid med avhandlingen skal foregå under individuell veiledning. Veiledning tildeles ved opptak. Minst én veileder skal være tilsatt i fast stilling ved Det juridiske fakultetet, UiB. Veileder(e) skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse innenfor fagfeltet.

Veileder(e) oppnevnes av Forskningsutvalget (FU) eller av leder for FU på fullmakt fra FU.

Både kandidat og veileder har ansvar og plikter i veiledningsforholdet. Arbeidsmåte for forholdet, inkludert forholdet mellom hoved- og biveileder, bør avklares tidlig. Ph.d.-kandidaten og hovedveileder bør raskest mulig og senest innen en måned etter opptak sammen gå igjennom prosjektbeskrivelsen og vurdere eventuelle behov for justeringer.

Veileders ansvar og plikter er videre i første rekke å gi innspill til en til enhver tid forsvarlig utvikling av prosjektet. I tillegg har veileder ansvar for å hjelpe kandidaten til å utvikle kontaktnett og kunne etablere seg i relevante faglige miljø, både ved og utenfor fakultetet. Kandidaten har for sin del særlig som plikt å fremskaffe det nødvendige materialet for at veileder skal kunne faglig vurdere prosjektet sin utvikling og komme med råd for den videre utviklingen av det. Kandidat og veileder skal ha jevnlig kontakt. Begge parter, men særlig kandidaten, har ansvar for å sørge for at prosjektet utvikler seg på et sett som gjør at de obligatoriske delene på ph.d.-programmet blir fullført, at midtveiseevaluering kan gjennomføres etter halv tid og at prosjektet leveres til sluttdato. Omfanget av veiledningstiden utgjør en bestemt timesats, slik den til enhver tid er fastsatt av fakultetet.

Bytte av veileder er aktuelt i tilfeller der veiledningsforholdet ikke fungerer, eller om prosjektet går i en faglig retning som tilsier at veilederbytte er naturlig.

Midtveiseevaluering

Midtveiseevalueringens hovedformål er å sikre og heve kvaliteten av ph.d.-prosjektet, og at kandidaten får god fremdrift som står i forhold til gjenværende tid på ph.d.-programmet.

Midtveisevalueringen skal resultere i en rapport med evaluering av status for prosjektet og noen konkrete anbefalinger knyttet til strategiske veivalg og videre fremdrift. For kandidater som klart ikke tilfredsstiller forventet progresjon eller av andre grunner står ovenfor store utfordringer knyttet til gjennomføring av prosjektet skal det lages en tidsavgrenset oppfølgingsplan.

En midtveisevaluering skal gjennomføres når kandidaten er halvveis i løpet i sin ph.d.-utdanning. Midtveisevalueringen kan ikke erstattes med annen prosjektfremleggelse.

Midtveisevalueringen skal organiseres som et seminar der ph.d.-kandidaten legger frem sitt arbeid til diskusjon. Senest seks uker før midtveisevalueringen skal kandidaten sende et manus, inkludert innholdsfortegnelse eller disposisjon, på 25 000-40 000 ord, til alle deltakere i seminaret.

Diskusjonen av manuset på seminaret skal gi et grunnlag for evaluering av progresjonen i prosjektet og i opplæringsdelen på ph.d.-programmet. Diskusjonen og evalueringen skal kvalitetssikret ved at en oppnevnt kommentator med ph.d.-kompetanse får hovedansvaret for å gjennomgå og vurdere det fremlagte materialet. Øvrige deltakere er normalt kandidat, veileder(e) og ordstyrer.

Se utfyllende beskrivelse av midtveisevaluering ([lenke](#))

Fremdriftsrapportering

Både kandidat og hovedveileder plikter å levere fremdriftsrapport årlig. Forskningsdekanen har hovedansvar for at rapportene blir fulgt opp, gjennom medarbeidersamtaler og/eller oppfølgingssamtaler.

Opplæringsdelen

Opplæringsdelen (30 studiepoeng) består av tre deler:

1. Grunnlinjen (10 studiepoeng)
Grunnlinjen fokuserer på oppbygging av ph.d.-avhandling, kompleks rettskildehåndtering, argumentasjonsstruktur, tekstkvalitet og krav til akademisk redelighet.
2. Perspektivlinjen (10 studiepoeng)
Perspektivlinjen ser på retts- og vitenskapsteori, etikk og tverr- og flerfaglige perspektiver.

Følgende er obligatorisk i tillegg til Grunnlinjen og Perspektivlinjen

- én deltakelse på Nasjonalt ph.d.-seminar i rettsvitenskap
- to deltakelser på David Doubletseminar
- én prosjektfremleggelse.

3. Valgfri linje (10 studiepoeng)
Kandidaten skal velge eksterne emner, deltakelse på seminarer og/eller konferanser tilsvarende 10 studiepoeng.

Se emnebeskrivelser for [Grunnlinjen og Perspektivlinjen](#) og egne bestemmelser for prosjektfremleggelse og [valgfri linje](#) ([lenker](#)).

Tidligere utdanning gjennomført inntil fem år tidligere, kan innpasses i ph.d.-graden etter søknad.

Avhandlingen

Se krav til avhandlingen i Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen ([lenke](#)).

Kandidater kan velge mellom å skrive en monografi eller en artikkelsamling, et valg som bør tas tidlig i samråd med veileder(e).

Avhandlingen eller artikkelsamlingen skal være skrevet på engelsk, norsk, svensk eller dansk.

Retningslinjer for artikkelbasert avhandling ([lenke](#) til felles retningslinjer for de juridiske fakultetene ved Universitetet i Oslo, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Bergen).

Fullføring

Om lag tre måneder før antatt innlevering skal kandidaten kontakte fakultetet og gi beskjed om tentativ tittel og ca. en halv side tekst om hva avhandlingen handler om.

Bedømmelse

Kandidaten søker om bedømmelse ved å sende søknad om bedømmelse, sammendrag på engelsk på 1-2 sider og avhandlingen (sammendraget og avhandlingen skal være i ett PDF-dokument) til fakultetet. I søknaden skal kandidaten erklære at avhandlingen leveres inn for første eller annen gang, og at avhandlingen ikke er levert inn til bedømmelse ved annen institusjon.

Bedømmelsen skal foreligge senest tre måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen, og senest seks uker før tentativ disputasdato.

Senest tre uker før disputas skal kandidaten levere en pressemelding og portrettfoto til fakultetet. Pressemeldingen skal være på norsk og følge UiBs veiledning for pressemeldinger.

Se egen beskrivelse av prosess og rutiner for innlevering og disputas ([lenke](#)).

Kvalitetssikring

Evalueringsordning for ph.d.-programmet

Ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet skal evalueres hvert femte år.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 05/19
Møtedato: 05.02.2019
Journalnummer: 2019/1541

UTLYSNING AV REKRUTTERINGSSTILLINGER

Innledning

Fakultetet har de siste årene normalt lyst ut stipendiatstillinger i juni med søknadsfrist i august/september. Antall stillinger har siden 2015 vært tatt opp som egen sak for fakultetsstyret, og styret har også i denne forbindelse vedtatt eventuelle øremerkinger. I 2018 gikk styret over til en ordning med årlig vedtak, hvor styret fastsatte en ramme med fordeling på de ulike kategoriene (stipendiat og postdoktor), jf. sak 56/18. Denne saken gjelder rekrutteringsstillinger for våren 2019 til våren 2020.

Nærmere om rammeverket og dagens situasjon ved fakultetet

Etter reglementet for Det juridiske fakultet (vedtatt av styret 14. august 2009) § 1 skal styret bl.a. foreta «tilsetting i faste vitenskapelige stillinger». Utlysninger av midlertidige vitenskapelige stillinger ligger dermed indirekte til fakultetsledelsen, men i tråd med styrevedtaket som nevnt foran får styret en årlig sak om de overordnede føringene for rekrutteringsstillingene.

Universitetet sentralt har fastsatt et måltall for rekrutteringsstillinger for de enkelte fakultetene. Måltallet rommer både stipendiater og postdoktorer tilsatt over grunnbevilgningen. Dersom rekrutteringsstillinger er eksternt finansiert, skal disse ikke inkluderes i måltallet, med mindre stillingen også har undervisningsplikt. I så fall inngår stillingen normalt i måltallet med 25 % (som ved en tre års stipendiatstilling som forlenges til fire år på grunn av undervisningsplikt).

Den eneste føringen knyttet til stillingsfordelingen er at andelen stipendiater ikke skal være lavere enn 80 %. Måltallet for hvert enkelt fakultet er oppe til refordeling for hvert budsjettår. Fakultetet hadde lenge et måltall på 24,0 årsverk, mens det er for 2019 på 26,0 årsverk.

Oppfyllingen av måltallet beregnes ut fra et årsgjennomsnitt, slik at enkeltmåneder under måltallet ikke får utslag om holder seg innenfor måltallet sett gjennom året under ett. Hvis fakultetet går under måltallet, vil tildelingen over grunnbevillingen reduseres tilsvarende (ca kr 864 000 per årsverk). Samtidig får fakultetet færre kostnader i form av reduserte lønnsutgifter, men innbakt i bevilgningen ligger også en form for dekningsbidrag. «Nettotapet» på å holde seg under måltallet ligger derfor på ca kr. 175 000.- per årsverk.

Stilling som postdoktorer lønnes høyere enn stipendiat, mens rammebevilgningen har en standardsats basert på tilsetting som stipendiat. Dette innebærer at postdoktorstillinger innebærer en merkostnad for fakultetet som må dekkes av det ordinære driftsbudsjettet. En

postdoktor gir heller ikke belønningsmidler ved oppnådd grad, slik som for stipendiatene (per fullført doktorgrad får fakultetet kr. 282 000). På den andre siden vil postdoktorstillinger gi fakultetet mer undervisningsressurser enn stipendiatstillingene. En postdoktor har en undervisningsplikt på 25 %, mens en stipendiats reelle undervisningsplikt er langt lavere (se også egen orienteringssak om stipendiatenes undervisningsplikt).

Fakultetets strategi er å til enhver tid ha et antall rekrutteringsstillinger på grunnbudsjettet som tilsvarer måltallet, samt å søke eksternfinansiering så langt det er mulig og innenfor rammene for hva som er forsvarlig ut fra veiledningskapasitet osv. Rekrutteringen bør også være mest mulig jevn slik at vi får en hensiktsmessig kullstørrelse særlig med henblikk på den obligatoriske delen av forskeropplæringen. Måltallet innebærer at fakultetet normalt vil ta inn seks til syv kandidater til rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen. De fleste av disse er stipendiater, og minst seks deltakere i året er også uttalt som ønskelig etter UHRs-anbefalinger for å kunne ha et eget fagspesifikt doktorgradsprogram.

For tiden har fakultetet fire ansatte i postdoktorstilling, men én av disse er fullt ut eksternt finansiert og én er delvis finansiert eksternt (halvparten på fakultetet). To av postdoktorstillingen går ut før sommeren, hvorav den ene er fullt eksternt finansiert, mens vi får én inn i løpet av året. Denne siste er finansiert gjennom UiBs satsingsområde på Klima- og energiomstilling, men den går fremdeles over grunnbevilgningen. Fakultetet kan ha minst fem ansatte i denne stillingskategorien uten å overskride den sentrale føringen på 80 %.

Stipendiatgruppen er mer uoversiktlig enn postdoktorgruppen, både fordi den er større og fordi mange har forlengelser som følge av lovfestete permisjoner. I 2013 tok fakultetet opp et stort kull, og flere av disse har nettopp gått ut av stillingen. Dermed er det behov for økt rekruttering i 2019 for å nærme seg måltallet. Fakultetet lyste ut tre stipendiatstillinger i juni 2019 som nå er besatt. Den siste rekrutteringen til stipendiatstilling skjedde ved en utlyst øremerket stilling i rettshistorie, som nå er under tilsetting.

Den mest omfattende arbeidsoppgaven i en stipendiatstilling er skriving av doktorgradsavhandlingen. I tillegg kommer opplæringsdelen av ph.d.-programmet. Opplæringsdelen utgjøres av Grunn- og Perspektivlinjen, som hver er på 10 studiepoeng. I tillegg kommer en valgfri del på 10 studiepoeng. Opprinnelig gikk Grunn- og Perspektivlinjen hvert år. For å sikre at stipendiatene har kommet tilstrekkelig i gang med avhandlingsarbeidet, og derfor kan nyttiggjøre seg den teoretiske undervisningen, har fakultetet nå gått over til undervisning hvert tredje semester. Et minimum antall på forskerutdanningen er seks deltakere. Flesteparten av disse vil være fakultetets stipendiater, men de siste årene har vanligvis én til to eksterne deltatt på forskerutdanningen. Disse kommer fra institusjoner som ikke selv kan tildele doktorgrad. Grunnlinjen startet opp igjen høsten 2018 og avholdes neste gang våren 2020.

I siste budsjett la fakultetet til grunn at måltallet i 2019 i gjennomsnitt vil ligge på 23,4, jf. styresak 74/18. Da vil fakultetet få en reduksjon i grunnbevilgningen på ca kr. 2,3 millioner, men også reduserte lønnskostnader, slik at «nettotapet» blir i underkant av kr. 500 000.-. Både ut fra økonomiske betraktninger og ut fra et ønske om å sikre ettervekst, er det ønskelig at fakultetet så langt som mulig klarer å balansere rundt måltallet, så sant vi får kvalifiserte søkere.

Fakultetet har utarbeidet veiledninger til søkere til stipendiatstilling og for bedømmelseskomité, som er under revisjon. Nylig har fakultetet også laget en veiledning for prosjektskissen. Fakultetet har samlet relevant informasjon for søkere på [nettsidene](#).

Rekrutteringssituasjonen for stipendiatstillinger

De fleste som tilsettes i rekrutteringsstillinger har bakgrunn fra vårt eget fakultet, eller fra andre norske juridiske fakulteter, men vi har også noe internasjonal rekruttering. De formelle kravene til tilsetning som stipendiat følger av programbeskrivelsen for doktorgradsprogrammet i rettsvitenskap, som nå er under revisjon, jf. styresak 04/19.

Administrasjons- og undervisningsspråket på fakultetet sitt doktorgradsprogram er vanligvis norsk, men dette vurderes konkret ut fra hvilke kandidater som følger programmet.

Rekrutteringsstillingene innebærer normalt også en undervisningsplikt, og det forutsettes fra fakultetets side at undervisning skal kunne gjennomføres innenfor de obligatoriske emnene i masterstudiet i rettsvitenskap ved fakultetet. Dette siste punktet vil virke noe begrensende for potensielle utenlandske søkere og kan fremstå som å være i utakt med de generelle føringene i universitets- og høyskolesektoren, hvor internasjonal konkurranse er fremholdt som et viktig virkemiddel for å sikre kvalitet. Vilkåret er likevel påkrevd ettersom rekrutteringsstillingene er fakultets viktigste virkemiddel for å rekruttere forskere og undervisere innenfor de obligatoriske emnene i masterstudiet vårt. Samtidig vil enkeltutlysninger kunne være mer åpne.

Rekruttering av gode juridiske kandidater til stipendiatstillingene har vært en stor utfordring for Universitetet i Bergen helt siden etableringen av juristutdanningen i 1969.

Juristutdanningen tilgang til mange utfordrende og godt avlønnende stillinger i både offentlig og privat sektor, og særlig i de senere tiår har vi opplevd en svært sterk konkurranse fra andre profesjonelle rekrutteringsaktører som knytter seg til de kandidatene som er best egnet for vitenskapelig stillinger ved Det juridiske fakultet.

Det juridiske fakultet har historisk vært godt fornøyd med kvaliteten på de kandidater som har avlagt doktorgraden, og mange av våre stipendiater og postdoktorer har senere tiltrådt stillinger ved fakultetet og innehar i dag nøkkelroller i faglige stillinger ved fakultetet. Vi har også bidratt til å bygge fagmiljøer ved andre læresteder nasjonalt og internasjonalt.

Samtidig er det viktig at vi arbeider for å bedre rekrutteringssituasjonen og særlig for å legge til rette for at de best kvalifiserte kandidatene velger fakultetet som arbeidsplass.

Oppfølging av arbeidsgruppeledere, etablering av ordning med Stormaster og nå senest «Forskerlinjen» er alle tiltak som blant annet har hatt et rekrutteringsperspektiv fra fakultetets side. Selv om det har vært arbeidet for dette i lengre tid, må vi erkjenne at det fortsatt er svært utfordrende å rekruttere de beste kandidatene til stipendiatstillinger ved fakultetet. På noen fagområder er det mer krevende enn på andre.

Et av konkurransefortrinnene til private aktører er at de kan gi kandidatene et jobbtillbud lenge før utdannelsen er ferdig, forutsatt at de fullfører. For fakultetet er denne fasen mer krevende. Vi kan tilby noen typer engasjementer som vitenskapelig assistenter og lignende, men til syvende og sist må alle våre kandidater akseptere en likeverdig konkurranse med andre søkere om ledige stillinger, som nødvendigvis må ta noe tid på grunn av kravet om en sakkyndig komité. Fakultetet jobber målrettet med rekruttering av arbeidsgruppeledere, vitenskapelige assistenter og deltakere på Forskerlinjen.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

I budsjettet la styret til grunn fem nye rekrutteringsstillinger i 2019, med oppstart i høst. Dekan og fakultetsdirektør foreslår at styret gir tilslutning til å lyse ut inntil åtte stipendiatstillinger nå i vår, og to postdoktorstillinger i løpet av året. Det foreslåtte antall stipendiatstillinger er gjort ut fra en vurdering av hva vi kan vente av kvalifiserte søkere, særlig fra studenter som denne våren fullfører forskerlinjen. Det foreslåtte antall postdoktorstillinger er også gjort ut fra potensielle søkere. Dessuten har fakultetet et behov for å utvikle søkere som på sikt er aktuelle for faste stillinger ved fakultetet.

Stipendiatstillingene er tenkt lyst ut i mars med søknadsfrist i juni. Siktemålet med en lang utlysningstid er å sikre at aktuelle kandidater får tilstrekkelig tid til å utvikle prosjektbeskrivelser. Postdoktorstillingene er planlagt utlyst i løpet av våren/høsten, alt ut fra aktuelle kandidater.

I tillegg kan det bli aktuelt med ytterligere utlysning av stipendiatstillinger i løpet av høsten 2019. Denne vurderingen bør gjøres på et senere tidspunkt. Da vil en både ha høstet erfaring med om vi får tilstrekkelig med kvalifiserte søkere i denne runden og fått kunnskap om fakultetet har fått tilslag på eksterne prosjekt hvor det ligger inne stipendiatstillinger og således ha et bedre beslutningsgrunnlag.

Dekan og fakultetsdirektør foreslår at styret ikke foretar øremerkinger, men at disse eventuelt skjer etter dialog fagmiljøene. Etter styresaken vil forskergruppene bli invitert til å komme med innspill ut fra hvilke behov de har og kjennskap til potensielle kandidater til stipendiat- og postdoktorstillinger. Det vil særlig være aktuelt å øremerke én postdoktorstilling til UiBs sentrale satsingsområder.

Siktemålet for fakultetet må gjennom det neste året være å ligge så nær opp til måltallet som mulig, gitt at vi har kvalifiserte søkere.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

1. Styret fastsetter at for studieåret 2019-20 skal antallet rekrutteringsstillinger over grunnbevilgningen være så nært opp til 26 årsverk som mulig.
2. Styret fastsetter at for studieåret 2018-19 skal andelen postdoktorstillinger være på inntil 20 prosent av rekrutteringsstillingene.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

25.01.2019
ØLI/KHS

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 06/19
Møtedato: 2019
Journalnummer: 2019/1541

GODSKRIVING FOR KVALITETSTILTAK I KLAGESENSUREN

I sitt møte den 12. desember 2018 behandlet studieutvalget en sak om godskriving for kvalitetstiltak i klagesensuren. Saksnotatet for SU vedlegges i sin helhet. SU fattet slikt vedtak i sak 89/18:

1. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at klagesensorer får godskrevet 2 timer pr eksamen de deltar i for å lese en A- og en B-besvarelse.
2. Besvarelsene som sendes klagesensorene, skal være nivåkontrollerte besvarelser og kommentarer fra nivåkontrollen skal følge med.

Saken her er en oppfølging av pkt. 1 i dette vedtaket, og vedtaksforslaget er i overensstemmelse med SU sitt vedtak.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Dekan og fakultetsdirektør slutter seg til forslagene fra SU

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Klagesensorer får godskrevet 2 timer pr eksamen de deltar i for å lese én A- og en B-besvarelse.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

18.12.2018
JOSP

Vedlegg

- Saksnotat SU 89/19 Godskriving for kvalitetstiltak i klagesensuren

Saksnotatet for SU - Sak 89/19 Godskrivning for kvalitetstiltak i klagesensuren.

I forbindelse med det arbeidet som ble lagt ned for å kvalitetssikre klagesensuren etter at vi fikk lovbestemmelsen om blind klagesensur, har vi etablert en praksis som ikke er forankret i et formelt vedtak ved fakultetet.

I uttalesak 64/15 – 4 den 29. september 2015, utaler SU: «Studieutvalget slutter seg til de tiltakene som er skissert. Disse skal settes i verk i klagesensuren for alle obligatoriske emner.». I notatet det vises til heter det: «Nivåkontrolløren i ordinær sensur skal plukke ut ein "rein" A-besvarelse og ein "rein" B-besvarelse som skal sendast til alle klagekommisjonane. Desse to besvarelsane skal identifiserast, og klagekommisjonane skal få betalt for å lese dei.»

Ordningen anses nødvendig for å sikre at klagekommisjonene holdes oppdatert med hensyn til nivået på den aktuelle eksamen, siden det aldri vil finnes en A-besvarelse i bunken de får, og bare unntaksvis en B-besvarelse.

Fordi ordningen har budsjettmessige konsekvenser, skulle den allerede da vært forelagt fakultetsstyret som vedtakssak – det ble ikke gjort. Ordningen har imidlertid vært praktisert fra og med studieåret 2015/16.

Det er nå ønskelig å få tiltaket i formell orden.

Vedtaksforslag:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at klagesensorer får godskrevet 2 timer pr eksamen de deltar i for å lese én A- og en B-besvarelse.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 07/19
Møtedato: 2019
Journalnummer: 2019/1541

GODSKRIVING FOR Å SKRIVE EKSAMENSOPPGAVER

I sitt møte den 12. desember 2018 behandlet studieutvalget en sak om godskriving i timeregnskapet for å skrive eksamensoppgaver. Saksnotatet til SU vedlegges her i sin helhet.

SU fattet slikt vedtak i sak 89/18:

1. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at utarbeidelse av rene teorioppgaver til eksamen godskrives med 0,5 timer.
2. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at sidetallsbegrensingen for praktikumsoppgaver i godskrivingstabellen, fjernes.

Saken her er en oppfølging av dette vedtaket fra SU, og vedtaksforslaget er likelydende med SU sitt vedtak.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Dekan og fakultetsdirektør slutter seg til forslagene fra SU

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

1. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at skrijving av andre oppgaver enn praktikumsoppgaver til eksamen godskrives med 0,5 timer
2. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at tillegget «opp til 800 ord» og «opp til 1600 ord» strykes i godskrivingstabellen.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

18.12.2018
JOSP

Vedlegg

- Saksnotatet SU sak 89/18 Godskriving for eksamensoppgave

SU sak 89/18 - Godskriving for eksamensoppgave.

I fakultetets regler for godskriving for eksamensarbeid og undervisning, går det fram at skriving av praktikumsoppgave til eksamen godskrives med 16 timer.

Utarbeidelse av teorioppgaver godskrives ikke.

Både av hensyn til en mest mulig riktig belønning og uttelling, og med formål å motvirke misforståelser med hensyn til godskriving for eksamensoppgaver, foreslås det at skriving av teorioppgaver til eksamen godskrives med ½ time i undervisningsregnskapet.

Fordi dette har budsjettmessige virkninger, må saken behandles av fakultetsstyret.

I forbindelse med denne saken ser vi at godskriving for å skrive eksamensoppgaver er oppført slik i godskrivingstabellen:

Oppgaveutarbeiding hjemmeeksamen (praktikum – opp til 800 ord)
Oppgaveutarbeiding skoleeksamen (praktikum – opp til 1600 ord)

Denne begrensingen med hensyn til antall ord, synes lite begrunnet. Det går heller ikke fram hvordan man skal forholde seg når/hvis oppgaven skrives lenger.

Det foreslås at hhv «opp til 800 ord» og «opp til 1600 ord» strykes.

Vedtaksforslag:

1. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at skriving av andre oppgaver enn praktikumsoppgaver til eksamen godskrives med 0,5 timer
2. Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at tillegget «opp til 800 ord» og «opp til 1600 ord» strykes i godskrivingstabellen.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 8/19
Møtedato: 5.februar 2019
Journalnummer: 2019/1541

UTLYSNING AV FAST VITENSKAPELIG STILLING

Dekan og fakultetsdirektør fremla i styresak 78/17 et notat om fremgangsmåte ved utlysning av faste vitenskapelige stillinger. Styret ba ledelsen om å revidere det fremlagte notatet i lys av diskusjonen i styremøtet. Det endelige notatet ble så enstemmig godkjent på sirkulasjon på e-post, før det så ble fremlagt til orientering i styremøtet i desember. Notatet følger saken som vedlegg nr. 1.

Professor Jon Petter Rui sa opp sin stilling i januar 2018, og det er denne stillingen fakultetet nå tar sikte på å lyse ut.

Fakultet har ved årsskiftet (1. januar 2019) 36 professorer, 7 professor II, 9 førsteamanuenser, 1 førsteamanuens II, 22 stipendiater, 1 forsker, 1 universitetslektor, 4 postdoktorer og 31 teknisk/administrative stillinger.

I tråd med de føringene som styret har nå fastsatt vil fakultetet i forkant av utlysninger lage en oversikt over undervisningsbehovet. I tillegg må fakultetet vurdere hvilke etablerte forskningsfelt som er sårbare og hvor det eventuelt er behov for å utvikle nye områder, jf. fakultetets strategiplan. Fakultetets undervisningsbehov og forskningsbehov står følgelig sentralt når faste vitenskapelige stillinger lyses ut. Forskergruppeledere og emneansvarlige bes derfor om å komme med tilbakemeldinger om forsknings- og undervisningsbehov i forkant av utlysninger. Disse innspillene sendes videre til henholdsvis Forskningsutvalget og Studieutvalget.

I e-post av 16. august 2018 ble forskergruppelederne bedt om å uttale seg. I en e-post av samme dato ble også de emneansvarlige bedt om å uttale seg. De innkomne uttalelsene følger som vedlegg nr. 2 (forskergruppelederne) og vedlegg nr. 3 (emneansvarlige).

Innspillene ble deretter behandlet i FU i møte 11. oktober, sak 27/18, med slikt vedtak:

«FU drøftet innspillene fra forskergruppelederne og merket seg at det har fremkommet mange grundige og verdifulle overveielser, som har et langsiktig perspektiv. Det er kun én forskergruppe som mener de har et umiddelbart behov for en øremerket fast førsteamanuensisstilling. Dette er forskergruppen i skatte- og avgiftsrett. Forskergruppen i konkurranse- og markedsrett uttrykker bekymring for å miste én av to meget godt kvalifiserte søkere til en fast stilling etter at den pågående bedømmelsen av den utlyste stillingen i konkurranse- og markedsrett er avgjort. Forskergruppen i strafferett og straffeprosess påpeker at årsaken til at det nå er fire færre besatte faste stillinger delvis er oppsigelse og naturlig avgang i dette fagmiljøet. Det uttrykkes bekymring for om fagmiljøet vil makte å

oppretholde sin status som internasjonalt anerkjent, dersom frafallet ikke kompenseres med nye stillinger. Ingen av de to sistnevnte fagmiljøene gir uttrykk for at det per i dag er aktuelt eller et godt marked for utlysning av en øremerket fast førsteamanuensis stilling på deres fagfelt.

Skatterettsmiljøet på fakultetet har i dag en fagperson med doktorgradskompetanse i faget. Fakultetsledelsen er i dialog med Skatt Vest og Skattedirektoratet om finansieringen av en større nasjonal satsing på skatterett. Det er uttrykt at fakultetet ønsker å ta et nasjonalt ansvar og ha hovedsete for satsingen ved fakultetet. Dette blant annet fordi det i dag er flere stipendiater på fagfeltet ved fakultetet, og at det i motsetning til de juridiske fakultetene i Oslo og Tromsø er en fagperson på fakultetet med doktorgradskompetanse i faget. I lys av at i dag ikke finnes andre aktuelle personer med doktorgradskompetanse i faget, og det heller ikke er pågående doktorgradsprosjekter ved de andre fakultetene, er det lite sannsynlig at markedet av søkere vil endre seg på relativt lang sikt.

FU mener det bør vurderes å øremerke den faste førsteamanuensisstilling til skatterett.»

SU behandlet saken i møte Sak 78/18, med følgende vedtak:

«De høringsssvarene som er kommet inn gir ikke SU grunnlag for å anbefale styret en spesiell innretting av utlysningen. SU vil likevel bemerke at det er ønskelig med lærere med bred kompetanse i norsk rett, som kan undervise i flere obligatoriske emner på masterprogrammet. Det er likevel grunn til å være oppmerksom på at selv om en lærer kan undervise i mange emner, vil rammene for undervisningsplikten likevel begrense hvor mye vedkommende kan nyttes i undervisningen på de ulike emnene – én nyttilsetting vil ikke være tilstrekkelig for å avhjelpe den mangelen på lærekrefter som vi nå opplever på flere sentrale emner på masterprogrammet.»

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Når fakultetet skal rekruttere faste vitenskapelig ansatte må innrettingen av stillingen skje utfra fakultetets behov knyttet til undervisning og forskning. Denne vurderingen må skje både ut fra et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. De innkomne uttalelsene fra forskergruppeledere og emneansvarlige viser at det er flere fagområdet ved fakultet som har behov for styrking.

Dekan og fakultetsdirektør viser til den behandlingen høringsuttalelsene fra forskergruppeledere og emneansvarlige er gitt i henholdsvis FU og SU. Vi slutter oss til de vurderingene som fremkommer i utvalgenes uttalelser.

Det er kun én forskergruppe som mener de har et umiddelbart behov for en øremerket fast førsteamanuensisstilling. Dette er forskergruppen i skatte- og avgiftsrett. Forskergruppen i konkurranse- og markedsrett uttrykker bekymring for å miste én av to meget godt kvalifiserte søkere til en fast stilling etter at den pågående bedømmelsen av den utlyste stillingen i konkurranse- og markedsrett er avgjort. Her vil imidlertid den som ikke når opp, eventuelt kunne søke den kommende innstegsstillingen knyttet til havvind, jf. styresak 75/18.

Forskergruppen i strafferett og straffeprosess påpeker at årsaken til at det nå er fire færre besatte faste stillinger delvis er oppsigelse og naturlig avgang i dette fagmiljøet. Samtidig er det per i dag ikke et godt marked for utlysning av en øremerket fast førsteamanuensis stilling på dette fagfeltet.

Fakultetet har i 2018 hatt ytterligere avgang av fast vitenskapelig ansatte. Henry John Mæland gikk av med pensjon 30. september 2018 og Annika Elisabet Suominen sa opp sin stilling til fordel for en stilling ved Stockholms Universitet med virkning fra 31. oktober 2018. Det er derfor behov for ytterligere rekruttering i løpet av 2019.

Selv om fakultetets økonomiske situasjon er presset, har universitetsledelsen gitt sitt samtykke til at fakultetet erstatter de vakante stillingene. Dekan og fakultetsdirektør vil komme med en egen styresak om hvilken faglig innretting disse utlysingene bør gis. Vi viser i den sammenheng til at det i løpet av det kommende året forventes flere nye avhandlinger fra vår egen institusjon, noe som kan åpne for rekrutteringsmuligheter som i dag ikke er realistiske verken internt eller eksternt.

FU viser til at fakultetsledelsen er i dialog med Skatt Vest og Skattedirektoratet om finansieringen av en større nasjonal satsing på skatterett. Det er i den sammenheng uttrykt at fakultetet ønsker å ta et nasjonalt ansvar og ha hovedsetet for satsingen. Dekan og fakultetsdirektør er kjent med at det pågår en prosess om dette internt i skatteetaten, og har godt håp om at finansieringen vil komme på plass i løpet av våren. Det mulige skatterettsprosjektet som kommer ut av en slik satsing går over et tiårsløp. Et slikt prosjekt forutsetter en faglig styring og langsiktig strategi som gjør det naturlig for fakultetet gå inn med en fast tilsetning nå for å være troverdig partner. Imidlertid er det ikke inngått en avtale som forutsetter en slik betingelse.

Dekan og fakultetsdirektør mener en fast tilsetning i skatterett er et riktig strategisk grep. Skatterett I og II er blant de valgemnene med flest studenter. I underkant av 40 studenter avla eksamen i hvert av disse valgemnene sist høst. Undervisningen er i stor grad dekket med egne ansatte, men disse er dels i tidsbegrensete deltidsstillinger. Ved å ha en fast tilsatt i en slik stilling vil fakultetet på sikt kunne dekke i alle fall deler av det undervisningsbehovet som er på Skatterett I og II, og vi vil ha en permanent forskningsressurs på fagfeltet. Dessuten en fast stilling kunne danne grunnlaget for en større satsning, dersom det stilles eksterne midler til disposisjon.

Dekan og fakultetsdirektør understreker samtidig at fakultetets undervisningsbehov tilsier at det bør stilles krav om bred undervisningskompetanse i norsk rett, slik at den som tilsettes i stillingen kan, og er innstilt på å, undervise i flere obligatoriske emner på masterprogrammet.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

«Det utlyses en stilling som førsteamanuensis innenfor rettsområdet «skatterett».»

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

xxxxxxx

ØLI

Vedlegg:

1. Styresak 78/17 (revidert)
2. Høringsuttalelser fra forskergrupelederne (FU)
3. Høringsuttalelser fra emneansvarlige (SU)
4. Høringsuttalelse fra SU og FU, utklipp fra protokoller

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 78/17
Møtedato: 31.10.2017
Arkivsaksnr: 2017/12930/GUBRN

UTLYSNING AV FASTE VITENSKAPELIG STILLINGER. REVIDERT NOTAT

I møtet 31. oktober 2017 fattet styret følgende vedtak:

«Ledelsen får fullmakt til å revidere det fremlagte notatet i lys av diskusjonen i styremøtet. Revidert notat godkjennes på sirkulasjon pr e-post, og endelig notat fremlegges til orientering i styremøte i desember.»

Dette er et revidert notat, basert på innspillene som kom frem i styret.

INNLEDNING

Frem til 2008 kunne ansatte som innleverte doktorgrad til bedømmelse forvente at fakultetet utlyste en fast stilling innen aktuelt fagområde. Eventuell bedømmelse for fast tilsetning skjedde gjerne i forlengelse av eventuelt oppnådd doktorgrad og med samme komité. En slik rekrutteringspolitikk var del av oppbyggingen av fakultetet. Senere har faste stillinger vært et knapphetsgode. Utlysning vil i nærmeste tid normalt være avhengig av naturlig avgang, selv om fakultetet jobber for en fortsatt oppbygging gjennom å øke antall faste vitenskapelige stillinger. I sak 3/17 bestemte styret å «fremme egen sak om prosess for fakultetets prioriteringer i forbindelse med utlysning av ledige stillinger som fast ansatt førsteamanuensis ved Det juridiske fakultet». Siktemålet med denne saken er å trekke opp retningslinjene som fakultetet skal følge ved fremtidige utlysninger av faste vitenskapelige stillinger. Fremdeles vil forslag til hver enkelt utlysning legges frem for styret som dermed har det endelige ord med tanke på den nærmere innretningen av faste stillinger.

BAKGRUNN

Etter reglementet for det juridiske fakultet skal styret foreta tilsetning i faste vitenskapelige stillinger (§ 1). For en forsknings- og utdanningsinstitusjon er de ansatte virksomhetens viktigste ressurser, og tilsetning i faste stillinger ved fakultetet er blant de mest avgjørende strategiske disposisjonene styret kan gjøre. Erfaringsvis blir ansatte ved fakultetet i sine stillinger frem til pensjonsalder, hvilket forsterker langtidsvirkningene av de valgene som gjøres i forbindelse med utlysning og tilsetning.

Tidligere (før 2009) utlyste fakultetet stillinger som professor med tanke på at fast ansatte i førstestilling kunne søke disse for å bli vurdert for professorkompetente. Senere har fakultetet kun lyst ut fast stilling som førstestilling, og førsteamanuensiser har så kunnet søke opprykk etter reglene om opprykk til professor (se forskrift (9. september 2006 nr. 129) om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger).

Fakultetet har ikke i nyere tid gått ut med en helt generell utlysning av førstestilling. Den nærmere innretningen har blant annet vært gjort for å dekke opp særskilte fagområder hvor fakultetet har dårlig undervisningskapasitet, eller ut fra overordnede strategier som tilsier en spesiell spissing. Hvilken kompetanse som tilføres fakultetet ved den nye tilsetningen har betydning både for undervisningen og forskningen ved fakultetet.

Fakultetet har i dag 37 professorer, 5 professor II, 11 førsteamanuenser, 1 førsteamanuens II, 30 stipendiater, 3 forskere, 3 post.doc (én av disse avsluttes ved årsskiftet) og 30 teknisk/administrative stillinger. I tillegg er én fast vitenskapelig stilling utlyst og under bedømmelse.

Ved utlysning av faste vitenskapelige stillinger har praksis variert noe, men fakultetet har i nyere tid søkt å danne seg et bilde av forsknings- og undervisningsbehovet ved å involvere forskergruppene og/eller de kursansvarlige. Ved siste utlysning sendte administrasjonen en henvendelse til de ansvarlige for de obligatoriske emnene på masterstudiet (9. august 2017) og til lederne av forskergruppene (11. august 2017).

Fakultetet har utarbeidet veiledning for søkere til førsteamanuensisstilling og veiledning for bedømmelseskomité til førsteamanuensisstilling (begge vedtatt av fakultetsstyret 23. mars 2010).

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Når fakultetet skal rekruttere faste vitenskapelig ansatte må innretningen av stillingen skje ut fra fakultetets behov knyttet til undervisning og forskning. Denne vurderingen må skje både ut fra et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. Dagens undervisningsbehov er knyttet til den gjeldende studieordningen, som i fremtiden kan bli avløst av en ordning som inneholder en annen fagportefølje. Forskningsbehovene vil være knyttet til dagens rettsområder, men det kan også være ønskelig å utvikle nye fag.

En kommer ikke utenom at en bedømmelse må skje på bakgrunn av de vitenskapelige arbeidene som søkerne allerede har skrevet. Samtidig er utlysninger fremtidsrettet. Fakultetet må derfor kunne formulere utlysningstekster som angir en forventning om hvilke områder som søkerne vil arbeide med ved en fast tilsetning. Dermed vil innretningen sikre at fakultetet får ansatte som faktisk tar undervisning og forsker på områder hvor fakultetet trenger en styrking.

For å avklare hvilke behov fakultetet har innenfor forskning og undervisning vil en derfor i fremtiden også innhente uttalelse fra de kursansvarlige og forskergruppelederne i forkant av utlysning av faste stillinger. Samtidig kan det være aktuelt å trekke inn andre grupper eller finne andre måter å involvere fagmiljøene på. Både SU og FU har en totaloversikt og er nøytrale med tanke på fagområder som gjør dem til naturlige høringsinstanser.

I forkant av hver enkelt utlysning må det lages en oversikt over undervisningsbehovet. Det er da særlig aktuelt å se på i hvilken grad undervisningen på de enkelte kursene tas av interne lærekrefter eller av eksterne, tall som også må sammenholdes med tilgjengelige interne ressurser ved fakultetet og potensialet i omrokking av interne ressurser. En må her også se på fordelingen av undervisning mellom valgemner og obligatoriske emner. Siste års erfaring vil være et utgangspunkt, selv om en må ta høyde for at enkeltår kan representere unntak, for eksempel på grunn av forskningstermin eller stipendiater som går inn i

avslutningsfasen. Dessuten må bebudet avgang inngå i vurderingen av undervisnings- og forskningsbehov. På tilsvarende måte må fakultetet i forkant av utlysninger vurdere hvilke etablerte forskningsfelt som er sårbare og hvor det eventuelt er behov for å utvikle nye områder. En kan også tenke seg at fakultetet ønsker en ytterligere oppbygging av områder hvor en allerede står sterkt, for eksempel for å bygge opp et miljø med potensial for tilfang av eksternfinansierte forskningsprosjekter.

Fakultetets undervisningsbehov er i første rekke knyttet til de obligatoriske emnene på masterstudiet. Valgemnene kommer i en annen stilling. Skulle fakultetet mangle undervisningskrefter på enkelte valgemner, kan disse legges ned (eventuelt som en midlertidig ordning). Samtidig har fakultetet et ansvar for at den totale porteføljen av valgemner gir studentene et attraktivt undervisningstilbud. Utgangspunktet må derfor være at utlysninger er knyttet til fakultetets behov for undervisningskrefter på de obligatoriske fagene, men det kan være behov for å styrke valgemner. Dette vil typisk være valgemner som er viktige for fakultetet, for eksempel for å gi et tilbud på engelsk til innreisende utvekslingsstudenter eller fordi fagområdene er en del av fakultetets profil.

Utlsyninger må også ta hensyn til fakultetets strategiplaner. Fakultetets nåværende strategiplan (2016–2022) utpeker ikke særskilte rettsområder, men viser videre til de tre strategiske forskningsområdene for UiB. Disse er marin forskning, forskning innen klima og energiomstilling og forskning knyttet til de store samfunnsutfordringene. Utlysninger av faste vitenskapelige stillinger må ta høyde for den faglige innrettingen som her er pekt ut av universitetet og fakultetet. Samtidig faller disse satsingsområdene bare i begrenset grad sammen med de fagfeltene som utgjør de obligatoriske emnene på dagens studieordning, og en eventuell studierevisjon vil ventelig ikke medføre store endringer her. Dessuten er strategiplanen knyttet til en begrenset tidshorisont, mens faste stillinger har et lengre tidsperspektiv. Derfor vil ikke nødvendigvis UiBs tre strategiske satsinger være førende for fakultetets utlysninger av faste stillinger.

De siste årene har fakultetet presisert i utlysningsteksten at «Det vil (vidare) bli lagt stor vekt på om søkeren har generell kompetanse innafor fag som inngår i fakultetets sitt masterstudium». Søkeren skal også gjøre rede for planene sine for undervisning på mastergradsprogrammet og knytte det opp mot planene sine for forskningsaktiviteten. Også i fremtiden bør fakultetet gi tilsvarende føringer i utlysningsteksten. Ved enkeltutlysninger kan styret eventuelt bestemme å fremheve valgemner hvor fakultetet ønsker en styrkning.

I tillegg til de tematiske satsingsområdene, har fakultet som strategisk målsetting i større grad enn tidligere å satse på tverrvitenskapelig orientering. Søkere til faste vitenskapelige stillinger vil være i starten av sin forskningskarriere. Et krav om at søkerne allerede har dokumentert tverrvitenskapelig orientering vil kunne føre til en uheldig innsnevring av søkermassen. Derfor vil ikke et slikt krav tas inn som standard i utlysningsteksten.

Ved tidligere utlysninger har fakultetet fremhevet i utlysningen at undervisningsspråket til vanlig er norsk, og det er stilt som krav at den som blir ansatt kan undervise på norsk eller et annet skandinavisk språk innen to år etter ansettelsen. Et slikt krav må ses i sammenheng med at fakultetets undervisningsbehov i første rekke er knyttet til de obligatoriske emnene på masterstudiet. Unntaksvis kan en likevel tenke seg særlige behov knyttet til de engelskspråklige valgemnene, men normalt vil fakultetet også i fremtiden videreføre det hittil brukte språkkravet.

Ifølge fakultetets «Veiledning for bedømmelseskomite til førsteamanuensisstilling» (2010) må minst ett arbeid «gi en dyptgående analyse med grunnlag i norske rettskilder, eller som fra folkerettslige eller andre internasjonale rettskilder kaster lys over spørsmål med betydning for Norge». Fakultetet har et ønske om å utvikle den internasjonale orienteringen, og formuleringen i utlysingen er i så måte relativt åpen. Forventningen til de fast ansatte bør være formet ut fra undervisningsspråket på den helt dominerende delen av masterstudiet. Praksis knyttet til innretting av arbeidene vil derfor opprettholdes. Universitetet sentralt har som uttalt målsetting å øke ekstern finansiert virksomhet (bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet: BOA). Da fakultetets økonomiske situasjon var tema i universitetsstyret (sak 142/16), påla styret «Det juridiske fakultet å styrke arbeidet med å øke BOA-inntekter og etter- og videreutdanningstilbudet». Også uavhengig av universitetsstyrets pålegg, ville det vært ønskelig for fakultetet å styrke BOA-aktiviteten. På denne måten kan fakultetet oppnå vekst uavhengig av eventuell økning av grunnbevilgningen. På samme måte som ved tverrvitenskapelig orientering vil et krav om dokumentert BOA-aktivitet kunne føre til en uheldig innsnevring av søkermassen. Derfor vil ikke et slikt krav tas inn som standard i utlysningsteksten. Ved utlysning på enkeltområder vil styret kunne bestemme at søkerne bes redegjøre for søkerens planer for mulig BOA-aktivitet.

Den nærmere faglige innrettingen ved utlysning av faste stillinger må ses i sammenheng med hvilke kandidater som kan være aktuelle søkere. Fakultetet ønsker best mulig kvalifiserte søkere og må rekruttere også utenom egne rekker. Samtidig har fakultetet et særskilt ansvar for de som har midlertidige stillinger ved fakultetet, eller som nylig har avlagt doktorgrad her. For fakultetet er det ønskelig at flere «interne» er aktuelle søkere når det lyses ut faste stillinger.

Stillingsbeskrivelsene må være så åpne at de legger til rette for reell konkurranse blant potensielle søkere, uaktet om de har bakgrunn fra fakultetet eller fra andre miljøer. Samtidig kan ikke stillingsbeskrivelsene være så vidtfavnende at de søkes av personer med så ulik fagbakgrunn at det er vanskelig å sette sammen en bedømmelseskomité som kan foreta en etterprøvable vurdering hvor søkerne stiller på like vilkår.

Dekan og fakultetsdirektør vil komme tilbake med en egen sak om endring av veiledning til søkere til faste vitenskapelige stillinger og veiledning til bedømmelse av faste vitenskapelige stillinger basert på de synspunktene som kom frem under styrebehandlingen av denne saken.

På denne bakgrunn inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre følgende

Vedtak:

«Utløsning av faste vitenskapelige stillinger skal skje med utgangspunkt i de føringene som ligger i dette notatet, supplert med de synspunktene som kom frem i styremøtet.»

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg

1. Utlysningstekst for fast stilling utlyst med søknadsfrist 15. september 2017.
2. Veiledning til søkere til faste vitenskapelige stillinger.
3. Veiledning til bedømmelse av faste vitenskapelige stillinger.

1) Fra forskergruppen i sivilprosess

Mottatt 16/8-18

Hei,

Forskergruppen i sivilprosess har ikke noen bestemt oppfatning om hvordan stillingsutlysningen bør innrettes. Selv om vår forskergruppe er forholdsvis liten og er avhengig av et lite antall kjernepersoner, er det neppe hensiktsmessig å rette en slik fast stilling inn mot sivilprosess på det nåværende tidspunkt. Det er svært få personer i Norge (og Norden) som kan sies å være førstekompetente i sivilprosess, og de som har en slik kompetanse er allerede etablerte ved andre institusjoner. I vår forskergruppe ønsker vi likevel gjerne å få med flere personer, men for oss er nok rekrutteringsstillinger som stipendiat eller post doc mer hensiktsmessig akkurat nå.

Hilsen

Magne [Strandberg] (også på vegne av Halvard [Haukeland Fredriksen])

2) Fra forskergruppen i strafferett

Mottatt 17/8-18

Innspill fra forskergruppeleder i strafferett til utlysning av fast stilling, Bergen 17.08.18

I egenskap av leder for forskergruppen i straffe- og straffeprosessrett vil jeg gi følgende innspill til utlysning av fast stilling. Forskergruppen i strafferett har de seneste 5 til 10 åren hatt en god utvikling. Den har de seneste årene vært ansett som det sterkeste forskningsmiljøet i strafferett i Norden, og også fått anseende i europeiske og internasjonale faglige sammenheng. Forskergruppen og medlemmer i den har på forskjellige vis også investert mye i nettverksdanning og andre tiltak som bygger opp under denne utviklingen. Jeg trekker her fram den årlige Bergen Lecture som et eksempel. Dette arrangementet har skapt oppmerksomhet om forskergruppens aktivitet ved å hente internasjonale kapasiteter til Bergen, noe som også har hatt gode ringvirkninger for medlemmer i miljøet i etterkant. Kompetansen og nettverkene som er bygd opp, bidrar i sin tur til at vi stadig utvikler kapasiteten og kompetansen til søknader om eksternfinansiering, både til NFR, BFS og nå senest også til ERC.

Utviklingen av gruppen har imidlertid nå støtt på utfordringer, fordi flere av gruppens medlemmer har avsluttet sine stillinger. Ingen av disse har gått over i ny stilling ved fakultetet. Vi har også hatt avgang av en professor (Rui, som avsluttet sin stilling pga. flytt til Tromsø). En professor når pensjonsalderen i løpet av den nærmeste framtid (Mæland). En førsteamanuensis (Suominen) har flyttet til Stockholm, og sagt opp sin stilling ved fakultetet. Videre kan det særlig nevnes at stipendiater nylig har levert sin avhandling (Fornes) eller forventes å levere sin avhandling i nærmeste framtid (Møller). To av våre stipendiater (Mo og Holter), vil også relativt snart levere sine avhandlinger og avslutte sine stipendiatstillinger. Det er ikke rekruttert nye phd-stipendiater, selv om kandidater for dette har søkt stilling ved fakultetet.

Om ikke gruppen blir styrkt, vil vi ikke kunne beholde den posisjonen vi har opparbeidet, utvikle denne særlig internasjonalt, og opprettholde arrangement og institusjoner som det er investert mye ressurser i å utvikle (slik som nevnte Bergen Lecture og tidsskriftet Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice). Også nasjonalt vil vår etablerte posisjon som det

sterkeste fagmiljøet bli utfordret av det voksende miljøet i Oslo. Utfordringene forskergruppen i strafferett og straffeprosess har, må for øvrig ses i sammenheng med at strafferettsmiljøet også står innfor store utfordringer når det gjelder å dekke undervisningsbehovet.

Det skal også legges til at strafferettsforskningen angår de store samfunnsutfordringene som er knytt til kriminalitet og samfunnets behov for å verne borgenes fri- og rettigheter – og dermed også må anses som et satsningsområde etter strategiplanen. Kriminalitetsbildet er i stadig endring, og vi trenger å bidra med forskning på høyt nivå innenfor flere ulike felt innenfor strafferett, straffeprosessrett og straffegjennomføringsrett. Vi trenger også særlig å utvikle strafferettsforskning som orienterer seg tverrfaglig.

Vi står derfor innfor en situasjon der gruppen i det minste trenger å få erstattet de fagpersonene som har eller vil slutte i faste stillinger, og helst også nye stillinger for å kunne beholde og utvikle den faglige sterke posisjon som den opparbeidet. Etter min mening er det viktig å prøve å bevare og videreutvikle forskermiljøet, som et av landets og Nordens absolutt ledende forsknings- og undervisningsmiljøer.

Jeg ber om at det behovet vurderes i utlysning av faste stillinger.

Beste hilsen,
Linda Gröning

3) Fra forskergruppen for rettsstat Mottatt 2/10-18

Bergen/Paris 02.10.2018

Innspel frå Forskargruppa for rettsstat til Forskningsutvalet om utlysning av fast vitskapleg stilling

Vi viser til invitasjon til forskargruppene om innspel i samband av utlysning av fast vitskapleg stilling etter Jon Petter Ruis avgang. Vår forskargruppe dekker fleire rettsområde og tangerer fleire av dei obligatoriske faga og valemna på masterstudiet i rettsvitskap.

Forskning på rettsstatsspørsmål blant fakultetets forskarar er mangfaldig og solid. Samstundes er det klart at fakultetets samla forskingskompetanse på internasjonale menneskerettar er svekka etter at både Jon Petter Rui og Maja Janmyr nyleg har sagt opp. Om Jørgen Aall skulle finne på å bli utnemnt som norsk dommar i Den europeiske menneskerettsdomstolen, vil fakultetets forskingskompetanse på menneskerettar vere vesentleg svekt på kort tid.

Den nemnte svekkinga av forskingskompetanse på menneskerettar vil også få konsekvensar for undervisningskapasiteten. Jon Petter Rui var så vidt vi kjenner til tilsett i ei stilling retta mot menneskerettar. I teorien har fakultetet god dekning blant dei faste vitskapleg tilsette på undervisning i faget Jus135 Rettsstat og menneskerettar. Det har likevel vist seg vanskeleg å mobilisere stabile undervisningskrefter i dette faget. Førre semester kunne berre éin av dei faste vitskapleg tilsette ta storgrupper i faget. Undervisningsbehovet måtte då på kort varsel

dekkast av flinke nyutdanna og stipendiatar som enno ikkje hadde byrja i stillinga si. Etter vårt syn kan fakultetets undervisningskapasitet i dette faget seiast å vere sårbar.

Vi meiner fakultetet på sikt bør ha som ambisjon å tilsette i fast vitenskapleg stilling ein person med forskingskompetanse på menneskerettar, med særleg vektlegging av EMK og verknaden av denne i nasjonal rett. Dette kan skje ved ei spissa utlysning, eller at rettsområdet vert lista opp som eitt av fleire prioriterte rettsområde ved ei elles open utlysning. Etter vårt syn bør likevel ikkje ei slik utlysning gjerast utan at fakultetet har kartlagd den potensielle søkjarmassen. Ei stilling i EMK-rett vil lett tiltrekke seg mange internasjonale søkarar, og det er viktig at fakultetet ved ei eventuell tilsetjing også vektlegg at vedkomande skal undervise i Jus135 og i andre obligatoriske fag med menneskerettslege dimensjonar.

Til slutt vil vi minne om at undervisningsbehovet i Jus135 på kort sikt kan dekkast ved tilsetting av personar med ein breiare rettsstatleg fagprofil enn "rein" EMK-rett. Viktige spørsmål i faget, både i dagens samansetnad og venteleg etter ein studiereform, er knytt til domstolar, tvang, familieliv og barn i eit offentlegrettsleg perspektiv. Om fakultetet skulle prioritere eit eller fleire av desse felta ved den komande utlysinga, vil vedkomande som vert tilsett vere aktuell for Forskargruppa for rettsstat.

Beste helsing Eirik Holmøyvik & Ragna Aarli

4) Fra forskergruppen for formuerett

Bergen 3. oktober 2018

FU/SU

Rekruttering – behov

Formuerettsmiljøet ved UiB er etter hvert blitt blant de ledende i landet, og også i en nordisk kontekst legges vi merke til. Senest i fjor uttalte Mads Bryde Andersen på disputas at formuerettsmiljøet på vårt fakultet utmerket seg særlig med grunnleggende og prinsipielle doktorgradsemner, gjennomført på høyt faglig nivå.

I øyeblikket er imidlertid ikke fremtidsutsiktene like gode. Stipendiatrekrutteringen har ikke vært like god de senere årene, og i dag har vi kun én formuerettsstipendiat – Torhild Nordtveit. Hun har rett i overkant av et år igjen til innlevering.

Formuerettsmiljøet ved fakultetet fremstår ikke som spesielt sårbart i årene fremover. Mange sentrale forskere er relativt unge, og vi dekker en relativt stor bredde av de formuerettslige fagene. Det åpenbare hullet er en svært begrenset kompetanse innenfor selskapsrett. Her bør fakultetet se seg om etter aktuelle personer som kan bidra på et felt et juridisk fakultet bør ha kompetanse på. Ved forrige runde pekte jeg også på behov for styrking av obligasjonsrett/kontraktsrett, noe som har blitt bedret noe både som følge av nyansettelse (Vea Lund) og som følge av en styrket faglig interesse fra sentrale fagpersoner på fakultetet (Monsen, Skjefstad). For forskningens del er det etter min mening i øyeblikket størst behov for en satsing på nye formuerettsstipendiater, om vi ser bort fra behovet for selskapsrettslig kompetanse. Det er imidlertid er spørsmål som FU bør vurdere, om ikke et etter hvert sterkt forskningsmiljø i privatrett/formuerett på fakultetet bør styrkes/befestes

med jevne mellomrom dersom vi får sjansen. Historisk sett er særlig privatrettsmiljøet utsatt for avgang ved at folk slutter. Dette har også en sammenheng med at formuerettsmiljøet skal dekke en stor bredde i undervisning, og er sårbar for undervisningspress på sentrale forskere.

På undervisningssiden har kurset i allmenn formuerett i lang tid vært vanskelig å fylle. Det har bedret seg over tid; etter hvert holdes mesteparten av seminarundervisningen av ansatte med førstekompetanse innenfor formuerettslige fag. Det er imidlertid en stor variasjon og bredde i de som underviser, bl.a. har Askeland, Færstad, Skjefstad, Ernst Nordtveit og Skodvin vært innom som underviser – og ingen av dem har sin primærkompetanse i de fagene som inngår som del av formuerettskurset. Dette viser et generelt poeng: Det er ganske mange av våre formuerettsforskere som har en relativt bred kompetanseprofil og kan undervise i flere av de obligatoriske privatrettsfagene på studiet. Det er selvsagt en styrke, men gjør også at man kan få inntrykk av at fakultetet har bedre undervisningsdekning enn det som er tilfellet. Det gjør at selv noen få frafall i form av permisjoner og forskningsfri kan skape relativt store vansker for flere fag av gangen. I år er det f.eks. mange med forskningsfri innenfor kontraktsretts- og obligasjonsrettsfagene, noe som gjør at det heller ikke har vært mulig å fylle undervisningsbehovet i formuerettsfaget. På undervisningssiden er det klart nok behov for flere personer med formuerettslig kompetanse.

Til tross for et behov både på forsknings- og undervisningssiden, er det imidlertid for øyeblikket ikke en spesielt god rekrutteringssituasjon. Det er også et problem som trolig vil vedvare, i lys av stipendiatsituasjonen. Det er neppe grunn til å anbefale å lyse ut stillinger, når det er så usikkert hvorvidt vi har gode søkere. Jeg ønsker at fakultetet jobber aktivt med rekruttering i formuerettsfagene, slik at vi kan utvikle gode kandidater, og har følere ute for potensielle kandidater med førstekompetanse som kan være interessert i stilling på fakultetet. I øyeblikket mener jeg derimot ikke at det er godt grunnlag for førstestillingsutlysninger rettet mot de formuerettslige fagene.

Med vennlig hilsen
Hans Fredrik Marthinussen
Leder forskergruppen for formuerett
Kursansvarlig Allmenn formuerett

5) Fra forskergruppen i familie-, arve-, barne- og personrett
Mottatt 1/10-18

Bergen, 1.10.2018

UTLYSNING AV FAST VITENSKAPELIG STILLING - UTTALELSE

Jeg viser til epost 16.08, der både forskergruppeledere og emneansvarlige er bedt om å uttale seg. Jeg uttaler meg som begge deler, da forespørselen kom før SU-vedtak om at Maria Veia Lund overtar emneansvaret i JUS112, men setter Maria i kopi.

Når det særskilt gjelder emneansvaret, er fremtidens studieordning (ut over ca. to påfølgende studieår) p.t. uavklart. Uttalelsen bygger derfor fortrinnsvis på behov ut fra dagens situasjon.

Både undervisningsmiljøet i arve- og familierett og forskergruppen for familie-, barne-, arve- og personrett har vært og er sårbare. Vi mistet tidligere i år Gudrun Holgersen som har blitt pensjonist. Det har gått utover fakultetets barnerettslige kompetanse, jf. nedenfor. Undervisningsmessig har det medført behov for flere stillinger som rettes inn mot privatretten, med særlig ansvar for de deler som ikke anses som formuerett i snever forstand, altså person-, familie-, arve- og barnerett. Med særskilt tanke på undervisningen i JUS112 Arve- og familierett måtte vi i 2018 – og trolig også i 2019 – klare oss uten stipendiater som storgruppeledere m.v.. At vi fikk dekket behovet for ledere til samtlige 10 storgrupper, skyldtes at to ledere (Anneken Sperr og Maria Veia Lund) tok tre grupper hver. Det kan vi ikke uten videre anta er en bærekraftig løsning. Dessuten skal jeg (som hadde to storgrupper i 2018) ha forskningstermin og vil ikke delta i undervisningen utover forelesninger i 2019, men Asbjørn Strandbakken (som hadde de to siste) har et skyhøyt overskudd i undervisningsbanken. Det kan derfor bli vanskelig å dekke undervisningsbehovet (utover forelesninger) i 2019, kanskje også fremover, uten tilførsel av nytt personale.

Jeg nevner også enkelte forskningsområder som peker seg ut i den forstand at de menneskelige forskerressurser fortsatt ikke står i forhold til forskningsutfordringene:

- 1) De formuerettslige dimensjoner, eller de økonomiske rettsvirkninger av familieliv («familieformuerett» i vid forstand») og arverett. Situasjonen er noe bedret i den senere tid ved at Asbjørn Strandbakkens dekanperiode er over og han har fått bedre tid til forskning, noe som bl.a. har resultert i læreboken «Økonomisk familierett». Det er likevel et klart behov for ytterligere grunnforskning. Det gjøres oppmerksom på at vi har en fhv. (Karsten Grimstad) og en ansatt (Camilla H. Olsen) som arbeider med sine Ph.D.-avhandlinger forsker innenfor disse områdene. De ligger p.t. an til å levere sine avhandlinger hhv. ultimo 2018/medio 2019. Det vil være en utvilsom styrking av så vel forsknings- som undervisningsmiljøet innenfor fagområdene å rekruttere dem, og Karsten har gitt uttrykk for at han vil tilbake til UiB når avhandlingen er levert. Men om førstkommende utlysning er aktuell for Karsten, avhenger av om han har levert/søknadsfrist osv.
- 2) Familierett i sin alminnelighet: Større og mindre prosjekter i nordiske og europeiske kontekster forsker bl.a. på (manglende) adekvate rettslige instrumenter i møte med de familiemessige konsekvenser av samfunnsutviklingen, herunder et mangfold i aksepterte familieformer/relasjoner, og ulike verdier og ideologier knyttet til utviklingen. Innenfor forskergruppen forskes det i liten grad på dette, med et visst forbehold for et lite felt innen barneretten, se neste punkt.
- 3) Barneretten. Som sådan har fagområdet nærmest vært neglisjert ved vårt fakultet. Barneretten har siden forrige studiereform (2003-04) verken vært en del av forventet læringsutbytte i familierett, eller et eget spesialemne. Dette til tross for den sentrale betydning barnerett har for enkeltmenneskets skjebne i det praktiske liv, f.eks. ved megling og konfliktløsning om bosted, omsorg og samvær etter foreldres samlivsbrudd, og til tross for den rivende rettslige utviklingen området har gjennomgått i de senere år. Manglende kompetanse/kapasitet blant fagpersoner til å arbeide med faget i en studiesammenheng henger selvsagt sammen med manglende forskning på området. En viss bedring har det likevel blitt i de aller siste år. Her kan bl.a. nevnes at rettstilstanden ved nye måter å få barn på som følge av teknologisk utvikling er en del av et pågående Ph.D.-prosjekt om foreldreskap (Lill Haukanes), som dog pga. permisjon m.m. vel ikke skal leveres før 2020, slik at Lill neppe er en aktuell søker for nærværende utlysning.

- 4) Personretten har vel i studiesammenheng aldri vært et obligatorisk eller spesialelemne ved vårt fakultet. Det har – kanskje derfor – heller ikke, eller bare knapt, vært forsket på, før Maria Vea Lunds pågående prosjekt «Overføring av formue, alderdom og rettsleg handleevne». Også her tilsier samfunnsutviklingen at det trengs økt juridisk forskningsinnsats. Vi fikk for flere år siden ny vergemålslov, som bl.a. har henvist umyndiggjøringsinstituttet til rettshistorien, og lovfestet og regulert nærmere pårørendes rett til å handle på vedkommendes vegne. Internasjonalt synes også trenden å være å la vedkommende i størst mulig grad beholde sin selvråderett, og Norge har bl.a. ratifisert en konvensjon om rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse. Også innenfor andre deler av personretten knytter samfunnsutviklingen den tettere opp til grunnleggende menneskerettigheter, herunder betydningen av våre folkerettslige forpliktelser for tolkning og anvendelse av bestemmelser i vergemålsloven, og til bl.a. helse- og sosialretten.

Det er grunn til å påpeke at jo lengre fakultetets forskning forsømmes på de nevnte områder, desto mer domineres de av forskning annetsteds, på nasjonalt plan f.o.f. ved universitetet i Oslo. Forskere ved andre institusjoner vil derved også fortsette å stå bedre rustet enn oss til å delta i internasjonalt forskningssamarbeid. Dette er ikke minst uheldig i lys av at forskningsfeltene personrett – barnerett – familierett – arverett ivaretar hele livsaspektet fra fødsel til død - faktisk fra før fødselen, jf. bl.a. avtaler/vedtak om assistert befruktning/surrogati, og til etter døden, jf. skifteoppgjør etter avdøde. Dette er felt som det er særdeles viktig å ha mest mulig innsiktsfull forskning om, ikke bare for betydningen for enkeltmenneskets liv, men for samfunnet som sådan. Det kan her være betimelig å minne om Universitetet i Bergens visjoner og strategier, oppsummert i stikkordene hav – liv – samfunn. Våre fagområder scorer kanskje ikke så høyt på «hav», men desto høyere på liv og samfunn.

Thomas Eeg
Emneansvarlig (under nedtrapping) JUS112
Forskergruppeleder familie-, arve-, barne- og personrett.

6) Fra forskergruppe for konkurranse- og markedsrett

Mottatt 3/10-18

Hei,

Her kommer innspill fra meg som forskergruppeleder for forskergruppen for konkurranse- og markedsrett:

Det pågår akkurat nå en ansettelsesprosess for en førsteamanuensis som vil bli knyttet til vårt fagmiljø. Vi skal derfor ikke be om at neste utlysning også spisses inn mot konkurranse- og markedsrett, men finner likevel grunn til påpeke forhold som kan ha betydning for utformingen av denne utlysningen og fremtidige utlysninger.

Selv om vi nå får et tilskudd til fagmiljøet i form av en fast stilling, er det fortsatt behov for og ønskelig med enda flere. Forskergruppen vår har et unikt potensiale, og vokser allerede frem som ledende på sitt felt. Vi befinner oss likevel i en sårbar stilling. Kapasiteten til de faste ansatte tilknyttet gruppen er allerede sprengt. Dette gir særlig utfordringer ikke bare på

undervisningssiden (inkl. NIRI-kurset), men også i forhold til andre viktige forsknings- og lederoppgaver som vi er bedt om (og/eller er oppfordret til) å besørge – søknader om eksterne midler, prosjektledelse, veilederoppdrag (master og PhD), ledelse av forskergruppen og BECCLE m.m.

Vi har to midlertidig ansatte i forsker- og postdok-stillinger som allerede bidrar langt utover det som kan kreves av ansatte i slike stillinger. Den ene av disse vil forhåpentligvis være fast ansatt om ikke lenge, men vi får også en ny postdok i fagmiljøet fra nyåret.

Behovet for flere faste ansatte med særlig kompetanse innen konkurranse- og markedsrett oppleves derfor som økende og markant – både for å rekke over arbeidsoppgavene som vi har nå, og med tanke på å styrke og utvikle gruppen vår og BECCLE på lengre sikt. Det vil for øvrig kunne forventes flere kvalifiserte søkere til – og dermed en reell konkurranse for – en slik stilling. Vi tillater oss å påpeke at to av søkerne i den pågående prosessen er meget godt kvalifiserte søkere. Den av de to som ikke får fast tilsettelse denne gangen, vil også kunne være en stor ressurs for både fakultetet og vårt fagmiljø i fremtiden.

Selv om vi ikke forventer en spissing i konkurranse- og markedsrett hadde det vært fint om stillingen som blir utlyst er åpen nok til at også søkere med kompetanse i konkurranse- og markedsrett kan søke.

Vh

Ronny [Gjendemsjø]

På vegne av forskergruppen for konkurranse- og markedsrett.

7) Fra forskergruppen i skatt og avgift

Mottatt 3/10-18

03.10.2018

Skatterettsgruppens innspill til stillingsutlysning

Vi viser til epost fra Anita Hadziavdic Garden av 16. august hvor forskergruppeledere oppfordres til å komme med innspill til den planlagte utlysningen av fast vitenskapelig stilling som førsteamanuensis.

Forskergruppen i skatte- og avgiftsrett ønsker at stillingsutlysningen spisses, slik at den kun gjelder for fagområdet skatte- og avgiftsrett. Det juridiske fakultet i Bergen har i dag ingen faste heltidsansatte i skatterett. Skatterettsfaget står også svakt på øvrige juridiske fakulteter, idet tidligere ledende fagpersoner har nådd, eller er i ferd med å nå pensjonsalder. Det er i første rekke ved Det juridiske fakultet i Bergen at man er i gang med en satsing på nye fagpersoner, men disse er foreløpig midlertidig ansatte.

Vi er glade for at ledelsen ved Det juridiske fakultet i Bergen har uttrykt ønske om å arbeide målrettet for få på plass et større forsknings- og undervisningsmiljø på skatterettens område, og at man forsøker å skaffe ekstern finansiering. For at en satsning skal la seg realisere, er det imidlertid avgjørende at fakultetet så raskt som mulig ansetter minst én fast fagperson i skatte- og avgiftsrett som kan stå i spissen for utviklingen av miljøet.

Det er også behov for å styrke undervisningen i skatte- og avgiftsrett. De to skatterettsfagene har lenge vært blant de mest populære valgfagene på fakultetet, men i senere år – hvor man

har brukt ulike eksterne forelesere – har det kommet tilbakemeldinger om at undervisningen er for fragmentert.

Med vennlig hilsen

Berte-Elen Konow
Professor
Co-leder for forskergruppen i skatt- og
avgift
Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen

Henrik Skar
Postdoktor
Co-leder for forskergruppen i skatt- og avgift
Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen

1) Fra Ørnulf Øyen

Mottatt 23/8-18

Utlysning av fast vitenskapelig stilling høsten 2018

Det vises til e-posten den 16. august angående utlysning av en fast vitenskapelig stilling i løpet av høsten 2018. Jeg uttaler meg som kursansvarlige i faget JUS242 Rettergang.

De siste årene og frem til og med studieåret 2016/2017 har vi hatt god tilgang på interne undervisningskrefter i faget Rettergang, både når det gjelder forelesere og seminarledere. Fra og med studieåret 2017/2018 har det vært en negativ utvikling, særlig når det gjelder seminarledere. Utviklingen ble beskrevet i innspillet fra Magne Strandberg og undertegnede i notatet av 16. januar 2018 angende utlysning av en fast stilling våren 2018.

Tidlig i august ble studiedekan Halvard Fredriksen kontaktet angående problemet med å rekruttere seminarledere i sivilprosess og straffeprosess. Hans arbeid har medført at situasjonen i sivilprosess nå ser vesentlig lysere ut, ved at Miriam Skag og Camilla Bernt går inn som seminarledere i sivilprosess dette studieåret. Behovet for seminarledere i sivilprosess er dermed dekket på kort sikt, og siden de to er fast ansatt og at Strandberg er tilbake neste studieår, ser situasjonen nå lys ut når det gjelder seminarledere i sivilprosess.

I straffeprosess er derimot situasjonen fortsatt vanskelig. Som nevnt i notatet av 16. januar er de tidligere seminarlederne Jon Petter Rui og Marlin Johansen ikke akuttelle som seminarledere. Pr. dags dato er bare tre seminarledere på plass (Knut Einar Skdvin, Asbjørn Strandbakken og undertegnede), og noen åpenbare ytterligere kandidater ikke å foreligge. Som nevnt i notatet av 16. januar har Gert Johan Kjelby som følge av et eksterntfinansiert prosjekt ikke undervisningsplikt før i slutten av februar 2022, noe som medfører at han ikke er aktuell som seminarleder i straffeprosess før studieåret 2022/2023. Problemet kan bli løst gjennom den ansettelsesprosessen av stipendiater som pågår, men dette er usikkert.

Problemene i straffeprosess (og sivilprosess) er ikke av en slik karakter at en særskilt utlysning innen straffeprosess (eller prosessrett mer generelt) er naturlig. Men i den grad en også i faget JUS241 Strafferett har et rekrutteringsproblem når det gjelder seminarledere, bør behovet i strafferett og straffeprosess ses i sammenheng. Videre er det viktig at fakultetet i sin rekruttering til faste stillinger ha fokus på å rekruttere personer med bred faglig undervisningskompetanse i norsk rett, slik at de som ansettes ved behov kan oppfylle noe av undervisningsplikten i faget JUS242 Rettergang.

Bergen, den 23. august 2018

Ørnulf Øyen

2) Fra Thomas Eeg

Mottatt 1/10-18

Bergen, 1.10.2018

UTLYSNING AV FAST VITENSKAPELIG STILLING - UTTAELSE

Jeg viser til epost 16.08, der både forskergruppeledere og emneansvarlige er bedt om å uttale seg. Jeg uttaler meg som begge deler, da forespørselen kom før SU-vedtak om at Maria Veia Lund overtar emneansvaret i JUS112, men setter Maria i kopi.

Når det særskilt gjelder emneansvaret, er fremtidens studieordning (ut over ca. to påfølgende studieår) p.t. uavklart. Uttalelsen bygger derfor fortrinnsvis på behov ut fra dagens situasjon.

Både undervisningsmiljøet i arve- og familierett og forskergruppen for familie-, barne-, arve- og personrett har vært og er sårbare. Vi mistet tidligere i år Gudrun Holgersen som har blitt pensjonist. Det har gått utover fakultetets barnerettslige kompetanse, jf. nedenfor. Undervisningsmessig har det medført behov for flere stillinger som rettes inn mot privatretten, med særlig ansvar for de deler som ikke anses som formuerett i snever forstand, altså person-, familie-, arve- og barnerett. Med særskilt tanke på undervisningen i JUS112 Arve- og familierett måtte vi i 2018 – og trolig også i 2019 – klare oss uten stipendiater som storgruppeledere m.v.. At vi fikk dekket behovet for ledere til samtlige 10 storgrupper, skyldtes at to ledere (Anneken Sperr og Maria Veia Lund) tok tre grupper hver. Det kan vi ikke uten videre anta er en bærekraftig løsning. Dessuten skal jeg (som hadde to storgrupper i 2018) ha forskningstermin og vil ikke delta i undervisningen utover forelesninger i 2019, men Asbjørn Strandbakken (som hadde de to siste) har et skyhøyt overskudd i undervisningsbanken. Det kan derfor bli vanskelig å dekke undervisningsbehovet (utover forelesninger) i 2019, kanskje også fremover, uten tilførsel av nytt personale.

Jeg nevner også enkelte forskningsområder som peker seg ut i den forstand at de menneskelige forskerressurser fortsatt ikke står i forhold til forskningsutfordringene:

- 1) De formuerettslige dimensjoner, eller de økonomiske rettsvirkninger av familieliv («familieformuerett» i vid forstand») og arverett. Situasjonen er noe bedret i den senere tid ved at Asbjørn Strandbakkens dekanperiode er over og han har fått bedre tid til forskning, noe som bl.a. har resultert i læreboken «Økonomisk familierett». Det er likevel et klart behov for ytterligere grunnforskning. Det gjøres oppmerksom på at vi har en fhv. (Karsten Grimstad) og en ansatt (Camilla H. Olsen) som arbeider med sine Ph.D-avhandlinger forsker innenfor disse områdene. De ligger p.t. an til å levere sine avhandlinger hhv. ultimo 2018/medio 2019. Det vil være en utvilsom styrking av så vel forsknings- som undervisningsmiljøet innenfor fagområdene å rekruttere dem, og Karsten har gitt uttrykk for at han vil tilbake til UiB når avhandlingen er levert. Men om førstkommende utlysning er aktuell for Karsten, avhenger av om han har levert/søknadsfrist osv.
- 2) Familierett i sin alminnelighet: Større og mindre prosjekter i nordiske og europeiske kontekster forsker bl.a. på (manglende) adekvate rettslige instrumenter i møte med de familiemessige konsekvenser av samfunnsutviklingen, herunder et mangfold i aksepterte familieformer/relasjoner, og ulike verdier og ideologier knyttet til utviklingen. Innenfor forskergruppen forskes det i liten grad på dette, med et visst forbehold for et lite felt innen barneretten, se neste punkt.
- 3) Barneretten. Som sådan har fagområdet nærmest vært neglisjert ved vårt fakultet. Barneretten har siden forrige studiereform (2003-04) verken vært en del av forventet læringsutbytte i familierett, eller et eget spesialemerne. Dette til tross for den sentrale betydning barnerett har for enkeltmenneskets skjebne i det praktiske liv, f.eks. ved megling og konfliktløsning om bosted, omsorg og samvær etter foreldres samlivsbrudd, og til tross for den rivende rettslige utviklingen området har gjennomgått i de senere år. Manglende kompetanse/kapasitet blant fagpersoner til å arbeide med faget i en studiesammenheng henger selvsagt sammen med manglende forskning på området. En viss bedring har det likevel blitt i de aller siste år. Her kan bl.a. nevnes at rettstilstanden ved nye måter å få barn på som følge av teknologisk utvikling er en del av et pågående Ph.D.-prosjekt om foreldreskap (Lill Haukanes), som

dog pga. permisjon m.m. vel ikke skal leveres før 2020, slik at Lill neppe er en aktuell søker for nærværende utlysning.

- 4) Personretten har vel i studiesammenheng aldri vært et obligatorisk eller spesialeemne ved vårt fakultet. Det har – kanskje derfor – heller ikke, eller bare knapt, vært forsket på, før Maria Vea Lunds pågående prosjekt «Overføring av formue, alderdom og rettsleg handleevne». Også her tilsier samfunnsutviklingen at det trengs økt juridisk forskningsinnsats. Vi fikk for flere år siden ny vergemålslov, som bl.a. har henvist umyndiggjøringsinstituttet til rettshistorien, og lovfestet og regulert nærmere pårørendes rett til å handle på vedkommendes vegne. Internasjonalt synes også trenden å være å la vedkommende i størst mulig grad beholde sin selvråderett, og Norge har bl.a. ratifisert en konvensjon om rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse. Også innenfor andre deler av personretten knytter samfunnsutviklingen den tettere opp til grunnleggende menneskerettigheter, herunder betydningen av våre folkerettslige forpliktelser for tolkning og anvendelse av bestemmelser i vergemålsloven, og til bl.a. helse- og sosialretten.

Det er grunn til å påpeke at jo lengre fakultetets forskning forsømmes på de nevnte områder, desto mer domineres de av forskning annetsteds, på nasjonalt plan f.o.f. ved universitetet i Oslo. Forskere ved andre institusjoner vil derved også fortsette å stå bedre rustet enn oss til å delta i internasjonalt forskningssamarbeid. Dette er ikke minst uheldig i lys av at forskningsfeltene personrett – barnerett – familierett – arverett ivaretar hele livsaspektet fra fødsel til død - faktisk fra før fødselen, jf. bl.a. avtaler/vedtak om assistert befruktning/surrogati, og til etter døden, jf. skifteoppgjør etter avdøde. Dette er felt som det er særdeles viktig å ha mest mulig innsiktsfull forskning om, ikke bare for betydningen for enkeltmenneskets liv, men for samfunnet som sådan. Det kan her være betimelig å minne om Universitetet i Bergens visjoner og strategier, oppsummert i stikkordene hav – liv – samfunn. Våre fagområder scorer kanskje ikke så høyt på «hav», men desto høyere på liv og samfunn.

Thomas Eeg
Emneansvarlig (under nedtrapping) JUS112
Forskergruppeleder familie-, arve-, barne- og personrett.

3) Fra Christian Franklin

Mottatt 3/10-18

Kursansvarlige bes opplyse om det er et udekket undervisningsbehov på kursene sine samt komme med synspunkter om hvilket fagområde den faste stillingen som skal utlyses bør knyttes til.

Som kursansvarlig for JUS 121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner («NIRI») er det etter min mening et klart behov for flere faste vitenskapelig ansatte på alle fagfeltene som NIRI-kurset rommer, for å kunne dekke over undervisningsbehovet på kurset på både kortere og lengre sikt. Kapasiteten til de faste ansatte knyttet til kurset er allerede sprengt, og de fleste av stipendiatene som hadde vært aktuelle for undervisning på kurset har allerede oppfylt undervisningsplikten sin.

Stillingen bes derfor utlyses åpent, med fortrinn for kandidater med kompetanse til å undervise i norsk statsrett, folkerett EU- og/eller EØS-rett.

Med vennlig hilsen,

Christian Franklin
Kursansvarlig JUS121 NIRI

4) Fra Hans Fredrik Martinussen
Mottatt 3/10-18

Bergen 3. oktober 2018

FU/SU

Rekruttering – behov

Formuerettsmiljøet ved UiB er etter hvert blitt blant de ledende i landet, og også i en nordisk kontekst legges vi merke til. Senest i fjor uttalte Mads Bryde Andersen på disputas at formuerettsmiljøet på vårt fakultet utmerket seg særlig med grunnleggende og prinsipielle doktorgradsemner, gjennomført på høyt faglig nivå.

I øyeblikket er imidlertid ikke fremtidsutsiktene like gode. Stipendiatrekrutteringen har ikke vært like god de senere årene, og i dag har vi kun én formuerettsstipendiat – Torhild Nordtveit. Hun har rett i overkant av et år igjen til innlevering.

Formuerettsmiljøet ved fakultetet fremstår ikke som spesielt sårbart i årene fremover. Mange sentrale forskere er relativt unge, og vi dekker en relativt stor bredde av de formuerettslige fagene. Det åpenbare hullet er en svært begrenset kompetanse innenfor selskapsrett. Her bør fakultetet se seg om etter aktuelle personer som kan bidra på et felt et juridisk fakultet bør ha kompetanse på. Ved forrige runde pekte jeg også på behov for styrking av obligasjonsrett/kontraktsrett, noe som har blitt bedret noe både som følge av nyansettelse (Vea Lund) og som følge av en styrket faglig interesse fra sentrale fagpersoner på fakultetet (Monsen, Skjefstad). For forskningens del er det etter min mening i øyeblikket størst behov for en satsing på nye formuerettsstipendiat, om vi ser bort fra behovet for selskapsrettslig kompetanse. Det er imidlertid et spørsmål som FU bør vurdere, om ikke et etter hvert sterkt forskningsmiljø i privatrett/formuerett på fakultetet bør styrkes/befestes med jevne mellomrom dersom vi får sjansen. Historisk sett er særlig privatrettsmiljøet utsatt for avgang ved at folk slutter. Dette har også en sammenheng med at formuerettsmiljøet skal dekke en stor bredde i undervisning, og er sårbare for undervisningspress på sentrale forskere.

På undervisningssiden har kurset i allmenn formuerett i lang tid vært vanskelig å fylle. Det har bedret seg over tid; etter hvert holdes mesteparten av seminarundervisningen av ansatte med førstekompetanse innenfor formuerettslige fag. Det er imidlertid en stor variasjon og bredde i de som underviser, bl.a. har Askeland, Færstad, Skjefstad, Ernst Nordtveit og Skodvin vært inno som underviser – og ingen av dem har sin primærkompetanse i de fagene som inngår som del av formuerettskurset. Dette viser et generelt poeng: Det er ganske mange av våre formuerettsforskere som har en relativt bred kompetanseprofil og kan undervise i flere av de obligatoriske privatrettsfagene på studiet. Det er selvsagt en styrke, men gjør også at man kan få inntrykk av at fakultetet har bedre undervisningsdekning enn det som er tilfellet. Det gjør at selv noen få frafall i form av permisjoner og forskningsfri kan skape relativt store vansker for flere fag av gangen. I år er det f.eks. mange med forskningsfri innenfor kontraktsretts- og obligasjonsrettsfagene, noe som gjør at det heller ikke har vært mulig å fylle undervisningsbehovet i formuerettsfaget. På undervisningssiden er det klart nok behov for flere personer med formuerettslig kompetanse.

Til tross for et behov både på forsknings- og undervisningssiden, er det imidlertid for øyeblikket ikke en spesielt god rekrutteringssituasjon. Det er også et problem som trolig vil vedvare, i lys av stipendiatsituasjonen. Det er neppe grunn til å anbefale å lyse ut stillinger, når det er så usikkert hvorvidt vi har gode søkere. Jeg ønsker at fakultetet jobber aktivt med rekruttering i formuerettsfagene, slik at vi kan utvikle gode kandidater, og har følere ute for potensielle kandidater med førstekompetanse som kan være interessert i stilling på fakultetet. I øyeblikket mener jeg derimot ikke at det er godt grunnlag for førstestillingsutlysninger rettet mot de formuerettslige fagene.

Med vennlig hilsen
Hans Fredrik Marthinussen
Leder forskergruppen for formuerett
Kursansvarlig Allmenn formuerett

5) Fra Henrik Skar og Berte-Elen Konow

Mottatt 3/10-18

Skatterettsgruppens innspill til stillingsutlysning

Vi viser til epost fra Anita Hadziavdic Garden av 16. august hvor forskergruppeledere oppfordres til å komme med innspill til den planlagte utlysningen av fast vitenskapelig stilling som førsteamanuensis. Forskergruppen i skatte- og avgiftsrett ønsker at stillingsutlysningen spisses, slik at den kun gjelder for fagområdet skatte- og avgiftsrett. Det juridiske fakultet i Bergen har i dag ingen faste heltidsansatte i skatterett. Skatterettsfaget står også svakt på øvrige juridiske fakulteter, idet tidligere ledende fagpersoner har nådd, eller er i ferd med å nå pensjonsalder. Det er i første rekke ved Det juridiske fakultet i Bergen at man er i gang med en satsing på nye fagpersoner, men disse er foreløpig midlertidig ansatte.

Vi er glade for at ledelsen ved Det juridiske fakultet i Bergen har uttrykt ønske om å arbeide målrettet for få på plass et større forsknings- og undervisningsmiljø på skatterettens område, og at man forsøker å skaffe ekstern finansiering. For at en satsning skal la seg realisere, er det imidlertid avgjørende at fakultetet så raskt som mulig ansetter minst én fast fagperson i skatte- og avgiftsrett som kan stå i spissen for utviklingen av miljøet.

Det er også behov for å styrke undervisningen i skatte- og avgiftsrett. De to skatterettsfagene har lenge vært blant de mest populære valgfagene på fakultetet, men i senere år – hvor man har brukt ulike eksterne forelesere – har det kommet tilbakemeldinger om at undervisningen er for fragmentert.

Med vennlig hilsen

Berte-Elen Konow
Professor
Co-leder for forskergruppen i skatt- og avgift
Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen

Henrik Skar
Postdoktor
Co-leder for forskergruppen i skatt- og avgift
Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen

Utklipp fra SU protokoll sak 78-5-18

5) Tilsetninger i faste vitenskapelige stillinger. Notat fra administrasjonen/ANIGA/JOSP. Vedlagt uttalelser fra fagmiljøene/ansatte.

SU uttaler

Uttalelse til fakultetsstyret: De høringssvarene som er kommet inn gir ikke SU grunnlag for å anbefale styret en spesiell innretting av utlysningen. SU vil likevel bemerke at det er ønskelig med lærere med bred kompetanse i norsk rett, som kan undervise i flere obligatoriske emner på masterprogrammet. Det er likevel grunn til å være oppmerksom på at selv om en lærer kan undervise i mange emner, vil rammene for undervisningsplikten likevel begrense hvor mye vedkommende kan nyttes i undervisningen på de ulike emnene – én nyttilsetning vil ikke være tilstrekkelig for å avhjelpe den mangelen på lærekrefter som vi nå opplever på flere sentrale emner på masterprogrammet.

Utklipp FU protokoll sak 17/18

27/18 Innspill til øremerking av fast førsteamanuensisstilling

FU drøftet innspillene fra forskergruppelederne og merket seg at det har fremkommet mange grundige og verdifulle overveielser, som har et langsiktig perspektiv. Det er kun én forskergruppe som mener de har et umiddelbart behov for en øremerket fast førsteamanuensisstilling. Dette er forskergruppen i skatte- og avgiftsrett. Forskergruppen i konkurranse- og markedsrett uttrykker bekymring for å miste én av to meget godt kvalifiserte søkere til en fast stilling etter at den pågående bedømmelsen av den utlyste stillingen i konkurranse- og markedsrett er avgjort. Forskergruppen i strafferett og straffeprosess påpeker at årsaken til at det nå er fire færre besatte faste stillinger delvis er oppsigelse og naturlig avgang i dette fagmiljøet. Det uttrykkes bekymring for om fagmiljøet vil make å opprettholde sin status som internasjonalt anerkjent, dersom frafallet ikke kompenseres med nye stillinger. Ingen av de to sistnevnte fagmiljøene gir uttrykk for at det per i dag er aktuelt eller et godt marked for utlysning av en øremerket fast førsteamanuensis stilling på deres fagfelt.

Skatterettsmiljøet på fakultetet har i dag en fagperson med doktorgradskompetanse i faget. Fakultetsledelsen er i dialog med Skatt Vest og Skattedirektoratet om finansieringen av en større nasjonal satsing på skatterett. Det er uttrykt at fakultetet ønsker å ta et nasjonalt ansvar og ha hovedsete for satsingen ved fakultetet. Dette blant annet fordi det i dag er flere stipendiater på fagfeltet ved fakultetet, og at det i motsetning til de juridiske fakultetene i Oslo og Tromsø er en fagperson på fakultetet med doktorgradskompetanse i faget. I lys av at i dag ikke finnes andre aktuelle personer med doktorgradskompetanse i faget, og det heller ikke er pågående doktorgradsprosjekter ved de andre fakultetene, er det lite sannsynlig at markedet av søkere vil endre seg på relativt lang sikt.

FU mener det bør vurderes å øremerke den faste førsteamanuensisstilling til skatterett.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 09/19
Møtedato: 05.02.2019
Journalnummer: 2019/1541

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET VED DET JURIDISKE FAKULTET – RAPPORT 2018

Årsrapport for helse-, miljø- og sikkerhet (HMS) er et verktøy for internkontroll av det systematiske HMS-arbeidet ved UiB. Den årlige rapporteringen skal

- sikre at det systematiske HMS-arbeidet ved UiB er i tråd med myndighetskrav og interne regler
- hjelpe med å vurdere om aktivitetene i HMS-arbeidet er hensiktsmessige i forhold til UiBs virksomhetsmål
- avdekke forbedringspotensialer

Det innebærer en gjennomgang av mål og resultater for HMS-arbeidet, i hvilken grad UiBs og lokale retningslinjer etterleves, og hvorvidt tiltak i både sentral og lokal HMS-handlingsplan er iverksatt og fulgt opp.

Rapporteringen for 2018 er knyttet til UiBs «Retningslinje for systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid», UiBs «Retningslinjer for årlig gjennomgang av det systematiske HMS-arbeidet (internkontroll)», UiBs «Handlingsplan for HMS for 2016-2018», og Det juridiske fakultets lokale HMS-handlingsplan for 2018.

Linjeleder skal i samarbeid med verneombudene rapportere om HMS-arbeidet for hvert verneområde i form av standardiserte elektroniske skjemaer. HMS-rapportskjemaet for 2018 er en samlet rapport fra fakultetets to verneområder; 1) vitenskapelig og 2) administrativt. I tillegg skal det leveres en sammenfattende årsrapport basert rapportskjemaet hvor resultat og forbedringsområder trekkes frem.

Årsrapporten skal utarbeides sammen med hovedverneombudet og behandles i fakultetsstyret før den sendes videre til universitetsdirektøren innen gjeldende frist, 23. mars. Universitetsdirektøren utarbeider en samlet HMS-årsrapport for hele universitetet der lokale HMS-rapporter er sentrale. Rapporten behandles av deretter av arbeidsmiljøutvalget og universitetsstyret.

Vedlagte rapport ble behandlet i fakultetets HMS-utvalg mellom ledelse og verneombudene 10. januar 2019 og lagt frem for fakultetets informasjons- og drøftingsutvalg (IDU) 1. februar 2019. Rapporten er godkjent av verneombudene.

Forslag til vedtak

Dekan og fakultetsdirektør legger med dette fram HMS-rapporten for 2018 for styret til orientering og eventuelle kommentarer. Fakultetsstyret inviteres til å gjøre følgende vedtak:

Vedtak:

Fakultetsstyret tar HMS-rapporten for 2018 til orientering.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

24.01.2019/SYA

Vedlegg:

1. HMS-rapportskjema for 2018 fra verneområdene med vedlagt HMS-handlingsplan for 2018
2. Årsrapport for helse, miljø og sikkerhet for 2018

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2018

Enhet:	Det juridiske fakultet	Leder:	Dekan Karl Harald Søvig Fakultetsdirektør Øystein L. Iversen
Dato:	19.2.2018	Verneombud:	Hovedverneombud, Bente Rosnes (vara Tine Eidsvaag) Verneombud vitenskapelige, Tine Eidsvaag (vara Camilla Bernt) Verneombud administrative, Bente Rosnes (vara Kjersti Bakke Sørensen)

HMS-handlingsplanen omfatter følgende HMS-mål: (Vedtatt i Fakultetsstyret 22.3.2011): *Fakultetet skal ha et trygt og attraktivt arbeidsmiljø for alle ansatte, og jobbe for en optimal ressursutnyttelse gjennom forutsigbarhet og aktivt samarbeid mellom ansatte og studentmedarbeidere i forskning og undervisning. Fakultetet ser det som en egenverdi å videreutvikle kompetansen til alle sine ansatte, og øke kompetanseoverføringen og samarbeidet mellom administrativt og vitenskapelig ansatte.*

Tiltak	Beskrivelse av tiltaket	Tidsplan	Utført (✓)
Psykososialt arbeidsmiljø			
Oppfølging av ARK-arbeidsmiljøundersøkelse fra 2015.	ARK ble gjennomført blant alle ansatte på fakultetet våren 2015. I sum oppga de ansatte at arbeidsmiljøet ved fakultetet er godt, samtidig som det er noen organisatoriske utfordringer det bør gripes fatt i. Det begynner imidlertid å bli en stund siden ARK-undersøkelsen fra 2015. Ny arbeidsmiljøundersøkelse er satt på vent fra HR-avdelingens side. Fakultetet skal i mellomtiden jobbe videre med forslagene til arbeidsmiljøtiltak som		

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2018

	<p>kom fram etter miniundersøkelsen foran HMS-møtet høsten 2017. Dette innebærer blant annet ukentlige fredagslunsjer og månedlige faglunsjer.</p> <p>I tillegg skal vi fortsette med tiltakene som vi iverksatte i 2017, blant annet oppstartssamtaler, motivasjonsseminar og pedagogiske samlinger for stipendiatene, veilederseminar og nytilsattmøter.</p>	Løpende	
HMS-møte	Gjennomføre et allmøte med tema knyttet til psykososialt arbeid (jfr. gjeldende retningslinjer for et systematisk HMS-arbeid på UiB).	2. halvår 2018	✓
Medarbeidersamtaler	Alle ansatte får tilbud om medarbeidersamtaler etter følgende struktur: Dekan har medarbeidersamtaler med vitenskapelige i fast stilling. Prodekan for forskning har medarbeidersamtale med stipendiater og vitenskapelige i midlertidige stillinger. Seksjonssjefene har medarbeidersamtaler for ansatte i sine spesifikke seksjoner, og fakultetsdirektøren har medarbeidersamtaler med seksjonssjefene. Medarbeidersamtaler tilbys 1-2 ganger årlig.	Løpende	✓
Administrasjonsseminar	Årlig tiltak for alle administrativt ansatte. Fokus er faglige innlegg, kompetanseutvikling, organisasjonskultur og samarbeid. I 2018 blir seminaret arrangert på Ullensvang.	11.-12. april 2018	✓
Sosiale samlinger	Hvert år gjennomføres det sosiale sammenkomster som sommerfest, julebord og semesterpizza. Dette vil også bli gjennomført i 2018. Taco-tirsdag med taco til lunsj siste tirsdag i måneden videreføres. (initiert og finansiert av arbeidstakerne selv).	Løpende	✓
	Fredagslunsj og faglunsjer videreføres i 2018.	Løpende	✓

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2018

Trening i arbeidstiden	Flere ansatte benytter seg av tiltaket om å trene i arbeidstiden. Ledelsen og de ansatte har funnet gode måter å gjennomføre dette på. Tiltaket fortsetter i 2018.	Løpende	✓
Fotball, curling	Trening etter arbeidstid for grupper av ansatte. Fakultetet subsidierer tiltaket.	Løpende	✓
Fysisk arbeidsmiljø			
Tilpasning av kontorarbeidsplasser.	HMS-runde med vekt på fysisk arbeidsmiljø. Kartlegging av arbeidsplassene på hvert kontor og fellesarealer.	November 2018	✓
Risikohåndtering			
Implementere CIM	Fakultetet skal ta i bruk nytt elektronisk system for beredskap og krisehåndtering	1. halvår 2018	✓
Oppdatering av beredskapsplan for fakultetet	Fakultetet oppdaterte beredskapsplanen i 2016. Denne skal revideres i tråd med nytt elektronisk verktøy for beredskap og risikovurdering, CIM.	1. halvår 2018	✓
Annet beredskapsarbeid	a. Det skal henges oppslag med bilde av oppsamlingsplass ved evakuering og alle nødnumre på innsiden av alle evakueringsdører (de med grønt rømmingsskilt).	1.halvår 2018	
	a) Informasjon om/opplæring i evakuering for forelesere.	1. halvår 2018	
	b) Fakultetet skal ta i bruk ulike virkemidler for å bevisstgjøre ansatte og studenter om krisehåndtering og forebyggende adferd (også via web/telefoni/smarttelefoner). (www.sikresiden.no)	1. halvår 2018	

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2018

	c) Beredskapsøvelse for fakultetets ledelse		
Opplæring i bruk av hjertestarter og vedlikehold av rutiner for hjerte-lunge-redning (HLR)	Behov for opplæring skal vurderes.	2. halvår 2018	
Brannvern	a) Brannvernkurs for alle ansatte: alle ansatte skal delta på brannvernkurs som arrangeres av UiB. Oversikt over kurs annonseres jevnlig i Fakultetsnytt. Nytilsatte følges opp særskilt via fakultetets rutiner for «mottak av nytilsatte.»	Løpende	✓
	b) Brannvernseminar: Fakultetet skal gjennomføre et 1,5 timers seminar for plassansvarlige ved sikkerhetsansvarlig ved UiB. Temaer er rolleforståelse, bedre koordinering når alarmen går, mm.	1. halvår 2018	✓
	2. Brannvernøvelser: gjennomføres hvert semester	2. halvår 2018	✓
Innføringskurs i «Håndtering av vold og trusler»	Fakultetet gjennomførte et kurs i håndtering av vold og trusler i desember 2015. Kurset ble meget godt mottatt. Det vil bli gjort en vurdering av behovet for nytt kurs i 2. halvdel av 2018.	2. halvår 2018	✓
«SI FRA» app	Fakultetet implementerer UiB sin «Si fra» app. Denne har kommet i stand etter #metoo kampanjen, og er spesielt rettet mot studentene.	1. halvår 2018	
Informasjon om HMS-arbeid til gjester/gjesteforskere/	Kommunikasjonsrådgiver Ida Bergstrøm utarbeider en kommunikasjonsplan på dette sammen med HMS-koordinator Synne Alne. Denne planen skal blant annet inneholde	1. halvår 2018	

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2018

gjesteforelesere	informasjon om evakuering, bruk av hjertestarter, «Si Fra» app, skikk og bruk osv.		
Avvikshåndtering			
Elektronisk avvikshåndtering	<p>Fakultetet innførte UiBs elektroniske HMS-avvikssystem 1. mars 2016. Følgende roller er avklart: Fakultetsdirektør er administrator. Seksjonssjef for Studieseksjonen er saksfordeler for avvik meldt av studentene, mens seksjonssjef for Forsknings- og stabsseksjonen er saksfordeler for avvik meldt av de ansatte. Flere av de ansatte i seksjonene har fått rolle som saksbehandlere. HMS-seksjonen ved UiB sentralt har lært opp de som skal behandle saker i systemet. Systemet er ellers brukervennlig og tas i bruk uten opplæring.</p> <p>Innmeldte HMS-avvik og oppfølgingen av disse skal gjennomgå i fakultetets HMS-utvalgsmøter og ledermøter.</p>	Løpende	✓
Ytre miljø			
Miljøsertifisering	<p>Miljøfyrtårn må oppfylle en del krav til miljøprestasjon innenfor emnene arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp, system og transport.</p> <p>Tiltak som skal følges opp ved fakultetet i 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • å innføre kildesortering (papir, plast, glass/metall etc.) • å minne den enkelte om å slå av lys når en forlater rom og å bruke termostater riktig	1. halvår 2018	
Annet			

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2018

Synliggjøre vernetjenesten	<ul style="list-style-type: none"> Oppdatert informasjon på fakultetets nettsider. Aktiv informasjon i Fakultetsnytt. Verneombudene skal presenteres på de lokale informasjonsmøtene for nytilsatte.	Løpende	
Kontinuerlig kompetanseutvikling	<p>Fakultetet vil i større grad sørge for at ansatte, studenter og gjester har nødvendig HMS-kompetanse. Spesielt er det viktig at gjesteforelesere får informasjon om/opplæring i evakuering dersom en kritesituasjon skulle oppstå. Fakultetet vil arbeide med å utvikle slike informasjonsrutiner i 2018.</p> <p>Det er planlagt at ansatte som er nye i HMS-utvalget skal kurses slik at de innehar nødvendig kompetanse i systematisk HMS-arbeid.</p>	Løpende	✓

ÅRSRAPPORT FOR HELSE, MILJØ OG SIKKERHET 2018

---

1 Innledning

Under følger en sammenfatning av og noen utdypinger og suppleringer til verneområdenes HMS-rapportskjema og HMS-handlingsplanen for 2018 fra Det juridiske fakultet.

Årsrapporten er utarbeidet i samarbeid med hovedverneombudet, lagt frem for HMS-utvalget og informasjons- og drøftingsutvalget, og behandlet i fakultetsstyret.

2 HMS-arbeidet ved Det juridiske fakultet 2018

2.1 HMS-organisering

Fakultetsledelsen (dekanus/fakultetsdirektør) har det overordnede ansvaret for HMS-arbeidet ved fakultetet, mens fakultetsstyret vedtar delmål og strategier for fakultetets helse, miljø og sikkerhetsvirksomhet. Fakultetet har opprettet et eget HMS-utvalg som bistår fakultetsledelsen i HMS-relaterte saker og sørger for fremdrift i det systematiske HMS-arbeidet ved fakultetet. Utvalget består av verneombudene for de to verneområdene ved fakultetet, hovedverneombudet, linjeleder/linjeleders representant, samt HMS-koordinator. Saker av prinsipiell karakter avklares med linjeleder før vedtak fattes. Linjeleder skal være til stede på minst ett møte per halvår i HMS-utvalget, og ellers etter behov der saker av mer prinsipiell karakter skal vedtas.

2.2 Lokal HMS-handlingsplan for 2018 for Det juridiske fakultet

Den lokale HMS-handlingsplanen 2018 for Det juridiske fakultet følger vedlagt. Den ble behandlet i HMS-utvalget 19. februar og ble vedtatt i fakultetsstyret 13. mars 2018.

HMS-handlingsplanen for 2018 tar utgangspunkt i og støtter opp om de fire målene i UiBs Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet 2016-2018 som sier at UiB skal kjennetegnes ved:

- Gode arbeidsfellesskap
- God risikostyring og beredskap
- Trygge og funksjonelle arbeidsplasser
- Ansvar for det ytre miljø

Planen inneholder tiltak for å nå disse målene. I det følgende vil vi gi en sammenfatning av hvordan noen av tiltakene for gode arbeidsfellesskap er fulgt opp, og avslutningsvis summere opp HMS-arbeidet ved fakultetet for 2018.

2.2.1 Tiltak etter arbeidsmiljøundersøkelse

Fakultetet kartla det psykososiale arbeidsmiljøet ved å gjennomføre en arbeidsmiljøundersøkelse (ARK) i 2015. Ettersom det var mest å gripe fatt i fra tilbakemeldingene fra de midlertidig vitenskapelig ansatte, særlig stipendiatene, og ettersom dette er en ansattgruppe som er spesielt sårbar med tanke på arbeidssituasjon, valgte fakultetet å prioritere oppfølging av denne gruppen, og det har vi fortsatt med i senere år.

- Alle stipendiater får oppstartsamtale, og det etterstrebes at samtalen skal finne sted den første uken de er på jobb. Dersom det er mulig skal kandidat, veileder, leder for ph.d.-programmet og prodekan delta i møtet. Oppstartsamtalen tilbys i tillegg til nytilsattmøtet.
- De pedagogiske samlingene er ytterligere strukturert og ph.d.-kandidater tilbys nå et mer omfattende opplegg, ledet av professor Bjarte Askeland og førsteamanuensis Jan-Ove Færstad.
- Det blir arrangert to veiledersamlinger i året.
- Fakultetet har jevnlig møter mellom ledelsen og midlertidige vitenskapelig ansatte.

I 2016 vedtok fakultetet ny strategiplan og flere av punktene som kom frem i ARK-undersøkelsen ble tatt med i utformingen av strategien. Disse er tatt med videre til oppfølging i 2018.

2.3 Sammendrag av HMS-arbeidet for 2018 for Det juridiske fakultet

Det juridiske fakultet har fortsatt det systematiske HMS-arbeidet i 2018. HMS-utvalget har hatt fire møter i 2018, og fakultetsstyret har fått oversendt protokoll fra møtene til orientering. Som det fremgår av punkt 2.2.1 over, har fakultetet også i 2018 hatt spesielt fokus på og iverksatt flere tiltak for å følge opp stipendiatenes tilbakemeldinger på arbeidsmiljøundersøkelsen fra 2015. Vi er ellers fornøyd med at alle ansatte har fått tilbud om medarbeidersamtaler også i 2018.

Det nye dekanatet tok selv regien for fakultetets HMS-møte i 2018. Dette ble gjennomført som del av et fakultetsseminar på Solstrand, der alle fakultetets ansatte var invitert. Dette seminaret var planlagt som et HMS-tiltak i seg selv. Målet var å skape et møtepunkt for alle ansatte, der de kunne bli bedre kjent, på tvers av ansattgrupper og kontorlokasjon.

HMS-utvalget opplever HMS-møtet som en arena der de ansatte kan få medvirke i HMS-arbeidet. Temaene som ble tatt opp på HMS-møtet var faglig sosial aktivitet, informasjonsflyt og organisering. Disse ble diskutert i grupper sammensatt på tvers av ansattgruppene, slik at alle skulle kunne ta del og komme med sine innspill. Tilbakemeldingene på dette grepet var gode.

Dekanatet har tatt initiativ til felles Fredagslunsj i ansattkantinen. To av disse lunsjene har blitt brukt til å presentere nyansatte vitenskapelige og administrative og ønske dem velkommen til fakultetet. Taco-tirsdag, som er initiert av de ansatte, ble videreført av de ansatte. Både Taco-tirsdag og fredagslunsj er gode eksempler på hvordan man kan skape faglige og sosiale møteplasser for fakultetet som helhet.

Fakultetet tok i bruk UiBs digitale HMS-avvikssystem i mars 2016. Vi har ikke mottatt meldinger om

alvorlige avvik i de tre årene som systemet har vært i bruk. I 2018 har vi mottatt fire meldinger i HMS-avvikssystemet:

- Lydia fungerer ikke (21.03.18). Dette er ikke et HMS-avvik, og meldingen ble avvist.
- Pissoar ute av drift på JUSI (05.04.18). Dette var ikke er en avviksmelding, men en driftsmelding, og ble dermed sendt videre til Lydia.
- Melding om manglende ventilasjon i JUSII (08.06.18). Problemene skyldtes et arbeid i regi av EIA som pågikk for nettopp å forbedre dette.
- Varmeregulering i seminarrom 2 (11.12.18). Henvendelsen ble sendt videre til Lydia.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 10/19
Møtedato: 05.02.2019
Journalnummer: 2019/1541

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET VED DET JURIDISKE FAKULTET – HANDLINGSPLAN 2019

Fakultetet skal i tråd med myndighetskrav utarbeide

- HMS-rapport for 2018
- HMS-handlingsplan for 2019

Planen for 2019 ble behandlet i fakultetets HMS-utvalg mellom ledelse og verneombudene 10. januar 2019 og lagt frem for fakultetets informasjons- og drøftingsutvalg 1. februar 2019. Planen ble godkjent.

Fakultetet har gjennom øremerkede midler fra Eiendomsavdelingen og egne avsetninger på fakultets budsjett tilstrekkelige midler til disposisjon for å kunne imøtekomme tiltakene i handlingsplanen for 2019.

Forslag til vedtak

Dekan og fakultetsdirektør legger med dette fram handlingsplan for 2019 for fakultetsstyret. Fakultetsstyret inviteres til å gjøre følgende vedtak:

Vedtak:

Fakultetsstyret vedtar HMS-handlingsplan for 2019 med de tiltakene som fremkommer i planen.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

24.01.2019/SYA

Vedlegg:
- HMS-handlingsplanen 2019 for Det juridiske fakultet

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2019

Enhet:	Det juridiske fakultet	Leder:	Dekan Karl Harald Søvig Fakultetsdirektør Øystein L. Iversen
Dato:		Verneombud:	Hovedverneombud, Bente Rosnes (vara Tine Eidsvaag) Verneombud vitenskapelige, Tine Eidsvaag (vara Camilla Bernt) Verneombud administrative, Bente Rosnes (vara Kjersti Bakke Sørensen)

Tiltak	Beskrivelse av tiltaket	Tidsplan	Utført (✓)
Psykososialt arbeidsmiljø			
HMS-møte	Gjennomføre et allmøte med tema knyttet til psykososialt arbeid (jfr. gjeldende retningslinjer for et systematisk HMS-arbeid på UiB).	2. halvår 2019	
Medarbeidersamtaler	Alle ansatte får tilbud om medarbeidersamtaler etter følgende struktur: Dekan har medarbeidersamtaler med vitenskapelige i fast stilling. Prodekan for forskning har medarbeidersamtale med stipendiater og vitenskapelige i midlertidige stillinger. Seksjonssjefene har medarbeidersamtaler for ansatte i sine spesifikke seksjoner, og	Løpende	

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2019

	fakultetsdirektøren har medarbeidersamtaler med seksjonssjefene. Medarbeidersamtaler tilbys 1-2 ganger årlig.		
Ivareta midlertidige vitenskapelige ansatte	Vi fortsetter med tiltakene som vi iverksatte i 2017 og 2018, blant annet karriereplanlegging, oppstartssamtaler, og pedagogiske samlinger for stipendiatene, veilederseminar og nytilsattmøter. Det vil bli vurdert å gjennomføre motivasjonsseminar for stipendiatene. Egen tiltaksplan for midlertidighet ved fakultetet.	Løpende	
Administrasjonsseminar	Årlig tiltak for alle administrativt ansatte. Fokus er faglige innlegg, kompetanseutvikling, organisasjonskultur og samarbeid. I 2019 blir seminaret arrangert på Solstrand.	18. og 19 juni 2019	
Sosiale samlinger	Hvert år gjennomføres det sosiale sammenkomster som sommerfest, julebord og semesterpizza. Dette vil også bli gjennomført i 2019. Taco-tirsdag med taco til lunsj siste tirsdag i måneden videreføres (initiert og finansiert av arbeidstakerne selv). Fredagslunsj og faglunsjer videreføres i 2019. Presentasjon av nytilsatte vil også videreføres.	Løpende Løpende	
Trening i arbeidstiden	Flere ansatte benytter seg av tiltaket om å trene i arbeidstiden. Ledelsen og de ansatte har funnet gode måter å gjennomføre dette på. Tiltaket fortsetter i 2019.	Løpende	
Fotball, curling	Trening etter arbeidstid for grupper av ansatte. Fakultetet subsidierer tiltaket.	Løpende	

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2019

Fysisk arbeidsmiljø			
Tilpasning av kontorarbeidsplasser.	HMS-runde med vekt på fysisk arbeidsmiljø. Kartlegging av arbeidsplassene på hvert kontor og fellesarealer.	November 2019	
Risikohåndtering			
Informasjonsarbeid	Det skal henges oppslag med alle nødnumre på innsiden av alle evakueringsdører (de med grønt rømningskilt).	1.halvår 2019	
	Informasjonmateriell for opplæring i evakuering for forelesere utvikles.	1. halvår 2019	
	Fakultetet skal ta i bruk ulike virkemidler for å bevisstgjøre ansatte og studenter om krisehåndtering og forebyggende adferd (også via web/telefoni/smarttelefoner). (www.sikresiden.no) Kommunikasjonsteamet ved fakultetet kobles på i dette arbeidet. Kommunikasjonsrådgiver Ida Bergstrøm utarbeider en kommunikasjonsplan på informasjon om HMS-arbeid til gjester/gjesteforskere/gjesteforelesere sammen med HMS-koordinator Synne Alne. Denne planen skal blant annet inneholde informasjon om evakuering, bruk av hjertestarter, «Si Fra» app, skikk og bruk osv.	1. halvår 2019	
Beredskapsøvelse for fakultetets ledelse	Beredskapsøvelse for fakultetets ledelse	1. halvår 2019	
Opplæring i bruk av hjertestarter og vedlikehold av	Behov for opplæring skal vurderes.	2. halvår 2019	

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2019

rutiner for hjerte-lunge-redning (HLR)			
Brannvern	Brannvernkurs for alle ansatte: alle ansatte skal delta på brannvernkurs som arrangeres av UiB. Oversikt over kurs annonseres jevnlig i Fakultetsnytt. Nytilsatte følges opp særskilt via fakultetets rutiner for «mottak av nytilsatte.»	Løpende	
	Brannvernseminar: Fakultetet skal gjennomføre et 1,5 timers seminar for plassansvarlige ved sikkerhetsansvarlig ved UiB. Temaer er rolleforståelse, bedre koordinering når alarmen går, mm.	1. halvår 2019	
	Brannvernøvelser: gjennomføres hvert semester	1. og 2. halvår 2019	
Innføringskurs i «Håndtering av vold og trusler»	Fakultetet gjennomførte et kurs i håndtering av vold og trusler i november 2018. Kurset ble meget godt mottatt. Det vil bli gjort en vurdering av behovet for nytt kurs i 2. halvdel av 2019.	2. halvår 2019	
Avvikshåndtering			
Elektronisk avvikshåndtering	Fakultetet innførte UiBs elektroniske HMS-avvikssystem 1. mars 2016. Følgende roller er avklart: Fakultetsdirektør er administrator. Seksjonssjef for Studieseksjonen er saksfordeler for avvik meldt av studentene, mens seksjonssjef for Forsknings- og stabsseksjonen er saksfordeler for avvik meldt av de ansatte. Flere av de ansatte i seksjonene har fått rolle som saksbehandlere. HMS-seksjonen ved UiB sentralt har lært opp de som skal behandle saker i systemet. Systemet er ellers brukervennlig og tas i bruk uten opplæring.	Løpende	

DET JURIDISKE FAKULTET - LOKAL HMS-HANDLINGSPLAN 2019

	Innmeldte HMS-avvik og oppfølgingen av disse skal gjennomgås i fakultetets HMS-utvalgsmøter og ledermøter.		
Ytre miljø			
Resertifisering Miljøfyrtårn	Miljøfyrtårn må oppfylle en del krav til miljøprestasjon innenfor emnene arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp, system og transport. Tiltak som skal følges opp ved fakultetet i 2019: <ul style="list-style-type: none"> • Avfallssortering • å minne den enkelte om å slå av lys når en forlater rom og å bruke termostater riktig	1. halvår 2019	